

İNTERNET ORTAMINDA YABANCI DİL EĞİTİMİ

Mesut AYDEMİR

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı
Danışman: Doç. Dr. T. Volkan Yüzer

Eskişehir
Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Temmuz 2009

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZÜ**İNTERNET ORTAMINDA YABANCI DİL EĞİTİMİ****Mesut AYDEMİR****Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı****Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temmuz 2009****Danışman: Doç. Dr. T. Volkan Yüzer**

Bu araştırma, İnternet ortamında yabancı dil eğitimi ile ilgili uzaktan eğitim ve yabancı dil eğitimi uzmanlarının görüşlerini almayı amaçlayan nitel bir durum çalışmasıdır. Araştırmada iletişim kuramlarından İletişim Ortamları Zenginliği Kuramı ile yabancı dil eğitimi yaklaşımlarından İletişimsel Dil Eğitimi'nin ilkeleri çapraz tablo yöntemiyle eşleştirilmiş ve ortak ilkeler belirlenerek bu ilkelere göre yarı yapılandırılmış anket formuyla uzman görüşleri alınmıştır. Araştırmaya Türkiye'deki bir üniversitenin Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Bölümünden 4, yurt dışında farklı üniversitelerden uzaktan eğitim alanında 4 uzman olmak üzere toplam 8 uzman katılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre İnternet ortamında yabancı dil eğitimine ilişkin 8 adet ana ve 25 adet alt tema bulunmuştur. Bu bağlamda İnternet ortamında yabancı dil eğitiminde *çeşitlilik*, *etkileşim* ve *etkileşimi etkileyen faktörler*, *bağlamsal öğrenme*, *iletişimsel yeterlilik*, *öğrenen hataları*, *geribildirim* ve *öğrenen seviyesi* kavramlarının önemi ile ilgili uzman görüşleri ortaya çıkmıştır.

ABSTRACT**FOREIGN LANGUAGE EDUCATION ON THE INTERNET****Mesut AYDEMİR****Distance Education Department****Anadolu University Institute of Social Sciences, July 2009****Supervisor: Assoc. Dr. T. Volkan Yüzer**

This is a qualitative case study aiming to determine the views of the experts from distance education and English language teaching on foreign language education on the Internet. In this study, the principles of Media Richness Theory and Communicative Language Teaching were matched and common ones are extracted. According to these common principles, a semi-structured interview was constructed to find out the expert views. 4 English language teaching experts from a faculty of education ELT department of a university in Turkey and 4 distance education experts throughout the world contributed to this study.

According to the research results, 8 main and 25 sub themes in foreign language education on the Internet were found. In this context, concerning the foreign language education on the Internet, the expert views are verified on the following concepts: variety, interaction and factors affecting it, contextual learning, communicative competence, learner errors, feedback and learner level.

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Mesut Aydemir'in *Internet Ortamında Yabancı Dil Eğitimi* başlıklı tezi 21.07.2009 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Uzaktan Eğitim Anabilim dalında Yüksek Lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Doç. Dr. T. Volkan Yüzer

.....

Üye : Prof. Dr. Deniz Taşçı

.....

Üye : Doç. Dr. Gülsün KURUBACAK

.....

Prof. Dr. Ramazan GEYLAN

Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

En az ilk yüksek lisans tezimde olduğu kadar zevk aldığım bu çalışmanın gerek kişisel gerekse mesleki açıdan bana çok şey kazandırdığına inanıyorum.

Tezimi hazırlarken kendisinden çok şey öğrendiğim ve bana desteğini esirgemeyen ve kendisi ile çalışmaktan ve sohbet etmekten zevk aldığım danışmanım Doç. Dr. Volkan Yüzer'e teşekkür ediyorum.

Ders aldığım dönemlerde ve tezimin hazırlanış sürecinde desteğini hiçbir zaman esirgemeyen ve kendisinden çok şey öğrendiğim hocam Doç. Dr. Gülsün Kurubacak'a çok teşekkür ediyorum. Onunla çalışmak benim için büyük bir zevk.

Yüksek Lisans döneminde ders aldığım bütün hocalarıma ayrıca teşekkür ediyorum.

Bu tezin verilerinin ortaya çıkmasını sağlayan yurt içindeki ve yurt dışındaki katılımcılara teşekkür ediyorum.

Hayat boyu desteğini esirgemeyen sevgili anneme ve babama bugüne kadar yapmış oldukları ve yapacakları fedakârlıklar için teşekkür ediyorum.

Son olarak, her zaman yanımda olan ve desteğini bir an olsun esirgemeyen ve o olmasa bu çalışma olmazdı dediğim sevgili eşim Neslihan'a sonsuz teşekkürler.

ÖZGEÇMİŞ

Mesut AYDEMİR

Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı

Yüksek Lisans

Eğitim

- Y.Lisans 2002 Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa
- Lisans 1999 Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi İngilizce
Öğretmenliği Bölümü, Bursa
- Lise 1994 Erzurum Fen Lisesi, Erzurum

İş

- 1999-2001 Okutman. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller
Bölümü, Eskişehir
- 2001-2002 Araştırma Görevlisi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İngiliz
Dili Eğitimi, Bursa
- 2002-.... Okutman. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü,
Eskişehir

Yayın

- Aydemir (2002) Türkiye’de Yabancı Dil Eğitiminde Ders Kitabı
Değerlendirilmesinin Rolü. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans
Tezi*, Uludağ Üniversitesi,
- Aydemir (2008) İngilizce Eğitim Veren Web Sayfalarının Değerlendirilmesi.
Bildiri, 12. Uluslararası INGED ELT Konferansı, Anadolu
Üniversitesi

Kişisel Bilgiler

Doğum Yeri ve Yılı: Erzurum, 1976 Cinsiyeti: Erkek Yabancı Dil: İngilizce

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	ii
ABSTRACT	iii
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
ÖZGEÇMİŞ.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiv
1. GİRİŞ	1
1.1. Sorun.....	1
1.2. Amaç	4
1.3. Önem.....	5
1.4. Sınırlılıklar	6
1.5. Tanımlar	6
2. ALANYAZIN	10
2.1. Türkiye’deki çalışmalar.....	10
2.2. Uluslararası çalışmalar	16
2.3. Teknoloji İle Yabancı Dil Eğitime Olan Tutum.....	19
2.4. İletişimsel Dil Eğitimi.....	22
2.5. İletişim Ortamları Zenginliği Kuramı.....	31
2.6. Yabancı Dil Eğitiminde Teknoloji Kullanımı.....	34
3. YÖNTEM.....	37
3.1. Çalışmaya Kısa Bir Bakış	37
3.2. Çalışmanın Deseni	40
3.2.1. Çalışma Alanı	40
3.2.2. Anlamli Örneklem.....	41
3.2.3. Çalışmaya Katılanlar.....	42
3.2.3.1. Çalışmaya Katılanların Kişisel Özellikleri.....	42
3.2.3.2. X Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü Katılımcıları	42

3.2.3.3. Yurt Dışındaki Uzaktan Eğitim Uzmanı Katılımcılar .	44
3.2.4. Veri Toplama Aracı.....	46
3.2.5. Verilerin Toplanması.....	47
3.2.6. Verilerin Analizi.....	48
3.2.6.1. Verilerin Düzenlenmesi.....	49
3.2.6.2. Verilere İlişkin Temaların Belirlenmesi.....	49
3.2.6.2.1. Verilerin Sağlamasını Yapmak Üzere İngiliz Dili Eğitimi Uzmanına Gönderilmesi	54
3.2.6.2.2. Verilerin Sağlamasını Yapmak Üzere Uzaktan Eğitim Uzmanına Gönderilmesi.....	55
3.2.6.2.3. Verilerin Sağlamasını Yapmak Üzere Uzmanlık Alanı İngiliz Dili Eğitimi ve Uzaktan Eğitim Olmayan Akademisyene Gönderilmesi	55
3.2.6.3. Verilere İlişkin Ortak Temaların Belirlenmesi	55
3.2.6.4. Raporlaştırma	62
3.2.7. Çalışmanın Geçerlik, Güvenirlik ve İnanlırlığı	62
3.2.8. Çalışmanın Güçlü Yönleri ve Sınırlılıkları.....	63
4. VERİLERİN ANALİZİ ve YORUMU.....	65
4.1. İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitiminde Çeşitlilik İle İlgili Görüşler	65
4.1.1. İçerik Çeşitliliği.....	65
4.1.1.1. Görevlerin Çeşitliliği	66
4.1.1.2. Etkinliklerin Çeşitliliği.....	66
4.1.2. Materyal Çeşitliliği	67
4.1.2.1. Görsel ve İşitsel Öğelerin Çeşitliliği.....	67
4.1.3. Yöntem Çeşitliliği.....	68
4.1.3.1. İçeriğin Sunulmasında Çeşitlilik.....	68
4.1.3.2. Biçimin Sunulmasında Çeşitlilik.....	69
4.1.3.3. Geribildirimde Çeşitlilik.....	69
4.1.3.4. Bireylere Ulaşmada Çeşitlilik.....	70
4.1.3.5. Öğretim Yöntemlerinde Çeşitlilik.....	70
4.1.4. Amaç Çeşitliliği	71

4.2. İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitiminde Etkileşim İle İlgili Görüşler	72
4.2.1. Etkileşim Türü	72
4.2.1.1. Öğrenen-İçerik Etkileşimi	73
4.2.1.2. Ders Yöneticisi-İçerik Etkileşimi	73
4.2.1.3. Yüz Yüze Etkileşime Olabildiğince Yakınlık.....	74
4.2.1.4. Öğrenen-Öğrenen Etkileşimi.....	74
4.2.1.5. Ders Yöneticisi-Öğrenen Etkileşimi.....	75
4.2.1.6. Öğrenen-Arayüz Etkileşimi.....	75
4.2.1.7. Öğrenen-Çevre Etkileşimi	76
4.2.2. Etkileşim Zamanı.....	76
4.2.2.1. Eş zamanlı ve Eş Zamansız Etkileşim	76
4.3. İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitiminde Çevrimiçi İletişimi Etkileyen Faktörler İle İlgili Görüşler	76
4.3.1. Bireysel Faktörler	77
4.3.1.1. Öğrenenlerin Psikolojik Durumu	77
4.3.1.2. Öğrenenin Teknik Yeterliliği	78
4.3.1.3. Öğrenenin Dilsel Yeterliliği	78
4.3.2. Zaman	78
4.3.2.1. Zamanın Sınırlı Olması.....	78
4.3.2.2. Zamanında Geribildirim Verme	79
4.3.2.3. Ders Yöneticisi-Öğrenen Arasındaki İletişimin Sıklığı	79
4.3.3. Teknolojik Faktörler	79
4.3.3.1. Teknolojik Sınırlılıklar	80
4.3.3.2. Sağlanan Teknik Destegın Miktarı	80
4.3.4. Gıdü.....	80
4.3.4.1. Ders Yöneticisinin ve Öğrenenin İstekliliği.....	80
4.3.5. Netlik.....	81
4.3.5.1. Ders Materyallerinin Net Olması.....	81
4.3.5.2. Öğrenenden Beklentilerin Net Olması	81
4.3.6. Doğallık.....	81
4.3.6.1. Ortamın Doğala Yakın Olması	82

4.4. İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitiminde Bağlamsal Öğrenme İle İlgili Görüşler	82
4.4.1. Anlamlılık	82
4.4.1.1. Web Sayfasında Sunulan Her Şeyin Birbirleriyle İlişkili ve Tek Başlarına Anamlı Olması	83
4.4.1.2. Anamlı Öğrenme	83
4.4.1.3. Öğrenenlerin Konular Arasındaki İlişkileri Görmelerini Sağlama	84
4.4.2. Tasarım	84
4.4.2.1. İyi Tasarımın Gerekliliği	84
4.4.3. Otantik Olma.....	84
4.4.3.1. Konuyu Bağlam İçinde Sunup Öğrenenin İlgisini Önemli Noktalara Çekme	85
4.4.3.2. Dilin Doğal Olarak Kullanıldığı Sosyal ve Dilsel Çevre	85
4.5. İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitiminde İletişimsel Yeterlilik İle İlgili Görüşler	85
4.5.1. Farkındalık.....	85
4.5.1.1. Cümle Yapılarının, Katılımcıların, Ortamın ve Üslubun Farkında Olma	86
4.5.2. İletişimsel Yeterlilik.....	86
4.5.2.1. Durum ve Bağlama Bağlı Olarak Dilin Kurallarını ve Bunları Doğru Kullanabilmeyi Bilme.....	86
4.5.2.2. İnsanlara Mesaj Gönderebilme ve Gelen Mesajları Anlayabilme Yetisi	87
4.5.3. Etkileşim	87
4.5.3.1. Web Sayfasının Öğrenenlere Açık ve Net Bir Etkileşim Fırsatı Sunması	87
4.6. İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitiminde Öğrenen Hatalarının Ele Alınış Şekli İle İlgili Görüşler	88
4.6.1. Hata Düzeltme Şekli	88
4.6.1.1. Hatanın Ne Şekilde Ele Alınacağı	88

4.6.1.2. Açık veya İmalı Düzeltme	89
4.6.1.3. Öğrencilerin Birbirlerinin Hatalarını Düzeltmeleri.....	89
4.6.1.4. Yapısal ve Anlamsal Hatalar	90
4.6.1.5. Öğrenme Fırsatı.....	90
4.7. İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitiminde Geribildirim İle İlgili Görüşler	90
4.7.1. Geribildirim Türü.....	91
4.7.1.1. Diğer Öğrencilerin Vermiş Olduğu Geribildirim.....	91
4.7.1.2. Yazılı veya Sözlü Geribildirim	91
4.7.1.3. Yapıcı Geribildirim	92
4.7.1.4. Etkinlikler ve Sorularla İlgili Yeterli Geribildirim.....	92
4.7.1.5. Bireysel Geribildirim	92
4.7.1.6. Zamanında ve Düzenli Geribildirim.....	92
4.7.1.7. Ayrıntılı (Grafik Şeklinde) Geribildirim.....	93
4.8. İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitiminde Öğrenen Seviyesi ve Seviyeyi Belirleme ve Bunları Etkileyen Faktörler İle İlgili Görüşler ..	93
4.8.1. Seviye Belirleme Sınavı	94
4.8.1.1. Dil Seviyesi ve Bunu Belirlemeye Yönelik Testler.....	94
4.8.2. Geçmiş Yaşantı.....	95
4.8.2.1. Geçmiş Yaşantı ve Bilgileri Değerlendiren Testler	95
4.8.3. Teknik Yeterlilik	96
4.8.3.1. Bilgisayar Okur Yazarlığı.....	96
4.8.4. Günü.....	96
4.8.4.1. Öğrenen Günü.....	96
4.9. Serbest Görüş: Araştırma Konusu ile İlgili Uzmanların Belirtmek İstedığı Diğer Konular	96
4.9.1. Bireysel Farklılıklar.....	97
5. ÖZET, YARGI ve ÖNERİLER	99
5.1. Özet	99
5.2. Yargı ve Öneriler	102
5.2.1. Yabancı Dil Eğitimi Veren Bir Web Sayfasında Çeşitlilik Kavramı	102

5.2.2. Yabancı Dil Eğitimi Veren Bir Web Sayfasında Etkileşim Kavramı	103
5.2.3. Yabancı Dil Eğitimi Veren Bir Web Sayfasında Çevrimiçi İletişimi Etkileyen Etkileşim Faktörleri	103
5.3.4. Yabancı Dil Eğitimi Veren Bir Web Sayfasında Bağlamsal Öğrenme	105
5.3.5. Yabancı Dil Eğitimi Veren Bir Web Sayfasında İletişimsel Yeterlilik	106
5.3.6. Yabancı Dil Eğitimi Veren Bir Web Sayfasında Öğrenen Hatalarının Ele Alınış Biçimi.....	107
5.3.7. Yabancı Dil Eğitimi Veren Bir Web Sayfasında Geribildirim.	107
5.3.8. Yabancı Dil Eğitimi Veren Bir Web Sayfasında Öğrenen Seviyesi ve Nasıl Belirleneceği	108
5.3.9. Serbest Görüş	108
5.4. Araştırmacılar İçin Öneriler	109
EKLER.....	110
KAYNAKLAR	131

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. İletişimsel Dil Eğitimi Yaklaşımı ve İletişim Ortamları Zenginliği Kuramının Çapraz Tablo Yöntemi İle Örtüşen İlkeleri	38
Tablo 2. Yurt Dışındaki Uzaktan Eğitim Uzmanlarının Sayıları ve Statüleri	40
Tablo 3. X Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü Katılımcılarının Sayıları ve Statüleri	40
Tablo 4. X Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü Katılımcıları İle İlgili Bilgiler	43
Tablo 5. Yurt Dışındaki Uzaktan Eğitim Uzmanı Katılımcıları İle İlgili Bilgiler	45

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 İletişim Ortamları Zenginlik Derecesi.....	32
Şekil 2. Uzaktan Eğitimde Etkileşim Türleri.....	72

1. GİRİŞ

1.1. Sorun

İnternet ve teknolojinin çok hızlı bir şekilde geliştiği günümüz dünyasında toplumlar da bu gelişime ayak uydurarak, kendi dinamiklerinde değişiklikler yapmaktadırlar. Bu toplumsal dinamiklerden biri olan eğitim, teknolojik gelişmelerin sonuçlarından doğal olarak etkilenmektedir. Başka bir ifadeyle, eğitim dünyası baş döndürücü bir şekilde değişmekte ve İnternet ve bilişim teknolojilerinin öğrenme stratejilerinin önemli bir parçası haline geldiği gözlenmektedir (Ryan, Scott, Freeman ve Patel, 2000).

Geçmiş yüzyılın son çeyreğine kadar, üniversitede alınan eğitim, bireyin mesleğinin büyük bir kısmında yeterli olmasını sağlayacak düzeydeydi. Bilişim teknolojilerindeki gelişme, söz edilen bu durumun değişmesine ve *yaşam boyu öğrenme* kavramının oluşmasına neden olmuştur. Yaşam boyu öğrenmenin ilkelerinden olan bireyin herhangi bir zaman ve fiziksel ortam sınırlaması olmadan ulaşmak istediği bilgiye erişmesi, öğrenme kültüründe değişikliği zorunlu hale getirmiştir. Evans ve Nation (1996) gelecekte ev ve işyerlerinin önemli eğitim yerleri olmaya başlayacağından söz etmektedirler. Sözü edilen bu öngörünün üzerinden henüz 10 yıl geçmişken, bilişim teknolojileri ve İnternet'e paralel olarak eğitim ve öğrenme ortamlarının ne kadar hızlı değiştiği açıkça görülebilmektedir.

İnternetin henüz ortaya çıkmaya başladığı 1970’li yılların sonlarında, iletişim alanında da gerek teknolojik gerekse kuram olarak yeni bir gelişme ortaya çıkmaktaydı: Durumsallık Kuramı (Contingency Theory) ile Bilgi İşleme Kuramı’nı (Information Processing Theory) temel alan bu kuram İletişim Ortamları Zenginliği (İOZ)’ydi (Galbraith, 1977). İOZ kuramına göre farklı iletişim ortamlarının, belirsizliği çözmek, farklı yorumları tartışmak ve anlamı kolaylaştırmak için farklı kapasiteleri vardır. Kuramın başlıca iki varsayımı şunlardır:

1. İnsanlar örgütlerde belirsizliği ve çift anlamlılığı anlaşılabilir hale getirmek isterler;
2. Örgütlerde yaygın olarak kullanılan çeşitli ortamlar belirli görevler için daha iyi sonuç verirler.

Daha çok iş dünyasındaki iletişim için ortaya çıkan İOZ kuramının, dinamik bir yapıya sahip olan eğitimin, teknolojik gelişmelere paralel olarak yapısının değişmesi ve eğitim kurumlarının da birer iş kurumu haline gelmesiyle eğitim iletişimi için de önemli hale geldiği söylenebilir.

Yukarıdaki açıklamalara paralel olarak Yabancı Dil Eğitiminde ise öğretmenin merkezli geleneksel yöntemlerden öğrenen merkezli çağdaş yöntemlere doğru bir eğilim söz konusudur. Richards ve Rodgers (2001) öğrenenin gereksinimleri doğrultusunda dil öğrenme yöntemlerinde değişiklikleri vurgulamakta ve günümüzde dünya nüfusunun %60’ından fazlasının birden fazla dil konuştuğunun varsayıldığını belirtmektedirler.

Gerek çağdaş gerekse tarihsel bakış açısından bireylerin birden fazla dil bilmesi artık bir istisna olmaktan çıkmış ve bir norm haline gelmiştir (Richards ve Rodgers, 2001).

Öğrenilecek dilde iletişimin vurgulandığı İDE'yi tamamlayan yaklaşımlara, özellikle iletişim teknolojileri göz önüne alındığında, İOZ kuramını eklemek yerinde olacaktır. Bunun nedeni iletişim teknolojileri alanındaki gelişmelerin *öğrenme* kültüründe meydana getirdiği etki olarak düşünülebilir.

Yabancı dil öğrenme kültürünün geleneksel yöntemlerden yeni iletişim teknolojileri destekli geleneksel ve yakın gelecekte ise tamamen iletişim teknolojileri destekli yönünde bir değişim göstermesi söz konusu olabilir. Bununla birlikte, yabancı dil bilmenin bir gereklilik haline geldiği günümüzde, teknolojinin çok hızlı gelişmesiyle *zaman* kavramı da önemli bir hale gelmiştir. Gerek mesleki gerek kişisel gelişim için çeşitli yabancı dil öğrenme ortamlarına ulaşmak ve bu ortamlara katılmak gelişen iletişim araçlarıyla kolay bir hal almıştır.

Yabancı dil eğitimi sunan kurumlar, diğer eğitim alanlarında olduğu gibi, yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı yeni bir yapılanma ile karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu bu yapılanmada verimli ve etkili bir öğrenme için eğitimin ve gelişen iletişim teknolojilerinin işbirliği gereklidir. Eğitim alanında yeni iletişim teknolojileri ile birlikte kullanılan materyallerde de bir değişim söz konusudur. İletişim teknolojilerinin yaygın bir şekilde kullanılmaya başladığı

günümüze kadar basılı materyaller hazırlayan yayın kuruluşları, yeni basılı materyallerini Web destekli olarak hazırlayıp sunmaktadırlar. Günümüzün yaygın iletişim teknolojilerinden olan Web ortamında yabancı dil eğitimi veren kurumlar genelde metin, grafik, hareketli resim, ses, video klipleri gibi çoklu ortam uygulamalarını kullanabilmektedirler. Basılı materyallerin maliyetlerinin yüksek olması, buna karşın kavramların daha etkili verilebildiği çoklu ortam uygulamalarının Web ortamında düşük maliyetle sunulabilmesi (Seferoğlu, 2006), basılı materyal destekli yabancı dil eğitimi veren ve bu eğitimi vermeyi düşünen kurumların gelecekte İnternet ortamında yeniden yapılanmalarını gerekli kılacağı söylenebilir.

Yukarıda tartışılan açıdan, hem yabancı dil eğitimi hem de çevrimiçi iletişim çalışanlarının görüşleri yabancı dil eğitimi sunan Web sayfalarının tasarlanmasında önemli rol oynayacaktır. Bu bakımdan, küreselleşen iletişim ortamlarında yabancı dil eğitimi sunan Web sayfalarında bulunması gereken özellikler açısından, yeni iletişim ortamları ve yabancı dil eğitimi uzmanlarının görüşleri alınarak geleceğe yönelik tahminlerde bulunulmasında fayda vardır.

1.2. Amaç

Bu çalışmanın amacı İletişimsel Dil Eğitimi (İDE) yaklaşımı ve İletişim Ortamları Zenginliği (İOZ) kuramı'nı temel alarak geleceğe ilişkin düzenlenecek İngilizce eğitimi veren Web sayfalarında bulunması gereken özellikleri saptamaktır. Bu bağlamda çalışmanın alt amaçları, İnternet ortamında yabancı dil eğitiminde,

- çeşitlilik kavramı,

- etkileşim kavramı,
- etkileşim faktörleri,
- bağlamsal öğrenme,
- iletişimsel yeterlilik,
- öğrenen hataları,
- geribildirim ve
- öğrenen seviyesi ile ilgili uzman görüşlerini tespit etmektir.

1.3. Önem

Yeni iletişim teknolojilerinin gelişmesi ile birlikte bireylerin geleneksel eğitim ortamlarından çağdaş *öğrenme ortamlarına* doğru bir yönlendirme içine girmeleri kaçınılmaz görünmektedir. Bu açıdan bireyin bilgiye ulaşacağı öğrenme ortamı hakkında bilgi sahibi olması, ulaşılan bilginin birey tarafından kullanılması da demek olan öğrenmenin anlamlı bir şekilde gerçekleşmesi için gerekli olabilir.

Söz konusu çalışma İngiliz dili eğitimi ile yeni iletişim teknolojileri alanlarında uzman görüşlerini belirleyeceği için İngiliz dili eğitimi ile iletişim teknolojileri alanlarında çalışanların alanlarında geleceğe yönelik olabilecek yeniliklerin öngörülmesi ve bunlara yönelik esnek bir model önerisi hazırlanması açısından önemlidir.

Yeni iletişim teknolojilerinin gerek içerik gerek yapısal anlamda eğitim alanında da yenilikleri beraberinde getirdiği görülebilmektedir. Uzaktan eğitim ile yabancı dil eğitimi veren veya vermeyi düşünen kurumların kullandıkları dil eğitim

sistemini İOZ ve İDE'yi göz önüne alarak yeniden değerlendirmelerine yardımcı olmak ve bu kurumların dikkatini iletişim ve eğitim kuramlarına çekmeye ve eğitim amaçlı Web sayfalarını bu kuramsal temeller doğrultusunda değerlendirmelerine yardımcı olmak, gelecekte bu hizmeti veren kurumların ve eğitimi alacak bireylerin eğitim hizmetinden en fazla verimi almaları önemlidir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırmanın temel sınırlılıkları aşağıdaki gibidir:

1. İletişim Ortam Zenginliği Kuramı ve İletişimsel Dil Eğitimi yaklaşımı bu çalışmanın kuramsal temellerini oluşturmaktadır.
2. Bu çalışmada yabancı dil olarak İngilizce ele alınmıştır.
3. Bu çalışma yabancı dil eğitimi sunan Web sayfaları ile sınırlıdır.
4. İnternet ortamında yapılan eğitim ve iletişim etkinlikleri ile sınırlıdır.
5. Ulusal / Uluslar arası katılımcılar ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Active Server Pages (ASP): ASP bir dinamik Web sayfası oluşturma yöntemidir. ASP dili Microsoft ® tarafından geliştirilmiştir. Bu özelliği kullanmak isteyen kurumların Windows ® işletim sistemi olan bir sunucuya sahip olmaları gerekir (www.mantis.biz).

Aspx: Microsoft ® .NET framework üzerine kurulu dinamik içerikli bir tür Web sayfası (www.sursite.com).

Etkileşimli içerik (Hypertext): Metinleri, grafikleri, müzikleri ve yazılımı doğrusal olmayan bir şekilde birbirleriyle birleştiren bir sistem (www.mantis.biz).

Flaş Uygulamaları: Tasarımcıların çoklu ortam sunuları, Web animasyonları, e-öğrenme kursları ve kullanıcıların etkileşim içinde oldukları uygulamaları içeren zengin animasyonlar oluşturmalarına yardımcı olan bir Macromedia ® ürünüdür (www.balianti.com).

HyperText Markup Language (HTML): İnternet ortamında belge oluşturmak için kullanılan programlama dili (<http://web.worldbank.org>).

İletişim Ortamları Zenginliği (İOZ):

İletişimde çok anlamlılık ve belirsizliği azaltmak amacıyla farklı kapasiteleri olan iletişim ortamlarının kullanılması (Trevino, Lengel ve Daft, 1987).

İletişimsel Dil Eğitimi (İDE): Amacın hedef dilde iletişimsel yeterlilik kazanmak olduğu dil öğretim yaklaşımı (Richards, J.C ve Rodgers, T.S., 2001).

Difüzyon Kuramı (DK): Bir yeniliğin kabul görüp, belirli bir topluluk tarafından benimsenmesi süreci (Surry ve Farquhar, 1997). Özellikle yeniliğin zamanla bir sosyal sistemin üyeleri arasında belirli kanallar ile iletildiği süreç (Rogers, 1995).

Öğrenme Yönetim Sistemi (ÖYS): Öğrenme içeriğinin ve kaynakların öğrenene iletilmesini ve yönetimini sağlayan geniş ölçekli bir yazılım paketidir. Çoğu

öğrenen yönetim sistemleri öğrenme içeriğine ve yönetimine “istenilen zamanda istenilen yerde” erişim sağlamak amacıyla Web tabanlıdır (<http://en.wikipedia.org>). Moodle, Olat, Dokeos ve E-front açık kaynaklı öğrenme sistemlerine, WebCT ve Blackboard ise ücretli öğrenme sistemlerine örnek olarak verilebilir.

Mysql: Linux ve Windows (R) işletim sistemlerinde kullanılabilen bir veritabanı yönetim sistemi (www.yaffs.net).

Öğretim Elemanı: Yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim üyeleri ile öğretim yardımcıları.

Öğretim Görevlileri: Öğretim görevlisi ve özel uzmanlık gerektiren konularda ders vermek üzere geçici veya devamlı olarak yüksek öğretim kurumlarında görevlendirilen kişi.

Öğretim Üyeleri: 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Yasası Madde-3'e göre üniversitelerde görev yapan yardımcı doçent, doçent ve profesörlere verilen isim.

Hypertext Processor (Php): Çoğunlukla hareketli ve etkileşimli web sayfaları oluşturmak için kullanılan sunucu taraflı bir betik programlama dilidir (<http://tr.wikipedia.org>).

Sharable Content Object Reference Model (SCORM): Web tabanlı e-öğrenme için standartlar ve özelliklerin toplamıdır. İstemci içeriği ile çalışma-zamanı ortamı olarak bilinen ana bilgisayar arasında iletişimi tanımlar (<http://en.wikipedia.org>).

Sağlama (Triangulation): Aynı yapı ya da kavramın çalışılmasında yöntemlerin birleştirilmesidir. Veriler üzerindeki görüşlerle ilgili olarak 3 ya da daha fazla karşılaştırma yapmak suretiyle bilginin doğruluğunu sağlama yöntemidir (www.ojp.usdoj.gov).

Tema Çıkarma: Toplanan verilerden bir çalışmanın hedefleri doğrultusunda söz öbeği, anahtar kelime veya sözcük çıkarma işlemi.

Sanal Öğrenme Ortamı (SÖO): Sanal öğrenme ortamı bir eğitim ortamında eğitim ve öğretimi desteklemek amacıyla tasarlanmış yazılımdır. Bir sanal öğrenme ortamı İnternet üzerinden çalışır ve değerlendirme, iletişim, içerik yükleme, öğrenci ödevleri, öğrenci grupları yönetimi, öğrencilerin notlarını toplama ve düzenleme, izleme gibi araçları içerir (<http://en.wikipedia.org>).

Web Sayfası: Bağlantılar, grafikler, indirilebilir dosyalar, diğer Web sayfaları, ses veya video kaynakları içerebilen HTML etiketlerinden oluşan metin belgesi (www.greyfoxwebworks.com).

2. ALANYAZIN

Bu araştırmada alanyazın iki bölümde ele alınmıştır. Birinci bölümde Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi veren Web sayfaları ve bu sayfaların özelliklerine ilişkin çalışmalara değinilmiş; ikinci bölümde ise dünyada Web sayfalarında eğitim ve yabancı dil eğitimini ile ilgili çalışmalar ile eğitsel içerikli Web sayfalarının değerlendirilmesi ile ilgili çalışmalar ve bir yenilik olarak İnternet ortamında eğitime karşı olan direncin açıklandığı difüzyon kuramı açıklanmıştır.

2.1. Türkiye’deki çalışmalar

Yapılan araştırmalarda Türkiye’de yabancı dil eğitimini veren Web sayfaları ile ilgili araştırmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Yapılan araştırma sonucunda, (Irgat, 2002), (Bingöl, 2003), (İspir, 2003), (Ayhan,2005) ve İlin (2006)’ nın Yüksek Lisans tezleri ve Alptekin ve Ertem (1999), Kurubacak ve Irgat (2006) ile Aslım (2004)’ ün çalışmalarına ulaşılmıştır.

Alptekin ve Ertem (1999) çalışmasında İnternet ve Web sayfalarının sunacağı hizmetleri öğrenenler ve eğitimciler açısından olmak üzere 2 başlık altında belirtmiştir. Buna göre öğrenenler İnterneti aşağıdaki durumlarda kullanırlar:

- Dil öğrenmede,
- Yazılı eleştiride,
- Diğer kültürleri tanımada,
- Fen ve sosyal bilimler derslerinde uzmanlarla iletişim kurmada,
- Kütüphanelere ulaşmada,

- İsteddiği zaman ve ilgi alanı içine giren konuları öğrenmede

Yukarıdakilere ek olarak Alptekin ve Ertem (1999:3) öğrenenler açısından asıl önemli olanın “*öğrenme inisiyatifinin ya da bilgiye ulaşma isteğinin kişinin kendisinde*” olduğunu belirtmiştir.

Eğitimciler açısından ise Alptekin ve Ertem (1999), eğitimcilerin son derece özgür biçimde araştırma ve haberleşmelerini sürdürerek bir işbirliği ve kaynak alışverişi yapabildiklerine değinmiştir. Ayrıca ders yöneticilerin İnternette yararlanma nedenlerini ise şöyle sıralamıştır:

- İnternet sayesinde ders yöneticisinin, diğer ders yöneticisi ve eğitimcilerle bağlantı kurması bir düşünce zenginliği yaratacağı gibi verdiği öğretimi de zenginleştirecektir. Ders yöneticisi dört duvar arasına sıkışmaktan çıkıp dünyaya açılacaktır;
- Büyük şehir merkezlerinden uzakta olan ders yöneticileri, öğretimde gerekli kaynak, doküman, bilgi ve desteği internette edinebilecektir.
- İletişim yoluyla öğretmenler arası işbirliğini sağlayacaktır,
- Telekomünikasyon yoluyla deneyimli ders yöneticileriyle doğrudan öğretim yapma olanağını sağlayacaktır;
- Uzaktan öğretim yapma olanağı sağlayabilecektir.

Irgat (2002) ise üniversite Web sayfaları üzerine öğretim elemanlarının görüşleri üzerine bir çalışma yapmıştır. Çalışmasında üniversite öğretim elemanlarının bir

üniversite web sayfasında olması gerekenlere ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Bu araştırmaya göre bir üniversite Web sayfasının hedef kitlesi nesnel bir biçimde tanımlanmalı ve tanımlanan bu hedef kitlenin gereksinimlerine uygun Web sayfaları doğru ve güncel bilgilerle ve uzman kişilerin işbirliğiyle tasarlanmalıdır. Bilgiye kolay ulaşma amacıyla tasarımlar sade olmalıdır. Üniversite Web sayfalarının yerel ve uluslararası kullanıcıları olabileceği göz önüne alınarak sayfaların bir kaç farklı dilde hazırlanması yararlı olacaktır. Sayfa içinde dolaşımın kolay ve anlaşılır olması, sayfada kırık bağlantıların olmaması ayrıca önemlidir.

Aslım (2004) ise, Eğitim Fakültesi Fransızca Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin Fransızca öğrenmelerinde İnterneti kullanmaya yönelik tutumlarını araştıran bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışma sonucunda araştırmaya katılanların İnterneti araştırma, öğrenme ve kişisel iletişim amacıyla sıklıkla kullandıkları ortaya çıkmıştır. Yabancı dil olarak Fransızca öğrenmede öğrencilerin büyük bir kısmının İnternet ortamında sunulan olanaklardan birçoğunun haberdar olmalarına rağmen çok azının bunları kullandığı ortaya çıkmıştır.

İspir (2003) Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programında öğrenme ve öğretme sürecinin UZE teknolojilerinden olan sayısal televizyon ile desteklenmesi ile ilgili bir model önerisi üzerinde çalışmıştır. Gelişen teknoloji ile sayısal televizyonculuk ile İnternet ortamının yakın bir gelecekte bütünleşik olarak hayatımızda yer alacağı düşünüldüğünde İnternet gibi bir iletişim ortamı olan dijital televizyondaki uygulamalara göz

atmanın İnternet ortamındaki yabancı dil eğitiminin incelenmesi ve değerlendirilmesinde yararlı olacağı görülmektedir (Cyristal, 2006). Çalışmanın sonuçlarında sayısal televizyonculuğun tıpkı İnternet ortamında olduğu gibi öğrenenin dönüt gönderebildiği bir platform haline getirilmesi ile verimliliğinin artırılacağına değinilmiştir. Ayrıca, öğrenenin aktif hale getirilmesi amacıyla içerik tasarımının önemi de vurgulanmaktadır.

Bingöl (2003) ise çalışmasında İnternet ortamında verilen dil kurslarının tasarım ve uygulanması ile ilgili konulara değinmiş ve bu kurslarla ilgili geleceğe yönelik öngörülerde bulunmuştur. Çalışmada İngilizce öğretmenlerinden aldığı görüşlere göre İnternet ortamında sunulan yabancı dil kurslarının tasarımı ve uygulanmasında öğrenen, teknik ve pedagojik boyutlarını dikkate almanın önemi vurgulanmıştır. Özellikle öğretmenlerin İnternet ortamındaki derslerin tasarlanması ve uygulanması sırasında birlikte çalışmalarının sürecin etkililiğini artıracığına değinilmiştir.

Ayhan (2005) ise çalışmasında Sakarya Üniversitesi Adapazarı Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören 1. Sınıf öğrencilerinin yabancı dil öğrenme süreçlerinde Web tabanlı yabancı dil öğretim sistemi içinde yer alan öğrencilerin görüşlerine yer vermiştir. Ayhan (2005) çalışmasında Web tabanlı öğretim içinde alınan İngilizce dersinin içerik ve tasarımının ne ölçüde başarıya ulaştığını değerlendirmeyi ve dersin içeriği ve tasarımı konusunda öğrencilerin memnuniyet düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Bu doğrultuda alanyazın taramasında elde ettiği veriler ve Web tabanlı yabancı dil öğretimi alanındaki veriler yardımıyla bir

ölçme aracı geliştirmiş ve bu araç ile katılımcıların görüşleri alınmıştır.

Çalışmanın sonucunda katılımcıların yorumları doğrultusunda şu öneriler yapılmıştır:

1. İnternet ortamında verilecek yabancı dil derslerinde hedeflenen kalite ve memnuniyetin yakalanması için öğretimsel tasarım ölçütleri ve öğrenci görüşleri dikkate alınmalıdır.
2. İnternet ortamında sunulan derslerin nasıl çalışılacağına dair açıklamalar net ve anlaşılır olmalıdır.
3. Derslerle ilgili detaylı ve uygun çok sayıda örneğe yer verilmelidir.
4. Derslerde okuma-yazma-konuşma-dinleme ve dilbilgisi ile ilgili Etkinliklere de yer verilmelidir.
5. Yabancı dil eğitimi destekleyen sohbet, eposta, bülten tahtaları ve forum gibi iletişim stratejileri alanlarının kullanılması desteklenmelidir.

İlin (2006) çalışmasında Çukurova Üniversitesi Adana Meslek Yüksekokulu'nda verilen uzaktan yabancı dil eğitimi programının genelde kabul gören uzaktan eğitim standartlarına uyup uymadığını araştırmıştır. Bunun yanı sıra söz konusu programda yer alan öğrencilerin program hakkındaki görüşlerini de incelemiştir.

Kurubacak ve Irgat (2006) çalışmalarında Web sayfalarının tasarımında çevrimiçi iletişim ortam tasarımcılarının eğitsel Web sayfaları tasarlarken öğrenenlerin bireysel ve kültürel farklılıklarına ek olarak bazı öğeleri göz önünde

bulundurmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Buna göre iletişim ortam tasarımcıları;

- ortak kanı ve çeşitliliğin değişen ve rekabetçi tanımlarını inceleyen sosyal oluşumlarla ilgili olarak bilim dallarından ve eleştirel diyaloglardan nasıl etkilendiklerini,
- her şeyi içine alan bir çevrimiçi iletişimi destekleyen değişim modelleri içeren kültürel olarak duyarlı ve karma sosyal adaletli iletişim planlarını nasıl geliştirdiklerini,
- gücü ellerinde bulduranlarla kritik süreçleri sürükleyen gerilim noktaları ile nasıl mücadele ettiklerini ve
- ırkçı karşıtı, sosyal hareketlilik ve alternatif iletişim uygulamaları içeren eğitsel Web sayfalarını bilim ve iletişim ortamlarındaki çeşitlilikle ilgili yeni modeller ve yaklaşımları bildiren eleştirel söylemler aracılığı ile nasıl güçlendirdiklerini göz önünde bulundurmalıdırlar.

Brosio (1994) ve Fabos and Young (1999)' ın da belirttiği gibi eğitsel Web sayfalarının tasarımında gerçek yaşam deneyimlerinin ve teorisyenler, tiyatro çalışanlarının, sanatçıların ve kendini sosyal eşitlik ve değişimi pedagojiye adanmış herkesin eleştirel uygulamalarını sunacak şekilde tasarlanması gerekmektedir (Kurubacak ve Irgat (2006)'dan alıntı). Kurubacak ve Irgat (2006) yukarıda belirtilenler ve yaklaşımlar doğrultusunda eğitsel içerikli Web sayfaları tasarlariken iletişim ortamları tasarımcılarına yardımcı olabilecek bir kontrol listesi geliştirmeyi amaçlamışlardır.

2.2. Uluslararası çalışmalar

Teknolojinin sınıf ortamlarında kullanımı ile ilgili çalışmalar son yıllarda giderek artmaktadır (Dooley, 1999; Sherry, Billig, Tavalin ve Gibson, 2000). Aslında bilgisayarlar 1960'lardan beri dil öğretiminde kullanılmaktadır (Grauss, 1999; Windeatt, ve diğerleri, 2000). Ancak İnternet'in ortaya çıkması ile birlikte dil eğitimindeki kullanımları bir başka şekle dönüşmüştür (Grauss, 1999). Sınıf içindeki kullanımları, tekrarlanabilir etkinlikleri sunan araçlardan çoklu ortam araçlarına doğru bir değişim göstermiştir (Warschauer ve Healey, 1998). Son yıllarda, dünyanın birçok yerinde İngilizce ders yöneticileri artan bir şekilde İnternet'i sınıflarında kullanmaktadır.

Eğitim teknolojileri üzerine yapılan çalışmalara bakıldığında İnternet'i öğretim aracı olarak kullanmanın birçok faydalarını görebiliriz. Carrier (1997), Warschauer ve Whittaker (1997) İnternetin öğrenci ve ders yöneticilerini güdüleme özelliğinden bahsederken, Ortega (1997), Singhal (1997), Warschauer (1996) öğrenci ve ders yöneticilerinin katılımının artırdığından, Felix (1998) ve (1999), Singhal (1997), Szendeffy (1998) etkileşimi artırdığından, Carrier (1997), Leloup ve Ponterio (1995), Osuna ve Meskill (1998) çalışmalarında öğrenilen yabancı dilin kültürüne daha yoğun maruz kalındığına değinmişlerdir. Mark (1997) ise modern dil öğretim kavramlarının değişerek öğrenen otonomisi ve iletişimsel görev odaklı öğrenme modellerinin daha belirgin hale geldiğini ve özellikle yaş, ırk, dış görünüş gibi görsel ve işitsel öğeleri ortadan kaldırarak daha eşit bir öğrenme ortamı sunduğunu vurgulamıştır. Soh ve Soon (1991) ise Kanada ve Singapur temelli kültürlerarası bir projede öğrenenlerin yazma becerilerinin

farklı kültürden olan öğrenenlerle beraber çalışılması ile geliştiğini bildirmiştir (Mark, 1997'den alıntı).

Web sayfalarının değerlendirilmesi ile ilgili yapılmış çalışmalarda ise Abdul ve Aly (2008) İngilizce eğitimi veren seçilmiş 6 Web sayfasını 63 maddelik bir değerlendirme kontrol listesi ile 8 özellik (Otorite, Amaç, Kapsam, Geçerlilik, Nesnellik, Doğruluk ve gezinme kolaylığı, tasarım, yapı ve erişim gibi Teknik Boyutlar) açısından değerlendirmiştir. Çalışmanın sonucunda elde edilen verilerde yukarıda belirtilen 8 özelliğin önemli olduğunu ancak çalışmaya katılanlara göre bu Web sayfalarının öğrenenler açısından yararlı olmasının daha önemli olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Web sayfalarının niteliğinin değerlendirilmesi ile ilgili yapılmış başka bir çalışmada Wright (2003), bir kurumdaki Eğitimsel Ortamlar ve Tasarım bölümünde çalışanların ulusal ve uluslararası tecrübelerine dayalı olarak bir ölçüt geliştirmiştir. Buna göre bir Web sayfasının niteliğini belirleyebilmek için şu ölçütlere bakılması önerilmektedir:

- Kursun hedeflerini ve süreçlerini anlamada öğrenenlere kurs süresince yardımcı olabilecek Genel Bilgi'nin (General Information) olup olmadığı,
- Ders materyallerine erişimin kolay ve hızlı olup olmadığı (Accessibility),
- Öğrenenlerin kursun parçaları arasındaki ilişkinin farkına varabildikleri bir Organizasyon'un (Organization) olup olmadığı,

- Hedeflenen öğrenen kitlesi için Web sayfasının dilinin uygun olup olmadığı (Language),
- Sayfa düzeninin öğrenmeyi kolaylaştırıp kolaylaştırmadığı (Layout),
- Amaç ve Hedeflerin (Goals and Objectives) kursun başında ve gerekirse her ünite veya modülün başında verilip verilmediği,
- Öğrenenlerin yetenekleri ve geçmiş yaşantıları göz önüne alındığında İçeriğin uygun olup olmadığı ve kursun başka bir içerik uzmanı tarafından gözden geçirilip geçirilmediği (Course Content),
- Öğrenme ve eğitsel stratejilerin öğrenenlerin etkili bir şekilde öğrenip öğrenmediklerini ve beceri ve bilgilerini uygulamaya yönelik etkinliklerin olup olmadığı,
- Öğrenme kaynaklarının erişilebilir, uygun ve geçerli olup olmadığı (Learning Resources),
- Değerlendirmeye yönelik etkinliklerin içerik, içeriğin uygulanması ve hedefleri ile ilgili ve uygulanabilir olup olmadığı (Evaluation) ve
- Kursun daha önce denenip denenmediği, içerik ve tasarım açısından kursun uzmanlar tarafından incelenip incelenmediği, kursun teknik ve içerik açısından güncel olup olmadığı ve en son ne zaman güncellendiği ve kursun hazırlanmasında görev almayan öğretmenlerin kursun değiştirilip değiştirilemeyeceği gibi unsurların olup olmadığı (Overall).

Small ve Arnone (1999) ise eğitsel bir Web sayfasını değerlendirmek için içeriğin yanı sıra bakılması gereken önemli bir unsurun da güdü olduğunu belirtmişlerdir. Buna göre bir Web sayfasının içeriğinin ve geçerliliğinin değerlendirilmesinin tek

başına yeterli olmayacağı, ayrıca güdüsel niteliğinin de önemli olduğu belirtilmiştir. İlk olarak 1997 yılında iş dünyası için ortaya çıkan ve bireysel güdünün belirlenmesinde yardımcı olan Beklenti-Değer Kuramı'nı (Expectancy-Value Theory) temel alan Web Sayfası Güdü Analiz Kontrol Listesi (Website Motivational Analysis Checklist [WebMAC]), çok geçmeden eğitsel içerikli Web sayfalarının değerlendirilmesi için uyarlanmış ve ders yöneticileri tarafından eğitsel içerikli Web sayfalarının değerlendirilmesi ve çocuklara ödev ve araştırmalarında kullandıkları Web sayfalarını değerlendirmeyi öğretme amacıyla kullanılmıştır.

2.3. Teknoloji İle Yabancı Dil Eğitime Olan Tutum

Yabancı dil eğitimini İnternet ortamında sunacak kurum ve kuruluşların dikkat etmesi gereken noktalardan biri de kurumsal olarak bu yeniliğe ne kadar açık olduklarıdır. Başka bir ifadeyle, her yenilikte olduğu gibi, yabancı dil eğitiminde İnternetin kullanılmasında önemli engellerden biri yeniliğe karşı olumsuz bakış açısı veya yenilikten tedirgin olma davranışdır. İnternet ortamında eğitimin, örgün eğitimin alternatifi olarak algılanmasının sonucu olarak özellikle yerleşik ve geleneksel yöntemlerle öğretim yapan kurum ve bu kurumlarda çalışanlar tarafından İnternet ortamında eğitime karşı bir direncin oluşması büyük olasılıktır. Bu durumu en aza indirmek için gerek okul yönetiminin, gerekse ders yöneticisi ve öğrencilerin İnternet ortamında yabancı dil eğitim ve bu eğitimin beraberinde getireceği görev, sorumluluk, avantaj ve dezavantajlar hakkında bilgilendirilmeleri faydalı olabilir.

İnternetin yaygın olarak 1990'lı yıllardan beri kullanıldığı göz önüne alınırsa, günümüzdeki ders yöneticilerin çoğunun İnternet ve iletişim teknolojilerini eğitim öğretim alanında kullanma konusunda kendilerini az ya da çok tedirgin hissettikleri düşünülebilir. Dudeney ve Hockley (2007)'ye göre insanları iletişim teknolojileri ve İnternet'e karşı tutumlarına göre 4 gruba ayırabiliriz:

- Doğuştan sayısal olanlar (Digital Native): Teknoloji kullanarak büyüyen ve teknoloji konusunda kendine güveni ve bilgisi olan günümüz çocukları,
- Sayısal göçmen olanlar (Digital Immigrant): Teknoloji dünyasına geç, normal dünyaya erken gelen ve teknoloji konusunda kendine güveni az veya hiç olmayan günümüz yetişkinleri,
- Teknoloji ile arası çok iyi olanlar (Technogeeks): Teknolojiyi hayatının çok önemli bir parçası haline getirmiş ve bilgisayarlar dışında sosyal hayatı neredeyse olmayan bireyler,
- Teknoloji korkusu olanlar (Technophobes): Teknolojiye temkinli yaklaşan veya ondan korkanlar.

Ders yöneticilerininin teknolojiye karşı olumsuz tutumlarının nedenlerinden biri sayısal göçmen olma ihtimali olabilir. Bu duruma kendine güven, beceri ve eğitim azlığı da eklenince teknolojiye karşı olumsuz tutum kaçınılmaz hale gelebilir.

Bir yeniliğin herhangi bir kurumda benimsenip kullanılması ile ilgili kuramların başında Difüzyon Kuramı (DK) gelmektedir. Surry ve Farquhar (1997), DK'yı bir yeniliğin kabul görüp, belirli bir topluluk tarafından benimsenmesi süreci olarak tanımlarken, Rogers (1995) özellikle yeniliğin zamanla bir sosyal sistemin üyeleri

arasında belirli kanallar ile iletildiği süreç olarak tanımlamaktadır. Surry ve Farquhar (1997)'ye göre DK 3 nedenden dolayı eğitim teknolojisi alanında önemlidir. Birincisi, eğitim teknolojisi ile ilgilenen birçok kişi ürünlerinin neden kabul gördüğünü veya görmediğini anlamamaktadır. Yeniliğin kabul görme nedenlerini etkileyen faktörleri daha iyi anlayarak, eğitim teknolojisi ile ilgilenenler ürünlerinin kabul görme veya görmeme nedenlerini belirleyebilirler. İkincisi, eğitim teknolojisi yapısal olarak yenilik temelli bir disiplindir ve birçok eğitim teknolojisi ürünü, eğitimin gerçekleşmesi, sırası ve yapısında köklü değişiklikler sunmaktadır. Son olarak DK benimseme ve kabul etmenin sistematik ve kuralcı modelini oluşturur. Surry ve Farquhar (1997)'ye göre oldukça yeni bir alan olduğu için Difüzyon'un tek bir kuramı yoktur. DK farklı disiplinlerden her biri yeniliğin farklı bir ögesine vurgu yapan çok sayıda kuramın bir araya gelmesiyle ortaya çıkmıştır. Rogers (1995)'e göre en yaygın kullanılan difüzyon kuramları Yenilik Karar Süreci (Innovation Decision Process), Bireysel Yenilikçilik (Individual Innovativeness), Benimseme Oranı (Rate of Adoption) ve Algılanan Özellikler (Perceived Attributes) dir.

Rogers ve Shoemaker (1973)'a göre ise 'yenilik yayılması' sürecinin en az dört ayrı basamağı vardır. Bunlar: Bilgi, ikna etme, karar ve onaylamadır.

Bilgi: Birey yenilikten bir ölçüye kadar haberdardır, yeniliğin nasıl çalıştığını biraz anlamaya başlar.

İkna etme: Birey yeniliğe karşı olumlu veya olumsuz bir tutum oluşturur.

Karar: Birey yeniliği kabul etme veya reddetme seçeneklerine yol açan faaliyetlere girişir.

Onaylama: Birey aldığı yenilik kararına destek arar, ancak yenilik hakkında zıt mesajlara maruz kalırsa önceki kararını değiştirebilir (McQuail ve Windahl (2005'ten alıntı).

Yabancı dil eğitimi veren Web sayfaları bir yenilik olduğundan yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı söz konusu bu Web sayfalarının gerek Yabancı Dil Eğitimi gerekse İletişim alanı uzmanlarının belirleyeceği dinamik ölçütlere göre hazırlanması önemlidir. Burada dinamik ölçütlerden kasıt zamana ve ihtiyaçlara göre bu ölçütlerin değişiklik gösterebileceği gerçeğidir.

2.4. İletişimsel Dil Eğitimi

Yabancı Dil Eğitiminin tarihçesi eski Yunanistan'a dayanmaktadır. Yabancı dili resmi olarak inceleyenlerin ise Romalılar oldukları bilinmektedir. 17. yy' a kadar dil öğrenme demek Latince öğrenmek demektir. Latincenin Gramer Çeviri Yöntemi ile öğretilmesi 17. ve 19. yüzyıllarda etkisini sürdürerek 1940'a kadar Avrupa'da başlıca yabancı dil öğretme yöntemi olmuştur (Graus, 1999). Bu yöntem günümüzde hala kullanılmaktadır. Fakat daha 1900'lerin başında Gramer Çeviri Yöntemi sorgulanmaya başlanmış ve yerini doğal yöntemlerin ilki olarak bilinen Dolaysız Yönteme bırakmıştır. Daha sonraları 1940 ve 1950'li yıllarda Davranışçılığın etkisiyle öğrenilen dilin ve ana dilin belirli yapılarının karşılaştırıldığı Karşılaştırmalı Analiz'in ortaya çıkmasına neden olmuştur. Lado (1957)'ye göre hedef yabancı dilin ve ana dilin farklılık gösterdikleri alanlar öğrenenler için zor iken benzerlik gösterdikleri alanlar kolaylık sağlamaktadır (Graus, 1999'dan alıntı). Fakat 2. Dünya Savaşı sonrasındaki yıllarda Uluslararası ve iş gezilerindeki artış dil öğrenme ihtiyacını artırmış bunun sonucu olarak da dil

eğitiminin etkililiği araştırılarak geleneksel yöntemler sorgulanmaya başlanmıştır (Graus, 1999).

Bu çalışmada temel alınan kuramlardan biri İngilizce öğretim kuramlarından olan İletişimsel Dil Eğitimi (İDE) dir. İletişimsel dil eğitiminin ortaya çıkış nedenlerinin daha iyi anlaşılabilmesi için araştırmacı İDE'den önceki yabancı dil eğitim kuramlarının bilinmesi gerektiğini düşünmüştür. Bu yüzden kuramların tek bir kaynaktan ele alındığı Larsen-Freeman'ın (2003)'ten yararlanılarak yabancı dil eğitimi kuramları tarihsel sıraya göre açıklanmıştır.

Gramer Çeviri Yöntemi (The Grammar Translation Method)

Gramer Çeviri Yöntemi eski bir dil öğrenme yöntemidir. Bir zamanlar, Latince ve Yunanca gibi klasik dillerin öğretiminde kullanıldığı için Klasik Yöntem olarak da bilinir. Bu yüzyılın başında, yöntem öğrencilerin yabancı dil edebiyatını okuyup anlamalarına yardımcı olmak amacıyla kullanılmıştır. Ayrıca, hedef dilin gramerinin çalışılması ile öğrenciler kendi ana dillerinin gramerini anlayıp kendi dillerinde daha iyi konuşup yazmaları hedeflenmiştir. Son olarak, yabancı dil öğrenmenin öğrenenin zihinsel olarak gelişmesine yardımcı olduğu düşünülmüştür. Sonraları öğrenenin öğrendiği dili veya yapıları nadiren kullandığının ve hatta hiç kullanmadığının anlaşılmasına rağmen yine de öğrenme için yapılan zihin alıştırmalarının faydalı olduğu düşünülmüştür.

Dolaysız Yöntem (The Direct Method)

Gramer Çeviri Yöntemi öğrenenlerin hedef dilde iletişime geçmeleri için yeterli olmayınca Dolaysız Yöntem ortaya çıkmıştır. Dolaysız yöntemde önemli olan bir özellik çeviriye asla izin verilmemesidir. Dolaysız Yöntem ismini, hedef dilde anlamın görseller yardımıyla ana dilden hiçbir şekilde yardım almadan doğrudan aktarılmasından almıştır.

İşitsel Dilsel Yöntem (Audio-Lingual Method)

İşitsel-Dilsel Yöntem de Dolaysız Yöntem gibi sözlü iletişim temelli bir yaklaşımdır. Fakat Dolaysız Yöntem in aksine kelimelerin kullandıkları ortama maruz kalınarak edinimleri yerine İşitsel Dilsel Yöntem öğrencileri gramer temelli cümlelerin kullanımında eğitir. Daha sonra bu yöneme gelişme sürecinde davranışçı psikolojiden ilkeler de eklenmiştir. Hedef dildeki cümle yapılarının ediniminin belirli uyarıcılara belirli tepkiler vermek suretiyle olduğu düşünülmüştür. Başka bir ifadeyle, öğrenenlerin dili düşünmek için durmadan otomatik olarak kullanmayı öğrenmeleri gerektiği düşünülmüştür.

İnsanların İşitsel-Dilsel Yöntemle dil öğrenebilmelerine ve hatta günümüzde bu yöntemin hala kullanılmasına rağmen öğrenciler sınıfta öğrendikleri alışkanlıkları (belirli cümlelere belirli tepkileri verme gibi) günlük yaşamda kullanmakta sorunlar yaşıyordu. Dahası dil öğrenmenin belirli türde alışkanlıklar oluşturma olduğu düşüncesi 1960'ların başlarında ciddi eleştiriler almaya başlamıştı. Dilbilimci Noam Chomsky'ye göre insanlar daha önce duymadıkları cümleler kurup bunları anlayabileceğinden dil edinimi davranış oluşturma şeklinde

gerçekleşemezdi. Buna göre Chomsky dilin alışkanlık oluşturma ürünü olarak değil de kural oluşturma ürünü olarak düşünülmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Buna göre dil edinimi insanların edindikleri dilin kurallarını keşfetmek için kendi düşünce veya algılama süreçlerini kullandıkları bir süreç olmalıydı. İnsan algısı üzerine yapılan vurgu Bilişsel Yaklaşım ortaya çıkmasına neden olmuştur. Çevreden gelen uyarıya tepki vermekten çok öğrenenler kendi öğrenmelerinden aktif olarak sorumlu görülmüştür. Bunun sonucunda hataların kaçınılmaz olduğu ve öğrenenlerin kendi hipotezlerinin test ettiklerinin işaretleri olduğu düşünülmüştür. 1970'lerin başında bir süreliğine bu yeni Bilişsel Yaklaşımı dil öğretimine uygulamaya ilgi artmış tümünden gelim (öğrenenlere kuralların verilip bunları uygulamaları) ve tüme varım (öğrenenlerin kuralları örneklerden çıkarıp bunları uygulamaları) ile oluşturulmuş gramer alıştırmaları geliştirilmiştir. Fakat Bilişsel Yaklaşımdan doğrudan hiçbir dil öğretme yöntemi geliştirilmemiş; bunun yerine *yenilikçi yöntemler* olarak adlandırabileceğimiz yöntemler ortaya çıkmıştır.

Sessiz Yöntem (The Silent Way)

Sessiz yöntem doğrudan Bilişsel Yaklaşımdan çıkmamasına rağmen bu yaklaşımla belirli ilkeleri paylaşmaktadır. Örnek olarak Sessiz Yöntemin temel ilkelerinden birine göre öğretimin öğrenmenin altında olması gerekmektedir. Başka bir ifadeyle öğretimin öğrenme sürecini yönlendirmesi değil de bu sürece hizmet etmesi gerekmektedir. Bu ilke Bilişsel Yöntemdeki aktif araştırma yapması beklenen öğrenene yüklenen rol ile örtüşmektedir. Yöntemi kurucusu Caleb Gattegno dil öğrenimine bebeklerin ve çocukların dili öğrenme yöntemlerini araştırarak yaklaşmıştır. Sonuç olarak öğrenmenin karşılaşılan

zorlukların üstesinden gelmek için bizim tarafımızdan içsel kaynaklarımızı (algılamamız, farkında olmamız, anlamamız, hayal etmemiz, yaratıcılığımız vs.) harekete geçirmek suretiyle başlatılan bir süreç olduğu sonucuna varmıştır. Bu yöntemle göre öğrenen dili kendi düşüncelerini, hissetliklerini ve algıladıklarını ifade etmek için kullanabilmelidir. Bunun için ders yöneticisine ihtiyaç en aza indirilmiştir. Öğrenenler kendi kendilerine bağımlı hale gelerek özgür olmaktadır. Burada ders yöneticisinin rolü gerektiğinde gerekli donanımla yardımcı olmaktır. Ders yöneticisi-öğrenen etkileşiminde ders yöneticisi çoğu zaman sessizdir. Ders yöneticisi öğrenenin ilgisini dilin yapısına odaklayacak ortamlar yaratır.

Telkin Yöntemi (Desuggestopedia)

Bu yaklaşımın temelinde öğrencilerin hislerine karşı saygı esas alınmıştır. Bu yöntemin öncüsü Lozanov'a göre öğrenmedeki yetersizlik bizim öğrenmeye karşı psikolojik bariyerler koymamızdan kaynaklanmaktadır. Lozanov (1978), yapamayacağımızdan, öğrenmede sınırlı olduğumuzdan ve başarısız olacağımızdan korktuğumuz için kendimizi engellediğimizi ve zihinsel kapasitemizi tam olarak kullanamadığımız ileri sürmektedir. Mevcut kapasitemizi daha verimli kullanmak için sahip olduğumuzu düşündüğümüz sınırlılıkların aslında olmadığı telkin edilmelidir (desuggest). Pedagojide telkinin uygulanması olan desuggestopedia, öğrenenlerin başarısız olacakları düşüncesini veya çalışmalarındaki olumsuz çağrışımları ortadan kaldırarak öğrenme bariyerlerini aşmalarına yardımcı olmayı hedeflemiştir. Öğrencilerin zihinsel kapasitelerinin uyarıldığı yöntemlerden biri güzel sanatların kullanılması (müzik, resim, belirli periyotlarla değiştirilen gramer kuraları ile ilgili görseller vs) olarak

düşünülmüştür. Yöntemin amacı öğrenme için bireyi zorlamak yerine, öğrenmenin doğal olarak kendiliğinden gelişmesi olarak ifade edilebilir.

Toplulukta Dil Öğrenme Yöntemi (Community Language Learning)

Bu yöntem bireyleri bütün olarak ele alır. Bireyleri bütün olarak ele almak demek ders yöneticisinin öğrencilerin sadece zekâlarını değil duyguları, fiziksel tepkileri, içgüdüsel koruyucu tepkileri ve öğrenme istekleri arasındaki ilişkiyi anlamaktır. Yöntem ilkelerini Curran tarafından geliştirilen Danışma- Öğrenme yaklaşımından alır. Curran uzunca bir süre yetişkin öğrenimi üzerine çalışmalar yapmıştır. Curran (1976) 'ya göre yetişkinler yeni öğrenme ortamlarından genellikle çekinirler. Bu çekinceyi ortadan kaldırmak için Curran ders yöneticisinin rolünün *dil danışmanı* olması gerektiğini düşünmüştür. Dil danışmanından kasıt psikoloji eğitim almış biri değil de öğrenenlerin dil öğrenirken karşılaştıkları sorunları tam olarak anlayabilen biridir. Öğrenen-öğrenen, ders yöneticisi-öğrenen arasındaki ilişki son derece önemlidir.

Toplu Fiziksel Tepki Yöntemi (Total Physical Response)

Bundan önce Anlama Yaklaşımı'na değinilmesi yararlı olacaktır. Anlama Yaklaşımı, dinlemeye verdiği önemden dolayı bu adı almıştır. Şu ana kadar gördüğümüz yöntemlerin çoğunda öğrenenlerin ilk günden hedef dili konuşmalarına değinilmiştir. Ancak 1960lar ve 1970lerde yapılan araştırmalara göre dil öğrenme önce hedef dili anlayarak başlamalı sonra üretim (konuşma) kısmına geçmelidir. Öğrenen hedef dilin nasıl işlediğini anladığında konuşma kendiliğinden ortaya çıkacaktır. Bu aslında bir bebeğin kendi ana dilini öğrenme

şekliyle aynıdır. Belli bir yaşa kadar sadece dinler (maruz kalır) ve hazır olduğunda yavaş yavaş konuşmaya başlar.

Bu ve benzer gözlemleri yabancı dil eğitimine uygulamaya çalışan yöntemlerden biri de Krashen ve Terrell'in Doğal Yaklaşım'ıdır (Natural Approach). Doğal yaklaşım, Dolaysız Yöntem'e benzemektedir. Buna göre öğrenenler dersin başından beri hedef dili kullanan ders yöneticisini dinlerler. Başta öğrenciler konuşmazlar. Ders yöneticisi, resimler, ana dilden nadiren kelimeler ve olabildiğince açıklayıcı öğeler kullanarak öğrenenlerin kendisini anlamasına yardımcı olur.

Anlama Yaklaşımına uyan başka bir yöntem de *Kolay Öğrenilenler* (the Learnables) yöntemidir. Bu yöntemde, öğrenenler bir yandan resimlere bakarken aynı zamanda önceden kaydedilmiş kelimeleri, cümlecik ve cümleleri dinlerler. Cümlelerin anlamları resimlerde net bir şekilde anlatılmaktadır. Mesela bir resmi işaret etme gibi öğrenenlerin bir şekilde tepki vermeleri istenir. Bu şekilde öğrenenler dinledikleri dili anladıklarını sergilerler ama konuşmazlar.

Bir başka yeni yöntem de Kelime Yaklaşımı'dır (The Lexical Approach). Bu yaklaşım öğrenenin ortaya koyduğu üründen (konuşma) çok aldığı yoğun anlaşılır girdi ile ilgilenir. Özellikle düşük seviyelerde, çoğu zaman ders yöneticisi öğrenenden neredeyse hiç sözlü dönüt almadan yoğun bir şekilde konuşur. Bunun yerine öğrencilere dilin kelime düzeyini anlamaları için alıştırmalar veya etkinlikler verilir. Bu sayede öğrenenlerin tek kelimedenden çoklu kelime

dizilimlerini (cümleler) anlamaları sağlanır.

Bu kategorideki dördüncü ve son yöntem James Asher'in Toplu Fiziksel Tepki Yöntemi'dir (Total Physical Response). Anlama yaklaşımının ilkelerinin işlerliği bu yaklaşımda biraz daha belirgin olduğundan Anlama yaklaşımları Toplu Fiziksel Tepki Yöntemi başlığı altında birleştirilebilir. Asher (1996)' ya göre herhangi bir hedef dili en hızlı ve en az stressiz şekilde anlamanın yolu ana dile çevirmeden ders yöneticisi tarafından verilen yönlendirmeleri takip etmektir. Bu yaklaşımın ilkelerine göre hedef dilde anlam genellikle hareketlerle aktarılır. Ayrıca bu yöntemde kullanılan emir cümleleri anlaşılması kolay tepki verilebilen en basit cümlelerdir. Özellikle küçük yaşta öğrenenler için öğrenmeyi etkinliklerle eğlenceli hale getirmek amaçlanmıştır.

İletişimsel Dil Eğitimi (Communicative Language Teaching)

Şimdiye kadar gördüğümüz yöntemlerin hepsinin amacı öğrenenin hedef dilde iletişime geçmesini sağlamaktı. Fakat 1970'lerde eğitimciler bu amacın gerçekleşip gerçekleşmediğini sorgulamaya başladılar. Kimilerine göre öğrenciler sınıfta doğru cümleler kurabiliyorlardı ancak sınıf dışındaki iletişim için durum farklıydı. Diğerleri ise hedef dilde iletişime geçmenin dilbilimsel yapılarda yeterlilikten fazlasını gerektirdiğine dikkat çekiyorlardı. Bir başka ifadeyle, öğrenen kuralları biliyor olabilirdi ama dili kullanamıyordu (Widdowson, 1978). Hedef dilde iletişimden günlük yaşamda kullanılan söz verme, davet etme, geri çevirme, yardım isteme, ne zaman, nerede, kiminle nasıl konuşulacağını bilmesi gibi işlevlerin gerçekleştirilmesi kastedilmekteydi. Bu durum

1970'lerin sonlarında ve 1980lerin başlarında dilbilimsel yapı merkezli yaklaşımdan İletişimsel Yaklaşımına geçişi sağlamıştır.

İletişimsel Dil Eğitimi hedef dilde iletişimsel yeterliliğin yanı sıra dil ve iletişimin birbirleri ile olan bağımlılığına da vurgu yapmaktadır. Bu yüzden bu çalışmada Yabancı Dil Eğitim veren Web sayfalarının değerlendirilmesinde uzman görüşlerine yer verilirken sadece yabancı dil eğitimi uzmanlarının görüşleri değil İletişim alanında uzmanların da görüşlerine yer verilmiştir.

Bu çalışmanın kuramlarından biri olan İletişimsel Dil Eğitimi'nin ilkeleri şöyle sıralanabilir (Larsen-Freeman, 2003):

Mümkün olan her zaman otantik dil kullanılmalıdır. Otantik dilden kasıt, dilin gerçek bağlamında kullanıldığı şekliyle kullanımıdır. Bu sayede öğrenen dile "gerçek ortamında kullanıldığı" şekli ile maruz kalacak ve tıpkı ana dilini öğrendiği gibi öğrenme fırsatı bulacaktır (Otantik olma). Ayrıca, iletişimsel açıdan yeterli hale gelebilmek, karşıdaki kişinin veya okunan bir yazıda ne demek istendiğinin anlaşılması ile mümkündür (İletişimsel Yeterlilik). Hedef dilin iletişimde bir amaç değil araç olduğu unutulmamalıdır. Bunun yanı sıra, dil üzerinde yeterliliğin artırılması çeşitli dilsel yapıların kullanılabilmesi ile mümkündür (Çeşitlilik). İletişimsel yeterliliğin kazanılması açısından dil yapılarını kullanmak da önemlidir. İletişimde ortaya çıkan hatalar doğal karşılanır (Hataları tolere etme) ve gerekmedikçe bu hatalara müdahale edilmez (Geribildirim). Grup veya çift olarak yapılan çalışmalar iletişim ve etkileşimi

artırmaktadır (Etkileşimli öğrenme). Etkileşimli öğrenme sürecinde öğrenenler anlama odaklanarak öğrendikleri için de öğrenme anlamlı ve dolayısıyla kalıcı hale gelebilmektedir (Anlamlı öğrenme).

Yabancı dil eğitiminde çağdaş yöntemlere olan eğilim, İDE'yi tamamlayan yaklaşımlar yönünde devam etmiştir. Bu çalışmanın kuramsal temellerinden biri İDE olduğu için diğer tamamlayıcı yaklaşımların açıklanmasına gerek duyulmamıştır.

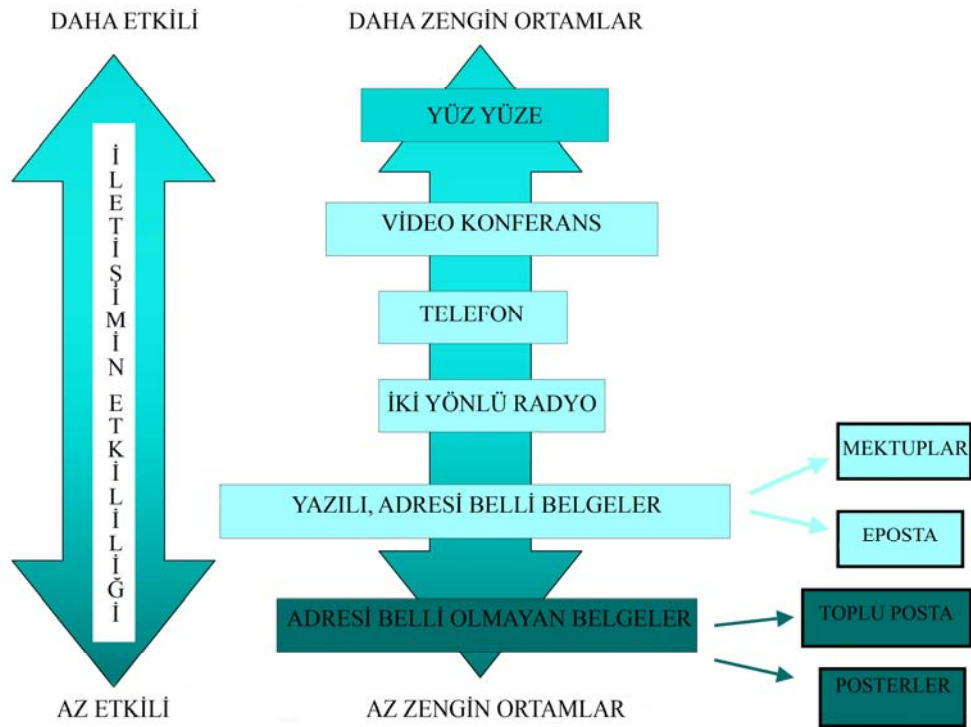
2. 5. İletişim Ortamları Zenginliği Kuramı

İletişim Ortamları Zenginliği (İOZ) ortamın bilgi taşıma kapasitesi olarak açıklanmaktadır (Trevino, Lengel ve diğerleri, 1987). Sitkin, Sutcliffe ve Barrios-Choplin (1992) ortamın bilgi taşıma kapasitesi ile ilgili iki öğeye vurgu yapmaktadır. Bunlar, veri taşıma kapasitesi ve simge taşıma kapasitesidir. Veri taşıma kapasitesi, ortamın bilgiyi aktarabilme yeteneği anlamına gelirken simge taşıma kapasitesi ise ortamın, bilgi veya iletişim halinde olan bireyler hakkındaki bilgi taşıma kapasitesi anlamına gelmektedir.

Kuramın öncülerinden Daft ve Lengel (1984)'e göre teknolojik iletişim ortamlarının karmaşıklığından basitliğe doğru zenginliği dört ölçüte göre belirlenir:

1. Hızlı geribildirim varlığı,
2. Ortamın vücut dili, ses tonu ve çekim gibi çoklu ipuçlarını aktarma kapasitesi,
3. Doğal dilin kullanımı ve
4. Ortamın kişisel odağı.

İÖZ Kuramı'na göre en zengin iletişim ortamlarından sayılan yüz yüze iletişim, araya telefon, internet veya yazılı notlar gibi aracı ortamların girmesi ile zenginliğini yitirmektedir. İletişim ortamının kişiler arası etkileşim sağlama yöntemi (yüz yüze, telefon, eposta, not, özel rapor ve ilan tahtası gibi) iletişim ortamlarının zenginliğini belirlemektedir (Şekil 1).

Şekil 1. İletişim Ortamları Zenginlik Derecesi, Daft ve Lengel (1986)'dan değiştirilerek (<http://homepages.ius.edu>).

Şekil 1'de görüldüğü gibi, etkileşimin en zengin sayıldığı yüz yüze ortamlardan en az zenginliğin olduğu kabul edilen yazılı notların ayrılma noktası iletişimin gerçekleşme 'zamanı'dır. Başka bir ifadeyle, İÖZ Kuramı'nın temel kavramı olan *çift anlamlılık'a* aslında *zamanın* da eklenmesi yerinde olacaktır. İletişimin gerçekleştiği öğeler arasındaki zaman farkının, iletişimin olmazsa olmazlarından olan ve mesajın karşı taraf(lar) tarafından doğru alınıp alınmadığını mesajın

kaynağına ileten *geribildirim* ile ters bir paralellik içinde olduğu söylenebilir. Bir iletişim sürecinde geribildirim için ne kadar süre geçerse, çift anlamlılığın çözülmesi de o kadar güçleşebilir. İOZ Kuramı'nın temelini oluşturan *çift anlamlılık* ile *belirsizlik* kavramları arasındaki farklar da Daft ve Lengel (1986) tarafından vurgulanmaktadır. Bu bağlamda, *çift anlamlılık* kavramında bir görev veya mesajla ilgili çokluk söz konusuysen, *belirsizlik* kavramında ise bilgi yokluğu söz konusudur.

Bu teorinin iki esas varsayımı insanların örgütlerde çok anlamlılık ve belirsizliğin üstesinden gelmek istemeleri ve örgütlerde yaygın olarak kullanılan iletişim ortamlarının belirli görevler için diğerlerinden daha çok işe yaramasıdır. Buna göre en zengin iletişim aracı yüz yüze iletişimi sırasıyla telefon, e-posta, mektup, not, kısa not, özel rapor ve son olarak da el ilanı ve bildirimler takip etmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta göreve göre iletişim aracının seçilmesidir (Trevino, Daft, ve Lengel, 1990).

Çağımızda en çok kullanılan iletişim ortamlarından biri olan Web sayfalarında İOZ Kuramı ile ilgili çalışmalar yapılmaktadır. Martz ve Reddy (2005) tarafından da belirtildiği gibi bir Web sayfasında kullanılan teknolojilerin çokluğu daha zengin bir iletişim ortamı sağlamaktadır. Eposta, etest, açılan kutular (drop boxes) gibi unsurları barındıran bir Web sayfası; sadece eposta hizmeti veren bir Web sayfasından daha zengin bir iletişim ortamı sunmaktadır. Kendi içinde de baş döndürücü bir hızla yenilikler ortaya çıkaran Web ortamında sadece bilgi, resim, hareketli görüntü veya seslere ulaşmamızı sağlayan etkileşimli içerikten

(hypertext), sözü edilen bu ortamlara Web sayfasını ziyaret edenlerin kendilerinden bir şeyler aktarır, bu öğeleri değiştirebilip hatta daha da ileri düzeyde kendilerinden aktardıkları verileri veri tabanları ile karşılaştırarak (php, asp, aspx, mysql, vb) etkileşimli iletişim kurabildikleri Web sayfaları gittikçe yaygın hale gelmektedir. Bu durum eğitim hizmeti veren Web sayfalarında, özellikle eğitim iletişimi göz önüne alındığında, çok önemli bir durumdur.

Disiplinler arası işbirliğin kaçınılmaz olduğu günümüzde, İnternet ortamında yabancı dil eğitimi veren veya vermeyi düşünen kurumlar için, temel amacı hedef dilde iletişim olan İletişimsel Dil Eğitimi ile İletişim Ortamları Zenginliği alanlarında uzmanlarının birlikte çalışmasının önemli olduğu düşünülmüştür. Bu çerçevede bu çalışmada her iki disiplinden de yerli ve yabancı uzman görüşleri nitel olarak incelenmiştir.

2.6. Yabancı Dil Eğitiminde Teknoloji Kullanımı

Yabancı dil eğitiminde teknolojinin kullanımı yeni bir olgu değildir. 1960'lı ve 1970'li yıllardan beri kasetçalarlar, dil laboratuvarları ve videolar yabancı dil eğitiminde kullanılmaktadır.

Dil eğitiminde bilgisayar destekli materyallerin kullanılmasının ise 1980'lerin başında ortaya çıktığı söylenebilir. İlk bilgisayar destekli dil eğitim programları öğrenenlerin bilgisayar ekranındaki öğeye tepki vermeleri ve metin içinde boşluk doldurma, cümle yarılarını eşleştirme ve çoktan seçmeli aktiviteler yapma şeklindeydi. Bütün bu aktiviteler, öğrenenin nerede hata yaptığını ve bu hataların

nasıl düzeltilmesi gerektiği gibi uzun geribildirimler ile sadece doğru cevabı veren kısa geribildirimlerden oluşmaktaydı (Dudenev ve Hockly, 2007). Günümüzde bilgisayar destekli dil eğitim materyalleri cd veya dvd ortamlarda birçok yabancı dil eğitimi veren ders kitaplarıyla beraber kitabı tamamlayıcı materyal olarak kullanılmaktadır.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin yaygın hale gelmesi ile bilgisayar destekli dil eğitiminin sadece bilgisayar programlarının kullanımı ile sınırlı olmaktan çıkıp İnternet ve Web tabanlı araçların kullanılması şekline dönüştüğü söylenebilir. İnternet ve iletişim teknolojilerindeki ilerlemeler 1990'lı yıllarda teknoloji destekli dil öğrenimi kavramının ortaya çıkmasına neden olmuştur (Dudenev ve Hockly, 2007)

McGrath ve Johnson (2009) yabancı dil eğitiminin doğası gereği hedef dile olabildiğince maruz kalmayı ve hedef dili kullanarak iletişime geçmeyi zorunlu hale getirdiğini ve teknolojinin bu konuda neredeyse vazgeçilmez bir araç olduğunu belirtmişlerdir.

Teknolojinin dil eğitiminde kullanılması ile ilgili yapılan çalışmalarda dikkat çeken bir nokta bilgisayar ortamı eğitimin yüz yüze dil eğitimi ile birleştirmenin yararlarını ortaya koymaktadır (Kern, 1995; Kinginger, 1998; Abrams, 2003, Posa, 2005).

Yüz yüze eğitimde öğrenen ile öğrenen arasındaki iletişimin bilgisayar ortamı dil eğitimindeki gibi etkili olmayacağı düşünülse de Kern (1995:459)' e göre:

“iletişim teknolojilerindeki yeni eğilimler, yüz yüze sözlü iletişimde olan dil ötesi özelliklerin eksikliğini gidermektedir. Mesela, gülümseme [:-)], surat asma [ ):- ( ] veya göz kırpması [;-)] gibi yüzsel ifadeler simgelere dönüşmüş, ses tonu ise büyük harf, ifadenin altına çizme, ünlem ya da başka sembollerle ifade edilir hale gelmiştir.”

3. YÖNTEM

Çalışmanın yöntem bölümü iki ana alt başlıktan oluşmaktadır: 1. *Çalışmaya Kısa Bir Bakış* ana alt başlığı altında *İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitimi* adlı bu araştırmanın yöntemi hakkında bilgi verilecek ve 2. *Araştırmanın Deseni* ana alt başlığında ise çalışmanın yöntemine dayalı olarak geliştirilen ve yapılandırılan araştırma süreci ayrıntılı olarak açıklanacaktır. Bu bağlamda *Araştırmanın Deseni* sekiz ayrı alt başlıkta sunulacaktır:

1. Çalışma alanı,
2. Örneklem,
3. Çalışmaya katılanlar,
4. Nitel ölçme aracını geliştirme,
5. Verileri toplama,
6. Verileri analiz etme,
7. Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliği ve
8. Araştırmanın güçlü yönleri ve sınırlılıkları

3.1. Çalışmaya Kısa Bir Bakış

Bu çalışma, iletişim ve yabancı dil eğitimi alanlarında uzmanların İnternet ortamında yabancı dil eğitimi konusundaki görüşlerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Bu doğrultuda, alanyazın çalışması sonucunda İletişim Ortamları Zenginliği Kuramı ve İletişimsel Dil Eğitimi Yaklaşımının temel ilkeleri belirlenmiş, bu ilkelerden ortak olanları tespit edilerek hem iletişim hem de yabancı dil eğitimi alanında uzmanların görüşlerinin alınacağı bir yoklama (anket) formu

hazırlanmıştır. Bu yoklama formu 4 ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde çalışmanın amacı, yoklamanın bölümleri hakkında katılımcıya bilgi ve elde edilen kişisel ve kurumsal verilerin gizliliği ile araştırmacının iletişim adresleri ile ilgili bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde katılımcıların her birinin nüfussal (demografik) özellikleri ile ilgili sorular bulunmaktadır. Üçüncü bölümde ise İÖZ kuramı ve İDE yaklaşımının ilkelerinin Tablo 1’de görüldüğü gibi çapraz tablo yöntemi ile belirlenmesi sonucu oluşturulmuş açık uçlu sorular bulunmaktadır (Bknz. Ek A).

Tablo 1. İletişimsel Dil Eğitimi Yaklaşımı ve İletişim Ortamları Zenginliği Kuramının Çapraz Tablo Yöntemi İle Örtüşen İlkeleri

İLKELER		İLETİŞİM ORTAMLARI ZENGİNLİĞİ (Daft ve Lengel,1984)					
		İletişim ortamlarının çeşitliliği	Ortamın etkileşim sağlama yöntemi (yüz yüze, eposta, telefon vb.)	Doğal dilin kullanımı	Ortamın mesajı aktarma kapasitesi	Ortamın kişisel odağı	Hızlı geribildirim varlığı
İLETİŞİMSEL DİL EĞİTİMİ (Larsen-Freeman, 2003)	Dilsel biçimlerde çeşitlilik	X					
	Etkileşim		X				
	Otantik dil kullanımı			X			
	İletişimsel yeterlilik				X		
	Öğrenen hatalarının ele alınış biçimi (Geribildirim)					X	X
	Öğrenen seviyesi					X	

Araştırma yöntemi olarak nitel araştırma yönteminin seçilmesinin nedeni anlamlı olayların kendi doğal bağlamları içinde çalışılmak istenmesi ve araştırmacının uzmanların doğal davranışını etkilemeden yorumlayıcı bir rol üstlenmesidir (Jensen, 2002 ve Seliger ve Shohamy, 1990). Tarihsel olarak içerik çözümlemesi

kavramını geliştirenler çalışmalarını daha çok nicel olarak yaptıkları için *içerik özümlemesi* kavramı nicel çalışmalarla bağdaştırılmaktadır. Bu nedenle nitel araştırma yapanlar *metinsel çözümleme* veya *söylem özümlemesi* kavramlarını kullanmaktadırlar (Geray, 2004). Bu alışma *nitel içerik özümlemesi* olarak da adlandırabileceğimiz *metinsel çözümleme* kapsamında desenlenmiştir. Geray (2004:133) içerik çözümlemesini

“... iletişim içeriğinin, genellikle önceden belirlenmiş sınıflamalar (kategoriler) erevesinde sistematik olarak gerçekleştirilmesini sağlayan bir araştırma tekniği”

olarak tanımlamaktadır. İçerik özümlemesi ilk olarak kitle iletişim araçlarının içeriğine yönelik bir araştırma yöntemi olarak ortaya çıkmış ve eğitim alanında kullanılmaya başlanmıştır (Geray, 2004). Metinsel özümleme de temel amaç toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (şimşir, 2007). Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı asıl amaç yabancı dil eğitimi veren veya vermeyi dūřünen kurumlar için İOZ kuramı ve İDE yaklaşımı temelinde hem iletişim hem de İngiliz Dili Eėitimi alanından uzman görüşlerini belirlemek olan bu çalışmada *metinsel çözümleme* yönteminin araştırmacının uzmanlardan gelen verileri yorumlamasında yararlı olacağı dūřünölmüřtür.

Bu çalışmanın verileri anket olarak da bilinen yoklama tekniğinin alt türü olan *özümleyici yoklama* tekniği kullanılarak toplanmıştır. Geray (2004)’e göre çözümleyici yoklamalar nüfussal (demografik) bilgilerle kanaatler, inançlar, kültürel değerler ve davranışları ilişkilendirir.

3.2. Çalışmanın Deseni

3.2.1. Çalışma Alanı

Bu çalışmaya yurt dışından 4 Uzaktan Eğitim Uzmanı katılmıştır. Bunlardan 2 tanesi doktora öğrencisi olup diğer ikisi ise öğretim üyesidir. Yurt içinden ise X üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği programından 2 öğretim üyesi, 1 öğretim görevlisi ve 1 öğretim elemanı olmak üzere toplam 8 uzman katılmıştır. Tablo 2’de çalışmaya yurt dışından katılan uzaktan eğitim uzmanlarının sayıları ve statüleri verilmektedir.

Tablo 2. Yurt Dışındaki Uzaktan Eğitim Uzmanlarının Sayıları ve Statüleri
Yurt Dışındaki Uzaktan Eğitim Uzmanları

Öğretim Üyesi	Doktora Öğrencisi	Toplam
2	2	4

Tablo 3’te ise X Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği bölümü katılımcılarının sayıları ve statüleri verilmektedir.

Tablo 3. X Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü Katılımcılarının Sayıları ve Statüleri

<i>X Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü Katılımcıları</i>			
Öğretim Üyesi	Öğretim Görevlisi	Öğretim Elemanı	Toplam
2	1	1	4

Uzaktan Eğitim uzmanlarının yurt dışından seçilmesinin nedeni teknoloji destekli uzaktan eğitim uygulamalarına diğer ülkelerin Türkiye’ye göre erken başlamaları nedeniyle uzaktan eğitimde tecrübelerinin yüksek olması ve bunun sonucunda bu araştırmanın verilerinin güvenilirliğini artırabileceği düşüncesidir.

İngiliz Dili Eğitimi uzmanlarının Türkiye’de X Üniversitesi’nden seçilmesinin nedenleri ise şöyle sıralanabilir:

1. X üniversitesi’nin Türkiye’de Uzaktan Eğitim veren kurumlar arasında ilk ve köklü bir kuruluş olması ve
2. Dünyada ve Türkiye’de öğretmenlik lisans programı’nı uzaktan eğitim sistemiyle veren kurumlardan biri olması.

Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı araştırmacı tarafından X Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü öğretim elemanlarının *İnternet ortamında yabancı dil eğitimi* konusunda tecrübeli oldukları düşünülmüş ve bu çalışmaya dahil edilmişlerdir.

3.2.2. Anlamlı Örneklem

Bu çalışmanın *Araştırma Alanı*’nı Türkiye’deki X Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nin Eğitim Fakültesi *İngilizce Öğretmenliği Bölümü* öğretim üyeleri ve 1 öğretim elemanı ile dünyanın farklı yerlerinden Uzaktan Eğitim ve İngiliz Dili Eğitimi uzmanları oluşturmaktadır.

X Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü’nden 2 öğretim üyesi, 1 öğretim görevlisi ve 1 öğretim elemanı olmak üzere toplam 4 kişi çalışmanın İngiliz Dili Eğitimi uzmanlarını oluşturmuştur. Bu 4 kişinin belirlenmesinde çevrimiçi ortamda ders verme süreleri ve bilgisayar okuryazarlık düzeyleri belirleyici olmuştur.

Dünyanın farklı yerlerinden Uzaktan Eğitim alanında uzman 4 öğretim üyesi çalışmanın Uzaktan Eğitim uzmanlarını oluşturmuştur.

3.2.3. Çalışmaya Katılanlar

Araştırmacı, araştırma kapsamında görüşü alınacak Uzaktan Eğitim Uzmanlarına Y. Lisans döneminde ders aldığı öğretim üyelerinden birinin referansı ile eposta yöntemi ile ulaşmış ve çalışma hakkında bilgi verdikten sonra çalışmaya katılıp isteyip istemediklerini sormuştur.

Araştırmacı araştırma kapsamında görüşü alınacak İngiliz Dili Eğitimi uzmanlarına ise X Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü'ne giderek çevrimiçi ortamda ders veren öğretim üyeleri, öğretim görevlileri ve elemanları ile yüz yüze görüşmüş ve çalışma hakkında bilgi vererek katılıp isteyip istemediklerini sormuştur.

3.2.3.1. Çalışmaya Katılanların Kişisel Özellikleri

Araştırmada gizlilik esasına uygun olarak katılımcıların gerçek isimleri gizli tutulmuş ve her bir katılımcıya takma isim verilmiştir.

3.2.3.2. X Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği

Bölümü Katılımcıları

X Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü katılımcılarının statüleri, uzaktan eğitimdeki uzmanlık alanları, çevrimiçi ortamda ders verme tecrübeleri, şu ana kadar vermiş oldukları çevrimiçi ders sayısı, şu ana kadar almış

oldukları çevrimiçi ders sayısı, eğitsel içerikli Web sayfalarıyla ilgilenme süreleri (yıl olarak), eğitsel içerikli Web sayfaları ile haftalık ilgilenme süresi (saat olarak), eğitsel içerikli bir Web sayfasının tasarımında bulunma sayıları ve eğitsel içerikli Web sayfalarının hazırlanmasında aldıkları kurslara ilişkin bilgiler Tablo 4'te verilmektedir.

Tablo 4. X Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü Katılımcıları İle İlgili Bilgiler

<i>X Üniversitesi eğitim Fakültesi İngilizce Ders Öğretmenliği</i>				
Mesleği	Öğretim Üyesi			Öğretim elemanı
Takma Adı	Hale	Lale	Jale	Makbule
Statüsü	Yrd. Doç. Dr.	Doç. Dr.	Öğrt. Gör.	Okutman (Doktora Öğr.)
Uzaktan Eğitim'deki uzmanlık alanı	İçerik geliştirici	Grammer	Türkçe ses biçim, Dil edinimi ve Dilbilim	İngiliz Dili Eğitimi Yaklaşımlar
Çevrimiçi ortamda ders verme tecrübesi (yıl olarak)	3	3	6	3
Şu ana kadar vermiş olduğu çevrimiçi ders sayısı	2	1	3	1
Şu ana kadar almış olduğu çevrimiçi ders sayısı	1	-	2	-
Eğitsel içerikli Web sayfalarıyla ilgilenme süresi (yıl olarak)	3 yıl	3 yıl	6-8 yıl	3 yıl
Eğitsel içerikli Web sayfaları ile haftalık ilgilenme süresi (saat olarak)	2 saatten az	2-5 saat	2 saatten az	10-20 saat
Eğitsel içerikli bir Web sayfasının tasarımında bulunma sayısı	2 den fazla	2 defa	2 den fazla (içerik sağlayıcı olarak)	1 defa
Eğitsel içerikli Web sayfalarının hazırlanmasında alınan kurslar	1 tane (yarım kalmış)	-	- How to teach online 1 - How to teach online 2	-

Hale X Üniversitesi Eğitim Fakültesinde çalışan bir öğretim üyesi olup 17 yıldır İngiliz Dili Eğitimi alanında eğitimci ve akademisyen olarak görev yapmaktadır. Yabancı Dil ve mesleki eğitimi çevrimiçi veren X Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı'nda 3 yıldır içerik geliştirme çalışmalarına katılmaktadır.

Lale X Üniversitesi Eğitim Fakültesinde çalışan bir öğretim üyesi olup 25 yıldır İngiliz Dili Eğitimi alanında eğitimci ve akademisyen olarak görev yapmaktadır. Yabancı Dil ve mesleki eğitimi çevrimiçi veren X Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı'nda gramer ders içeriği hazırlamaktadır.

Jale X Üniversitesi Eğitim Fakültesinde çalışan bir öğretim üyesi olup 20 yıldır İngiliz Dili Eğitimi alanında eğitimci ve akademisyen olarak görev yapmaktadır. Yabancı Dil ve mesleki eğitimi çevrimiçi veren X Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı'nda Türkçe ses biçim, Dil edinimi ve Dilbilim dersleri için içerik hazırlamaktadır. Çalışmaya yurt içinden katılan uzmanlar arasında eğitsel içerikli Web sayfalarının tasarımında en fazla sayıda ders alan (2 adet) katılımcıdır.

Makbule X Üniversitesi Eğitim Fakültesinde çalışan bir öğretim üyesi olup 8 yıldır İngiliz Dili Eğitimi alanında eğitimci ve akademisyen olarak görev yapmaktadır. Yabancı Dil ve mesleki eğitimi çevrimiçi veren X Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı'nda İngiliz Dili Eğitim Yaklaşımlar dersinin yazarlığını, tasarımını ve danışmanlığını yapmaktadır.

3.2.3.3. Yurt Dışındaki Uzaktan Eğitim Uzmanı Katılımcılar

Yurt dışındaki uzaktan eğitim uzmanı katılımcılarının statüleri, uzaktan eğitimdeki uzmanlık alanları, çevrimiçi ortamda ders verme tecrübeleri, şu ana kadar vermiş oldukları çevrimiçi ders sayısı, şu ana kadar almış oldukları çevrimiçi ders sayısı, eğitsel içerikli Web sayfalarıyla ilgilenme süreleri (yıl

olarak), eğitsel içerikli Web sayfaları ile haftalık ilgilenme süresi (saat olarak), Eğitsel içerikli bir Web sayfasının tasarımında bulunma sayıları ve eğitsel içerikli Web sayfalarının hazırlanmasında aldıkları kurslara ilişkin bilgiler Tablo 5’te verilmektedir.

Tablo 5. Yurt Dışındaki Uzaktan Eğitim Uzmanı Katılımcıları İle İlgili Bilgiler

<i>Yurt Dışındaki Uzaktan Eğitim Uzmanı Katılımcıları</i>				
Mesleği	Öğretim Üyesi			
Takma Adı	Juliet	James	Jane	John
Statüsü	Prof. Dr.	Prof. Dr.	Doktora Öğr.	Doktora Öğr.
Uzaktan Eğitim’deki uzmanlık alanı	Eğitim Teknolojisi, etkileşim, çevrimiçi sosyal topluluklar	İşbirlikçi öğrenme ve uygulamaları	Yetişkin ve Uzaktan Öğrenme	Paylaşılabilir İçerik Nesne Referans Modeli (SCORM)
Çevrimiçi ortamda ders verme tecrübesi (yıl olarak)	26	15	5 yıldan fazla	4
Şu ana kadar vermiş olduğu çevrimiçi ders sayısı	25 veya daha fazla	-	-	-
Şu ana kadar almış olduğu çevrimiçi ders sayısı	3 veya 4	-	10 dan fazla	20
Eğitsel içerikli Web sayfalarıyla ilgilenme süresi (yıl olarak)	8 yıldan fazla	3 yıl	3-6 yıl	3 yıl
Eğitsel içerikli Web sayfaları ile haftalık ilgilenme süresi (saat olarak)	10-20 saat	2 saatten az	5-10 saat	2-5 saat
Eğitsel içerikli bir Web sayfasının tasarımında bulunma sayısı	2 den fazla	-	2 den fazla	2 den fazla
Eğitsel içerikli Web sayfalarının hazırlanmasında alınan kurslar	Bu alanda kurslar olmadan önce ilgilenmeye başlamış	-	1. Eğitim tasarımı 2. Çoklu Ortam uygulamaları ve Web Sayfası Tasarımı 3. İnternet ve Uzaktan Eğitim yazılımı yazarlığı 4. Eğitim ortamında E-öğrenme	-

Juliet yurt dışında bir üniversitede Profesör olarak çalışan bir öğretim üyesi olup uzun yıllar boyunca uzaktan eğitim alanında çalışmaktadır. Uzmanlık alanları eğitim teknolojileri, etkileşim ve çevrimiçi sosyal topluluklardır.

John yurt dışında bir üniversitede doktora öğrencisi olup 4 yıldır uzaktan eğitimde çalışmaktadır. Uzmanlık alanı Paylaşılabilir İçerik Nesne Referans Modeli (Sharable Content Object Reference Model) dir.

James yurt dışında bir üniversitede profesör olarak görev yapmakta olup, ilgi alanları işbirlikçi öğrenme ve uydu uygulamalarıdır. 15 yıldır iletişim alanında çalışmış olmasına karşın eğitsel içerikli Web sayfaları ile 3 yıldır ilgilenmektedir. Herhangi bir eğitim almadan kendini uzaktan eğitim alanında geliştirmiştir.

Jane yurt dışında bir üniversitede doktora öğrencisi olup 5 yılı aşkın bir süredir uzaktan eğitim alanında çalışmaktadır. İlgi alanları yetişkin eğitimi ve uzaktan eğitimidir. Çalışmaya yurt dışından katılanlar arasında eğitsel içerikli Web sayfalarının tasarımında en fazla sayıda ders alan (5 adet) katılımcıdır.

3.2.4. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın veri toplama aracını, İOZ Kuramı ve İDE Yaklaşımının çapraz tablo yöntemi ile karşılaştırılarak elde edilen ortak ilkelerinden oluşturulan açık uçlu ve yarı yapılandırılmış anket formu oluşturmaktadır. Bu anket formu çalışmaya yurt dışından katılanlara eposta yolu ile yurt içindeki katılımcılara ise araştırmacı tarafından ulaştırılmıştır.

Anketin birinci bölümü 5 alt başlıktan oluşmaktadır (Bknz. Ek A). 1. Alt başlık altında katılımcıların mesleği, unvanı, uzaktan eğitimdeki uzmanlık alanları ve tecrübeleri sorulmaktadır. İkinci alt başlıkta kaç tane çevrimiçi ders verdikleri ve aldıkları sorulmaktadır. Üçüncü ve son alt başlıkta ise eğitsel içerikli Web sayfaları ile ilgili oldukları yıl sayısı, haftada kaç saat eğitsel içerikli Web sayfaları ile ilgilendikleri, kaç defa eğitsel içerikli bir Web sayfasının tasarımında buldukları ve eğitsel içerikli Web sayfalarının tasarımı için görmüş oldukları kurslar sorulmaktadır.

Anketin ikinci bölümü, Tablo 1'de de verilen alanyazın taraması sonucu elde edilen İOZ kuramı ve İDE yaklaşımının ortak ilkeleri ile ilgili sorulmuş 8 adet açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Anketin üçüncü ve son bölümünde ise katılımcıları anket formunda istenilen bilgiler dışında belirtmek istediği konular olabileme ihtimaline karşı serbest yazım bölümünden oluşmaktadır. Bu bölümde katılımcının anket formunda istenilenler veya bunların dışında ifade etmek istediği her türlü görüşü belirtebileceğini söyleyen bir açıklama bulunmaktadır.

3.2.5. Verilerin Toplanması

Çalışmanın verileri hazırlanmış olan anket formunun yurt dışındaki uzmanlara eposta yolu ile yurt içindeki uzmanlara ise elden teslim etme şeklinde ulaştırılmıştır. Verilerin güvenilirliği için gerek yurt dışı gerekse yurt içi katılımcılarına araştırmacı anket formunu yanıtlamaları için süre sınırı belirtmemiştir. Yurt dışındaki uzmanlar anket formuna verdikleri yanıtları eposta yolu ile araştırmacıya ulaştırmışlardır. Araştırmacı Gmail ® eposta adresindeki

hesabını kullanarak yurt dışındaki uzmanlara anket formunu (EK-A) ve çıkarmış olduğu temaların olduğu formu (EK-B) gönderip yine aynı yöntemle uzmanlardan bu formları almıştır. Yurt içindeki uzmanlar ise anket formunu tamamladıklarında araştırmacıya haber vermiş bunun üzerine araştırmacı anket formlarını almıştır.

3.2.6. Verilerin Analizi

Veri toplama işleminden sonra elde edilen verilerin betimlenmesi, sınıflandırılması ve yorumlaması aşamalarını içeren veri analizi aşamasına geçilmiştir. Bu çalışmada veriler aşağıdaki aşamalarda analiz edilmiştir:

1. Gelen verilerin düzenlenmesi,
2. Verilere ilişkin temaların belirlenmesi,
  - a. Araştırmacının uzaktan eğitim ve İngiliz dili eğitimi uzmanlarından gelen verilere ilişkin temaları çıkarması
  - b. Araştırmacı tarafından belirlenmiş temaların karşılaştırmasının yapılması için çalışmaya katılmamış bir uzaktan eğitim uzmanına (akademik kariyeri olan) gönderilmesi,
  - c. Araştırmacı tarafından belirlenmiş temaların karşılaştırmasının yapılması için çalışmaya katılmamış bir İngiliz dili eğitimi uzmanına (akademik kariyeri olan) gönderilmesi,
  - d. Araştırmacı tarafından belirlenmiş temaların karşılaştırmasının yapılması için çalışmaya katılmamış hem uzaktan eğitim hem de İngiliz dili eğitimi alanında olmayan akademik kariyeri olan birine gönderilmesi,
3. Araştırmacı ve uzmanların çıkarmış olduğu temaların karşılaştırılması
4. Raporlaştırma

3.2.6.1. Verilerin Düzenlenmesi

Yurt dışındaki uzmanlardan gelen anket formları araştırmacı tarafından kişisel bilgisayarda oluşturulan bir klasör altında toplanmıştır. Yurt içindeki uzmanlardan gelen veriler el yazısı ile doldurulduğundan anket formunun ilk bölümündeki veriler (katılımcılarının statüleri, uzaktan eğitimdeki uzmanlık alanları, çevrimiçi ortamda ders verme tecrübeleri, şu ana kadar vermiş oldukları çevrimiçi ders sayısı, şu ana kadar almış oldukları çevrimiçi ders sayısı, eğitsel içerikli Web sayfalarıyla ilgilenme süreleri (yıl olarak), eğitsel içerikli Web sayfaları ile haftalık ilgilenme süresi (saat olarak), Eğitsel içerikli bir Web sayfasının tasarımında bulunma sayıları ve eğitsel içerikli Web sayfalarının hazırlanmasında aldıkları kurslar) hariç 2. ve 3. bölümdeki veriler araştırmacı tarafından Microsoft Office 2003 Word ® programı ile sayısal ortama aktarılmıştır.

3.2.6.2. Verilere İlişkin Temaların Belirlenmesi

Verilere ilişkin temaların belirlenmesi için İngilizce gelen verilerin Türkçeye çevrilmesi gerekmiştir. Araştırmacı, Türkiye'deki üniversitelerden birinin Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü mezunu olup 10 yıldır bir başka Üniversite'nin Yabancı Diller Bölümü'nde okutmanlık yapmaktadır. Belirtilen bu özelliklerden dolayı araştırmacı ileri düzeyde İngilizce bilmektedir. Bu yüzden çeviri işlemini araştırmacı kendisi gerçekleştirmiş ve yine lisans mezunu bir başka ileri düzeyde İngilizce bilen birisine çevirdiği metinleri kontrol ettirmiştir.

Anket formunun 2. ve 3. bölümlerinde uzmanlar tarafından belirtilen görüşler, tema(lar) belirlemek üzere Microsoft Office 2003 Word ® programında

hazırlanan belgeye her bir soruya ayrı sayfa olacak şekilde aktarılmıştır. Bu belgenin sol sütununda katılımcının takma adı, orta sütununda katılımcının görüşü ve sağ tarafta ise bu görüşlerden çıkarılacak temaların yazılacağı bir sütun bulunmaktadır (Bknz. Ek B). Daha sonra araştırmacı verilere ilişkin ve çalışmanın kapsamında belirlediği anahtar kelimeleri, sözcükleri ve söz öbeklerini uzmanlardan gelen görüşlerin sağ tarafında Theme(s) sütununa yazmıştır. Uzaktan eğitim ve İngiliz dili eğitimi uzmanlarının anket formunda belirttikleri görüşlere göre belirlenen temalar şöyledir:

"Soru 1. Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında 'çeşitlilik' kavramı sizce ne anlama gelmektedir?"

Bu soruya ilişkin temalar 9 adettir:

1. Görevlerin çeşitliliği
2. Etkinliklerin çeşitliliği
3. Görsel ve işitsel öğelerin çeşitliliği
4. İçeriğin sunulmasında çeşitlilik
5. Biçimin sunulmasında çeşitlilik
6. Geribildirimde çeşitlilik
7. Bireylere ulaşmada çeşitlilik
8. Öğretim yöntemlerinde çeşitlilik
9. Amaç çeşitliliği

"Soru 2. Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında 'etkileşim' kavramı sizce ne anlama gelmektedir?"

Bu soruya ilişkin temalar 9 adettir:

1. Eş zamanlı/Eş zamansız
2. Öğrenen-içerik etkileşimi
3. Ders yöneticisi-içerik etkileşimi
4. Yüz yüze etkileşime olabildiğince yakın
5. İletişimin gerçekleştiği olaylar ve anlar
6. Öğrenen-arayüz etkileşimi
7. Öğrenen-çevre etkileşimi
8. Ders yöneticisi-öğrenen etkileşimi
9. Öğrenen-öğrenen etkileşimi

"Soru 3. Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında çevrimiçi iletişimi etkileyen 'etkileşim faktörleri' nelerdir?"

Bu soruya ilişkin temalar 11 adettir:

1. Zamanın sınırlı olması
2. Teknolojik sınırlılıklar
3. Ders yöneticisinin ve öğrenenin istekliliği
4. Öğrenenlerin psikolojik durumu
5. Zamanında geribildirim verme
6. Öğrenenin teknik yeterliliği
7. Sağlanan teknik desteğin miktarı
8. Ders materyallerinin net olması

9. Öğrenenden beklentilerin net olması
10. Ders yöneticisi-öğrenen arasındaki iletişimin sıklığı
11. Öğrenenin dilsel yeterliliği

"Soru 4. Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında 'bağlamsal öğrenme' kavramı sizce ne anlama gelmektedir?"

Bu soruya ilişkin temalar 6 adettir:

1. Web sayfasında sunulan her şeyin birbirleriyle ilişkili ve tek başlarına anlamlı olması
2. Anlamlı öğrenme
3. İyi tasarımın gerekliliği
4. Dilin doğal olarak kullanıldığı sosyal ve dilsel çevre
5. Öğrenenlerin konular arasındaki ilişkileri görmelerini sağlama
6. Konuyu bağlam içinde sunup öğrenenin ilgisini önemli noktalara çekme

"Soru 5. Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında 'iletişimsel yeterlilik' kavramı sizce ne anlama gelmektedir?"

Bu soruya ilişkin temalar 4 adettir:

1. Durum ve bağlama bağlı olarak dilin kurallarını ve bunları doğru kullanabilme
2. Cümle yapılarının, katılımcıların, ortamın ve üslubun farkında olma
3. İnsanlara mesaj gönderebilme ve gelen mesajı anlayabilme yetisi
4. Web sayfasının öğrenenlere açık ve net bir etkileşim fırsatı sunması

"Soru 6. Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında 'öğrenen hataları' nasıl ele alınmalıdır?"

Bu soruya ilişkin temalar 5 adettir:

1. Hatanın ne şekilde ele alınacağı
2. Açık veya imalı düzeltme
3. Öğrencilerin birbirlerinin hatalarını düzeltmeleri
4. Yapısal ve anlamsal hatalar
5. Öğrenme fırsatı

"Soru 7. Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında 'geribildirim' öğrenenlere nasıl verilmelidir?"

Bu soruya ilişkin temalar 7 adettir:

1. Diğer öğrencilerin vermiş olduğu geribildirim
2. Yazılı veya sözlü geribildirim
3. Yapıcı geribildirim
4. Etkinlikler ve sorularla ilgili yeterli geribildirim
5. Bireysel geribildirim
6. Zamanında ve düzenli geribildirim
7. Ayrıntılı (grafik şeklinde) geribildirim

"Soru 8. Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında 'öğrenen seviyesi' ne anlama gelmektedir ve nasıl belirlenmelidir? Öğrenen seviyesini belirleme sürecini etkileyen faktörler nelerdir?"

Bu soruya ilişkin temalar 4 adettir:

1. Öğrenenlerin dil seviyelerini değerlendiren testler
2. Öğrenenlerin geçmiş yaşantı ve bilgilerini değerlendiren çeşitli testler
3. Bilgisayar okur-yazarlığı
4. Öğrenen güdüsü

"Bölüm 3. Serbest görüş. Araştırma konusu ile ilgili belirtmek istediğiniz görüşleriniz varsa lütfen belirtiniz.

Bu bölüme ilişkin temalar 4 adettir:

1. Bireysel Farklılıklar
2. Ders yöneticisi eğitimi
3. Yazılı ve sözlü iletişim arasındaki ayrım
4. Görsel öğelere vurgu

3.2.6.2.1. Verilerin Sağlamasını Yapmak Üzere İngiliz Dili Eğitimi Uzmanına Gönderilmesi

Çalışmanın verilerinin geçerli ve güvenilir bir analizinin yapılabilmesi için bilgisayar ortamına aktarılmış İngiliz dili eğitimi ve uzaktan eğitim alanlarında uzman görüşleri, çalışmaya katılmamış yurt dışındaki bir İngiliz dili eğitimi uzmanına eposta yolu ile gönderilmiştir. Bu uzman, anket formundaki diğer uzman görüşlerini okuyup tema çıkarma formu (EK-B)'nun sağ tarafında Themes sütununa kendi temalarını yazarak araştırmacıya eposta yolu ile göndermiştir.

3.2.6.2.2. Verilerin Sağlamasını Yapmak Üzere Uzaktan Eğitim Uzmanına Gönderilmesi

Benzer şekilde çalışmanın verilerinin geçerli ve güvenilir bir analizinin yapılabilmesi için bilgisayar ortamına aktarılmış İngiliz dili eğitimi ve uzaktan eğitim alanlarında uzman görüşleri, çalışmaya katılmamış yurt dışındaki bir uzaktan eğitim uzmanına eposta yolu ile gönderilmiştir. Bu uzman, anket formundaki diğer uzman görüşlerini okuyup tema çıkarma formu (EK-B)'nun sağ tarafında Theme(s) sütununa kendi temalarını yazarak araştırmacıya eposta yolu ile göndermiştir.

3.2.6.2.3. Verilerin Sağlamasını Yapmak Üzere Uzmanlık Alanı İngiliz Dili Eğitimi ve Uzaktan Eğitim Olmayan Akademisyene Gönderilmesi

Çalışmanın verilerinin geçerli ve güvenilir bir analizinin yapılabilmesi için bilgisayar ortamına aktarılmış İngiliz dili eğitimi ve uzaktan eğitim alanlarında uzman görüşleri, çalışmaya katılmamış uzmanlık alanı İngiliz dili eğitimi ve uzaktan eğitim olmayan yurt dışındaki bir akademisyene eposta yolu ile gönderilmiştir. Bu uzman, anket formundaki diğer uzman görüşlerini okuyup tema çıkarma formu (EK-B)'nun sağ tarafında Theme(s) sütununa kendi temalarını yazarak araştırmacıya eposta yolu ile göndermiştir.

3.2.6.3. Verilere İlişkin Ortak Temaların Belirlenmesi

Uzaktan eğitim uzmanı, İngiliz dili eğitimi uzmanı ve uzmanlık alanı hem uzaktan eğitim hem de İngiliz dili eğitimi olmayan akademisyenden gelen temalar ve

araştırmacının kendi çıkarmış olduğu temalar doğrultusunda araştırmanın amacına uygun olarak araştırmacı tarafından *ortak* temalar belirlenmiştir.

"Soru 1. Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında 'çeşitlilik' kavramı sizce ne anlama gelmektedir?"

Bu soruya ilişkin ortak temalar 4 adettir:

1- İçerik eşitliliği

- a. Görevlerin eşitliliği
- b. Etkinliklerin eşitliliği

2- Materyal eşitliliği

- a. Görsel ve işitsel ögelerin eşitliliği

3- Yöntem eşitliliği

- a. İçeriğin sunulmasında çeşitlilik
- b. Biçimin sunulmasında çeşitlilik
- c. Geribildirimde eşitlilik
- d. Bireylere ulaşmada çeşitlilik
- e. Öğretim yöntemlerinde eşitlilik

4- Amaç eşitliliği

"Soru 2. Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında 'etkileşim' kavramı sizce ne anlama gelmektedir?"

Bu soruya ilişkin ortak temalar 2 adettir:

1- Etkileşim türü

- a. Öğrenen-içerik etkileşimi

- b. Ders yöneticisi-içerik etkileşimi
- c. Yüz yüze etkileşime olabildiğince yakın
- d. Öğrenen-arayüz etkileşimi
- e. Öğrenen-çevre etkileşimi
- f. Ders yöneticisi-öğrenen etkileşimi
- g. Öğrenen-öğrenen etkileşimi

2- Etkileşim zamanı

- a. Eş zamanlı/Eş zamansız
- b. İletişimin gerçekleştiği olaylar ve anlar

"Soru 3. Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında çevrimiçi iletişimi etkileyen 'etkileşim faktörleri' nelerdir?"

Bu soruya ilişkin ortak temalar 6 adettir:

1- Bireysel faktörler

- a. Öğrenenlerin psikolojik durumu
- b. Öğrenenin teknik yeterliliği
- c. Öğrenenin dilsel yeterliliği

2- Zaman

- a. Zamanın sınırlı olması
- b. Zamanında geribildirim verme
- c. Ders yöneticisi-öğrenen arasındaki iletişimin sıklığı

3- Teknolojik faktörler

- a. Teknolojik sınırlılıklar
- b. Sağlanan teknik desteğin miktarı

4- Güdü

- a. Ders yöneticisinin ve öğrenenin istekliliği

5- Netlik

- a. Ders materyallerinin net olması
- b. Öğrenenden beklentilerin net olması

6- Doğallık

- a. Ortamın doğala yakın olması

Uzmanlar tarafından yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında iletişimi etkilemesi olası etkileşim faktörleri yukarıda belirtildiği şekildedir. Uzmanlar öğrenenin öğrenme ortamını kişisel tercihlerine göre değiştirip içeriğe kendilerinden bir Şeyler katması yönünde görüş bildirmemişlerdir. Öğrenenin ğrenme ortamını içerik olarak değiştirebilip kendinden bir Şey katması öğrenenin öğrenme sürecine aktif bir Şekilde katılımını sağlayacak ve öğrenenin güdüsünü artıracaktır.

"Soru 4. Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında 'bağlamsal öğrenme' kavramı sizce ne anlama gelmektedir?"

Bu soruya ilişkin ortak temalar 3 adettir:

1- Anlamlılık

- a. Web sayfasında sunulan her Şeyin birbirleriyle ilişkili ve tek başlarına anlamlı olması
- b. Anlamlı ğrenme
- c. Öğrenenlerin konular arasındaki ilişkileri görmelerini sağlama

2- Tasarım

- a. İyi tasarımın gerekliliği

3- Otantik olma

- a. Konuyu bağlam içinde sunup öğrenenin ilgisini önemli noktalara çekme
- b. Dilin doğal olarak kullanıldığı sosyal ve dilsel çevre

Anlamli öğrenmenin gerçekleşmesi için öğretilecek konunun kullanıldığı doğal ortama yakın bir bağlam içinde sunulmasını sağlayan bir tasarımın gerekliliği; bunun sonucunda kalıcı öğrenmenin gerçekleşebileceği düşünülebilir.

"Soru 5. Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında 'iletişimsel yeterlilik' kavramı sizce ne anlama gelmektedir?"

Bu soruya ilişkin ortak temalar 3 adettir:

1- Farkındalık

- a. Cümle yapılarının, katılımcıların, ortamın ve üslubun farkında olma

2- İletişimsel Yeterlilik

- a. Durum ve bağlama bağlı olarak dilin kurallarını ve bunları doğru kullanabilme
- b. İnsanlara mesaj gönderebilme ve gelen mesajı anlayabilme yetisi

3- Etkileşim

- a. Web sayfasının öğrenenlere açık ve net bir etkileşim fırsatı sunması

"Soru 6. Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında 'öğrenen hataları' nasıl ele alınmalıdır?"

Bu soruya ilişkin ortak tema şöyledir:

1- Hata düzeltme şekli

- a. Açık veya imalı düzeltme
- b. Öğrencilerin birbirlerinin hatalarını düzeltmeleri
- c. Yapısal ve anlamsal hatalar
- d. Öğrenme fırsatı
- e. Hatanın ne şekilde ele alınacağı

"Soru 7. Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında 'geribildirim' öğrenenlere nasıl verilmelidir?"

Bu soruya ilişkin ortak tema 1 adettir:

1- Geribildirim türü

- a. Diğer öğrencilerin vermiş olduğu geribildirim
- b. Yazılı veya sözlü geribildirim
- c. Yapıcı geribildirim
- d. Etkinlikler ve sorularla ilgili yeterli geribildirim
- e. Bireysel geribildirim
- f. Zamanında ve düzenli geribildirim
- g. Ayrıntılı (grafik şeklinde) geribildirim

"Soru 8. Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında 'öğrenen seviyesi' ne anlama gelmektedir ve nasıl belirlenmelidir? Öğrenen seviyesini belirleme sürecini etkileyen faktörler nelerdir?"

Bu soruya ilişkin ortak temalar 4 adettir:

1- Seviye belirleme sınavı

a. Öğrenenlerin dil seviyelerini değerlendiren testler

2- Geçmiş yaşantı

a. Öğrenenlerin geçmiş yaşantı ve bilgilerini değerlendiren çeşitli testler

3- Teknik yeterlilik

a. Bilgisayar okur-yazarlığı

4- Günü

a. Öğrenen güdüsü

"Bölüm 3. Serbest görüş. Araştırma konusu ile ilgili belirtmek istediğiniz görüşleriniz varsa lütfen belirtiniz."

Bu soruya ilişkin ortak temalar 4 adettir:

1- Bireysel farklılıklar

a. Öğrenen değişkenleri

2- Ders yöneticisi eğitimi

a. Çevrimiçi öğrenmede ders yöneticisi eğitimi

3- Görsel öğelere vurgu

a. İletişimsel özelliği artırma

4- Geribildirim açısından yazılı ve sözlü iletişim

a. Yazılı ve sözlü iletişim arasındaki ayrım

3.2.6.4. Raporlaştırma

Çalışmaya ilişkin tüm işlemler bilgisayar ortamında Microsoft Office 2003 Word ® programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

3.2.7. Çalışmanın Geçerlik, Güvenirlik ve İnanırlığı

Nitel çalışmalarda bilgiler yapılandırılmış ya da doğal gözlemler sonucunda çoğunlukla görüşme, açık uçlu, betimlemeye dayalı, yapılandırılmış veya yarı yapılandırılmış araçlarla elde edilir (Miles ve Huberman, 1994).

Nitel yöntemler insan davranışını doğal ortamında katılanların normal davranışını etkilemeden araştıran antropologlar ve sosyologlar tarafından geliştirilmiştir (Seliger ve Shohamy, 1990). Bu çalışmada da araştırmacı herhangi bir şekilde özel bir görüş açısını kanıtlamak amacıyla katılımcıları yönlendirmemiştir.

Nitel araştırmalarda yarı-yönlendirilmiş açık uçlu anket formlarında toplanan verilerin güvenirlğini sağlamak için uzman kişinin/kişilerin verileri okumaları ve bunlarla ilgili temalar çıkarmaları bulguların doğrulanmasında kullanılan yöntemlerdendir (Miles ve Huberman, 1994). Bu nedenle bu çalışmanın güvenirlık çalışmasını yapmak üzere çalışmanın veri toplama aşamasına katılmamış 3 uzmandan yardım istenmiştir. Bu uzmanlardan ikisi İngiliz dili eğitimi, uzaktan eğitim alanlarında uzmanlardır. Üçüncü uzman ise uzmanlık alanı İngiliz dili eğitimi ve uzaktan eğitim olmayan bir akademisyendir. Sağlama (triangulation) yapmak üzere seçilen bu uzmanlardan 2 tanesinin ana dili İngilizce, 1 tanesinin ise Türkçe olup İngilizce dil düzeyi yüksek bir akademisyendir.

Bu çalışmanın geçerlilik, güvenilirlik ve inanılabilirliğinin sağlanması için Nitel araştırma yöntemlerinden olan metinsel çözümlemenin ilkeleri ve yöntemleri titizlikle izlenmiştir.

Araştırmacı veri toplama ve tema çıkarma işlemlerinde yurt dışındaki uzmanlara gönderdiği ve bu uzmanlardan aldığı eposta mesajlarını İnternet ortamında, bilgisayar ortamında ve yazıcı çıktısı olarak saklamıştır.

3.2.8. Çalışmanın Güçlü Yönleri ve Sınırlılıkları

Nitel araştırma yöntemlerinden olan metinsel çözümleme olarak desenlenen bu çalışmada *İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitiminde* uzman görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmacı herhangi bir nedenle çalışmaya ilişkin verilere müdahale etmemiştir.

Katılımcı olarak Türkiye'de X Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngiliz Dili Eğitimi Bölümü akademisyenlerinin bir bölümü, yurt dışında ise dünyanın değişik yerlerinde görev yapan uzmanlar seçilmiştir. Bu yüzden bu çalışmada elde edilen sonuçlarla bir genelleme yapılması olanaklı değildir.

İletişim teknolojilerinden olan İnternet bu çalışmanın önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Günümüzde bilişim teknolojilerindeki yenilik ve gelişmelerin hızlı bir şekilde arttığı ve bunun da eğitim alanını etkilediği göz önüne alındığında bu çalışmadan elde edilen önerilerin uzun süreli ve kalıcı olması olanaklı değildir.

Bu çalışmada alan yazına da bağlı olarak İngiliz dili eğitimi ve uzaktan eğitim uzmanlarının görüşleri İOZ Kuramı ve İDE Yaklaşımının ilkeleri doğrultusunda belirlenip *İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitimi* ile ilgili uzman görüşlerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Ancak bu uzmanların görüşlerini bildirirken kendi yaşantıları ve beklentilerinin etkisi altında kalmış olmaları büyük olasılıktır.

Bu çalışmanın sınırlılıklarını, çalışmanın güçlü yönleri haline getirmek için araştırmacı nitel araştırma yöntemlerinden olan metinsel çözümleme yöntemi doğrultusunda yurt içi ve yurt dışından uzmanların görüşlerini almış ve bunların sağlamasını yapmak için yine uzman görüşlerinden yararlanmıştır. Yukarıda sözü edilenlerin dışında İngiliz dili eğitimi ve uzaktan eğitim uzmanları farklı alt alanlarda uzman kişilerdir.

Araştırmacı verilerin toplanması, sağlamalarının yapılması ve analizi sürecinin aşamalarını düzenli olarak İnternet ve bilgisayar ortamında kaydetmiş ve bunların yazıcı çıktılarını almıştır.

Yukarıda belirtilen bu nedenlerden dolayı bu çalışmada kullanılan verilerin geçerli, kullanışlı, güvenilir ve inanılır olduğu söylenebilir.

4. VERİLERİN ANALİZİ VE YORUMU

Bu çalışmada İnternet ortamında yabancı dil eğitimi ile ilgili İOZ kuramı ve İDE yaklaşımının ilkeleri esas alınarak uzman görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda uzaktan eğitim ve İngiliz dili eğitimi alanlarından uzmanların görüşleri ayrıntılı olarak tartışılacaktır. Bölümün sonunda ise çalışmaya ilişkin bulgular genel hatlarıyla özetlenip tartışılacaktır.

4.1. İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitiminde Çeşitlilik İle İlgili Görüşler

Harmer (2007)'ye göre başarılı öğrenmenin gerçekleşmesinde etkinlikler, konular, içerik ve materyalin çeşitli olması önemlidir.

Uzmanlardan gelen veriler doğrultusunda yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında İOZ Kuramı ve İDE Yaklaşımının ortak ilkelerinden olan çeşitlilik kavramı 4 alt başlık altında incelenmiştir:

- 1- İçerik çeşitliliği
- 2- Materyal çeşitliliği
- 3- Yöntem çeşitliliği
- 4- Amaç çeşitliliği

4.1.1. İçerik Çeşitliliği

Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında içerik çeşitliliği 2 ortak tema altında

toplanabilir. Bunlar:

- Görevlerin çeşitliliği
- Etkinliklerin çeşitliliği

4.1.1.1. Görevlerin Çeşitliliği

Çalışmaya katılan 2 uzman görevlerin çeşitliliği ilkesine vurgu yaparak bu konuda görüş bildirmiştir. Katılımcılardan Jale çeşitlilik ilkesinin yabancı dil eğitimi veren Web sayfalarında ne anlama geldiği sorusuna "*Görevlerin çeşitliliği*" yanıtını vermiştir. Makbule ise aynı soruya şöyle cevap vermiştir:

"... bunun yerine biz vermiş olduğumuz çevrimiçi derslerde konunun olabildiğince kısa özetini verip öğrencilerin öğrendikleri şeyleri uygulamaları için çeşitli görevler ve etkinlikler hazırlamaya çalıştık."

Bireysel farklılıklar ve öğrenenlerin en iyi uygulayarak öğrendiği göz önüne alındığında yabancı dil eğitimi veren Web sayfalarında öğrenenlere verilen görevlerde çeşitlilik önemlidir. Yabancı dil eğitiminde genelde yazma becerileri için görevler verilmektedir. Web ortamlarının çok sayıda görsel ve işitsel materyali bulundurma özelliği düşünüldüğünde öğrenenlere kendi seçtikleri veya ders yöneticisi tarafından belirlenmiş konu(lar) ile ilgili görsel-işitsel-sözlü veya sadece işitsel-sözlü görevler (sunu ve proje gibi) verilebilir.

4.1.1.2. Etkinliklerin Çeşitliliği

Öğrenenin odaklanma süresinin uzun olmadığı düşünüldüğünde, ders yöneticilerinin olabildiğince çeşitli etkinlikler hazırlamaları gerekmektedir (Chastain, 1988).

Etkinliklerin çeşitliliği konusunda 4 uzman görüş bildirmiştir. Hale "*bireysel çalışma, ikili çalışma ve grup çalışması etkinlikleri*"nin çeşitliliğinden söz ederken, Makbule bu konuda şunları söylemiştir:

Çeşitlilik bence öğrencilerin ilgi alanları doğrultusunda farklı etkinliklerin ve sunum yöntemlerinin kullanılmasıdır. ....verip öğrencilerin öğrendikleri şeyleri uygulamaları için çeşitli görevler ve etkinlikler hazırlamaya çalıştık. Parçalı bulmaca, boşluk doldurma, problem çözme, eşleştirme gibi etkinlikler sayesinde öğrenciler öğrendiklerini uygulama fırsatı buluyorlar.

Lale "*Çeşitliliği öğrencilerden yapmaları istenen etkinliklerdeki çeşitlilik*" olarak tanımlarken Jane ise "*Farklı öğrenme stilleri için farklı etkinliklerin varlığı*" olarak tanımlamıştır.

4.1.2. Materyal Çeşitliliği

Uzmanlardan gelen veriler doğrultusunda materyal çeşitliliği aşağıda belirtilen alt başlık altında toplanabilir:

4.1.2.1. Görsel ve İşitsel Öğelerin Çeşitliliği

Materyal çeşitliliği ile ilgili olarak 4 uzman görüş bildirmiştir. Hale "*video, fotoğraf, görsel-işitsel materyaller, grafikler, çizelgeler gibi çeşitli çoklu ortam araçlarının kullanılarak içeriğin sunulması*"nın öneminden bahsetmiştir. Makbule ise "*Hareketli renkli resimler ve flaş uygulamaları öğrencilerin önemli noktalara dikkat etmelerini sağlamak için görsel yardımcıları olarak kullanılabilirler.*" diye görüş bildirmiştir. Lale ise "*Öğrencilere verilen materyalde çeşitlilik (mesela metinler, makaleler vb.)*" diye konu ile ilgili görüşünü bildirmiştir. John ise "*Dil eğitimi veren Web sayfaları resimler, ses, video vb. gibi öğelerde çeşitlilik sağlamalıdır*" diye görüş bildirmiştir.

Yabancı dil eğitimi veren Web sayfalarında çeşitli görsel ve işitsel materyallere yer verilmesi öğrenenin birden fazla duyusunu etkileyip öğrenenin dilsel öğelere maruz kalma sürecini artıracacağı için önemlidir. Burada dikkat edilmesi gereken noktanın çeşitli materyaller kullanmak adına öğrenme ortamının kolay anlaşılabilirliğini karmaşık hale getirmemek olduğu düşünülebilir.

4.1.3. Yöntem Çeşitliliği

Yöntem çeşitliliği 5 alt başlık altında toplanabilir. Bunlar:

- İçeriğin sunulmasında çeşitlilik
- Biçimin sunulmasında çeşitlilik
- Geribildirimde çeşitlilik
- Bireylere ulaşmada çeşitlilik
- Öğretim yöntemlerinde çeşitlilik

4.1.3.1. İçeriğin Sunulmasında Çeşitlilik

İçeriğin sunumuyla ilgili 4 uzman görüş bildirmiştir. Hale bu konuda görüşünü "*farklı çoklu ortam araçları kullanılarak içeriğin sunulmasında çeşitlilik*" olarak bildirmiştir. Makbule ise bu konudaki görüşünü şöyle dile getirmiştir:

Çeşitlilik bence öğrencilerin ilgi alanları doğrultusunda farklı etkinliklerin ve sunum yöntemlerinin kullanılmasıdır. Mesela, biz kendi çevrimiçi derslerimizde ders tasarımcıları ve yazarlar olarak dersin içeriğini kitap formatında vermiyoruz. Öğrencilerimizin sunulan içeriği kitap tasarımı şeklinde okumalarını istemiyoruz.

James ise bu konudaki görüşlerini şöyle belirtmiştir:

.... Eğitim programları, içerik ve yöntem 3 kritere göre farklılık gösterir: dil, öğrenci seviyesi ve uygulama alanları. ve dil eğitimi yönteminde çeşitliliğin bu kriterlere göre şekillenmesi gerekir.

Web ortamında sunulan içeriğin sınıf ortamlarında sunulan içerikten gerek tasarım gerekse ifade şekli olarak farklı olması beklenebilir. Buna ek olarak içeriğin sunulmasında bütünden-parçaya ve parçadan-bütüne doğru 2 yöntemin de izlenmesinin farklı algılama yöntemleri olan bireyler için yararlı olacağı düşünülebilir.

4.1.3.2. Biçimin Sunulmasında Çeşitlilik

Yabancı dil eğitimini İnternet ortamında verme ile ilgili olarak biçimin sunulmasında çeşitlilik ile ilgili 1 uzman görüş bildirmiştir. Hale, *"ve ayrıca biçimlerin sunumunda çeşitlilik olmalı"* diyerek bu konudaki görüşünü belirtmiştir.

Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında öğrenenin kişisel tercihinine göre öğrenme ortamının biçimini değiştirebilmesinin öğrenenin katılımını artırabileceği düşünülebilir. Bu konuyla ilgili olarak yalnızca 1 uzmanın görüş bildirmesi öğrenme ortamı seçimi ve tasarımında biçim çeşitliliğinin fazla dikkate alınmadığı şeklinde yorumlanabilir.

4.1.3.3. Geribildirimde Çeşitlilik

Geribildirimde çeşitlilik ile ilgili 1 uzman görüş bildirmiştir. Hale, *"... geribildirim vermede çeşitlilik"* e vurgu yapmıştır.

Yöntemde çeşitlilik alt başlığı altında geribildirim ile ilgili yalnızca 1 uzman görüş bildirmiştir. Bunun nedeninin uzmanlara gönderilmiş anketin 7. sorusunda

geribildirim ile ilgili bir sorunun olmasından ev uzmanların bu konudaki görüşlerini bu soru altında belirtmelerinden kaynaklandığı söylenebilir.

4.1.3.4. Bireylere Ulaşmada Çeşitlilik

Bireylere ulaşmada çeşitlilik ile ilgili olarak 3 uzman görüş bildirmiştir. Hale, *"...bireysel farklılıklara değinmede çeşitlilik"* diyerek bu konudaki görüşünü bildirmiştir. James ise bu konudaki görüşünü şöyle bildirmiştir:

" Mesela ders yöneticisi kadrosu, sosyal amaç, ekonomik durumlar farklı dil kurslarına göre farklı olacaktır. Kurslar arasındaki yöntemler başlangıç seviyesindeki ve ileri seviyedeki öğrenenler için farklı olacaktır."

Jane ise bu konudaki görüşünü *"Çeşitlilik, farklı öğrenme stilleri için farklı etkinliklerin varlığıdır. "* şeklinde bildirmiştir.

Uzaktan eğitimin temel ilkelerinden *eşitlik* kavramı göz önüne alındığında yabancı dil eğitiminde ulaşılmak istenen hedef bireylere ulaşmada bireylere göre değişik yöntemler izlenebilir. Hedef kitlenin dilsel, kültürel ve teknolojik farklılıklarına göre farklı dil seçeneği bulunan kültürel değerleri göz önünde bulunduran ve coğrafi olarak uzaklara erişebilecek teknolojilere göre tasarlanmış bir yabancı dil öğrenme ortamı buna bir örnek olarak verilebilir.

4.1.3.5. Öğretim Yöntemlerinde Çeşitlilik

Bu konuyla ilgili olarak 2 uzman görüş bildirmiştir. James bu konudaki görüşünü şöyle dile getirmiştir:

.... Eğitim programları, içerik ve yöntem 3 kritere göre farklılık gösterir: dil, öğrenci seviyesi ve uygulama alanları. ve dil eğitimi yönteminde çeşitliliğin bu kriterlere göre şekillenmesi gerekir.

John ise bu konudaki görüşünü "... dil eğitimi veren Web sayfaları çeşitli öğrenme yöntemleri sunmalıdır." diyerek belirtmiştir.

Öğretim yöntemlerinde çeşitlilik farklı öğrenme kültürüne sahip bireylere ulaşmada yararlı olabilir. Yabancı dil eğitiminde kullanılan öğretim yöntemlerine bu çalışmanın alanyazın bölümünde değinilmişti. Farklı bireylerin dil öğrenme becerilerinin geliştirilmesinde bu yöntemlerden biri veya birkaçının farklı aktivitelerde kullanılmasının farklı öğrenen tipleri açısından önemli olduğu söylenebilir.

4.1.4. Amaç Çeşitliliği

Dil öğrenmede amacın çeşitliliği ile ilgili olarak 1 uzman görüş bildirmiştir.

James konuyla ilgili görüşünü şu şekilde dile getirmiştir:

Mesela ders yöneticisi kadrosu, sosyal amaç, ekonomik durumlar farklı dil kurslarına göre farklı olacaktır. Ve dilin uygulama alanları, dil öğrenme amacı programın yapısını etkileyecektir.

Bireylerin dil öğrenmede farklı güdü ve bu güdülere paralel amaçları olduğu söylenebilir. Mesela teknik alanda kendisini geliştirmek isteyen bir bireyin yabancı dil öğrenme ihtiyacı da bu alana göre olabilecektir. Bireylerin farklı amaçlarının göz önünde bulundurularak hazırlanmış bir yabancı dil öğrenme ortamının daha verimli olacağı düşünülebilir.

4.2. İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitiminde Etkileşim İle İlgili Görüşler

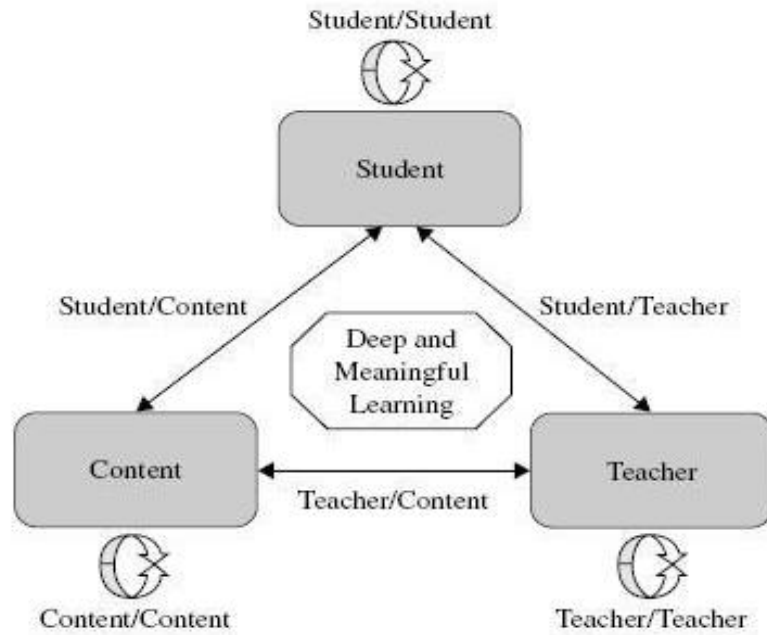
Günlük yaşamımızdaki iletişim etkileşiminden ortaya çıkmaktadır (Rivers, 1987). Bu yüzden yabancı dil ders yöneticilerinin iletişim amaçlı dil eğitimi verebilmeleri için anlamlı, birbirleri ile ilişkili konuları, öğrenen-öğrenen etkileşimini göz önünde bulundurmaları gerekmektedir (Shumin, 2002).

Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında İOZ Kuramı ve İDE Yaklaşımının ortak ilkelerinden olan etkileşim kavramı 2 alt başlık altında incelenmiştir:

- Etkileşim türü
- Etkileşim zamanı

4.2.1. Etkileşim Türü

Uzaktan eğitimde etkileşim türleri aşağıdaki şekilde gösterilmiştir:

Şekil 2. Uzaktan Eğitimde Etkileşim Türleri. (Anderson, 2003)

Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında etkileşim türü 7 ortak tema altında toplanabilir. Bunlar:

- Öğrenen-içerik etkileşimi
- Ders yöneticisi-içerik etkileşimi
- Yüz yüze etkileşime olabildiğince yakın
- Öğrenen-öğrenen etkileşimi
- Ders yöneticisi-öğrenen etkileşimi
- Öğrenen-arayüz etkileşimi
- Öğrenen-çevre etkileşimi

4.2.1.1. Öğrenen-İçerik Etkileşimi

Moore (1993:20) 'e göre öğrenen içerik etkileşimi şu açılardan önemlidir:

“Etkileşimin ilk türü öğrenen ve içerik veya çalışılan konu arasındaki etkileşimdir. Bu, eğitimin belirleyici özelliklerinden biridir ve bu etkileşim olmadan eğitimden söz edilemez; çünkü bu süreç bilişsel olarak içerikle etkileşime geçilip sonrasında öğrenenin anlamasında, bakış açısında ve zihninin bilişsel yapısında değişikliğe neden olmaktadır”

Uzmanlardan Hale, James ve Jane öğrenen-içerik etkileşiminin önemine vurgu yapmıştır ve içerik tasarımında bu özelliğin mutlaka göz önünde bulundurulması gerektiğini belirtmişlerdir.

4.2.1.2. Ders Yöneticisi-İçerik Etkileşimi

Anderson, (2003) gerek yüz yüze gerekse uzaktan eğitim uygulamalarında içeriğin geliştirilmesinin giderek artan bir şekilde öğretmenin önemli rolleri arasına girdiğini belirtmektedir. Web ortamındaki araçların kullanımının kolaylaşması, kullanılan materyallerinin otomatik olarak güncellenmelerinin

yapılabilmesi iler birlikte öğretmen-içerik etkileşiminin içerik-içerik etkileşimine dönüştüğü söylenebilir.

Ders yöneticisi-içerik etkileşiminin önemine uzmanlardan yalnızca Hale vurgu yapmıştır.

4.2.1.3. Yüz Yüze Etkileşime Olabildiğince Yakınlık

Conrad (2003), e göre bir uzaktan veya çevrimiçi öğrenme ortamında öğrenenler yüz yüze etkileşimi olabildiğince sağlamak için yaratıcı ortamları kullanmalıdır.

Katılımcılardan Makbule konuyla ilgili görüşlerini şöyle dile getirmiştir:

Bana göre, yüz yüze yapılan eğitimdeki etkileşimle çevrimiçi derslerdeki etkileşim farklı olmamalı. Yani ders yöneticisi olarak tipik bir sınıfta öğrencileri selamlarsınız, izlenice, dersin işlenişi ve sınavların içeriği ile ilgili bilgiler verip öğrencilerin hatalarını düzeltirsiniz ve sınıftan ayrılırken de veda ifadeleri kullanırsınız. Bunların tümünü çevrimiçi derslerde yapabilirsiniz; sadece arada bir araç vardır.

4.2.1.4. Öğrenen-Öğrenen Etkileşimi

Ming ve Seng (2009) a göre öğrenenler kendi aralarında sosyal ve duygusal destek sağlayıp izole edilmişlik hissini azaltmak için iletişim araçlarını kullanmakta ve işbirlikçi öğrenme ve grup tartışmaları öğrenenlerin pasif olamayacağı yapısal ortamlarda cesaretlendirilmektedir.

Uzmanlardan 3 kişi öğrenen-öğrenen etkileşiminden bahsetmiştir. Hale konu ile ilgili olarak "*Öğrenenler arasında etkileşim*" ifadesini kullanırken Jale "*öğrenci-öğrenci etkileşimi*" demiştir. Juliet ise görüşünü "*Eğer çevrimiçi etkileşimi kastediyorsanız, bu katılımcılar arasındaki iletişimdir.*" diyerek geniş kapsamlı olan *katılımcı* ifadesini kullanmıştır.

4.2.1.5. Ders Yöneticisi-Öğrenen Etkileşimi

Uzaktan ve çevrimiçi ortamlarda öğrenenlerin ders yöneticisine 24 saat erişimi söz konusudur. Öğrenenin sorusunu ilettikten sonra ders yöneticisi en doğru cevabı öğrenene iletmek için zamanı olacağından eğitimin kalitesinin arttığı söylenebilir (Ming ve Seng (2009)).

Ders yöneticisi-öğrenen etkileşimi ile ilgili olarak 4 katılımcı görüş bildirmiştir. Hale "*Çeşitli şekillerde öğrenci öğrenen arasındaki etkileşim*" diyerek görüşünü bildirirken, Jale "*Ders yöneticisi-öğrenci etkileşimi*" olarak ifade etmiştir. Makbule ise "*Öğrencilerle yakın ilişki kurma*" olarak görüşünü belirtmiştir. James ise görüşünü şöyle ifade etmiştir:

...Fakat öğrenciler sürekli insan etkileşimi isterler ve ders yöneticisi tarafından güdülenip tatmin edilirler. Bu işlevi Web tabanlı eğitimin içine katacağımız önemlidir.

4.2.1.6. Öğrenen-Arayüz Etkileşimi

Öğrenen-arayüz etkileşimi, öğrenenlerin teknoloji ile etkileşimi olarak tanımlanır ve öğrenen yeterliliği, teknolojiye olan yatkınlık ve başarı ve bilgisayarlar konusunda rahat ve bilgili olma gibi kavramlardan etkilenir (Wegmann, 2009).

Öğrenen-arayüz etkileşiminden 2 uzman söz etmiştir. James *öğrenen-arayüz* etkileşiminin *öğrenen-içerik* etkileşimi ile birlikte önemli olduğunu vurgularken Jane görüşünü şöyle belirtmiştir:

Etkileşim, öğrenciler için bilgiyi okuyup veya duyup Web sayfasında buna tepki göstermesidir.

4.2.1.7. Öğrenen-Çevre Etkileşimi

Öğrenen ve ders yöneticisi ile aileler, iş ortamları ve topluluklar arasındaki etkileşim eğitimin gerçekleştiği ortamı etkilemektedir (Anderson, 2003). Burnham ve Walden (1997) bu tür etkileşime “öğrenen-çevre etkileşimi” demektedir ve bu tür etkileşimin toplumsal normlar, cinsiyet, ırk ve diğer sosyal statü beklentilerinden etkilendiğini belirtmektedir. Öğrenen-çevre etkileşimine katılımcılardan yalnızca James vurgu yapmıştır.

4.2.2. Etkileşim Zamanı

Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında etkileşim zamanı aşağıdaki ortak tema altında toplanabilir:

- Eş zamanlı ve eş zamansız

4.2.2.1. Eş zamanlı ve Eş Zamansız Etkileşim

Etkileşimin gerçekleşme zamanı ile ilgili Jale ve Lale görüş bildirmişlerdir. Jale ders yöneticisi-öğrenen ve öğrenen-öğrenen etkileşiminin eş zamanlı veya eş zamansız olabileceğinden söz ederken, Lale Web sayfalarında etkileşimin gecikmeli olduğunu söyleyerek eş zamansız etkileşimden söz etmiştir.

4.3. İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitiminde Çevrimiçi İletişimi Etkileyen Faktörler İle İlgili Görüşler

Bu konuyla ilgili görüşler 6 alt başlık altında incelenmiştir. Bunlar:

- Bireysel faktörler
- Zaman

- Teknolojik faktörler
- Güdü
- Netlik
- Doğallık

4.3.1. Bireysel Faktörler

Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında çevrimiçi iletişimi etkileyen bireysel faktörler 3 ortak tema altında toplanabilir. Bunlar:

- Öğrenenlerin psikolojik durumu
- Öğrenenin teknik yeterliliği
- Öğrenenin dilsel yeterliliği

4.3.1.1. Öğrenenlerin Psikolojik Durumu

Web ortamında verilen yabancı dil eğitiminde çevrimiçi iletişimi etkileyen faktör olarak öğrenenlerin psikolojik durumu ile ilgili Jale görüşünü “*sosyal bağlamda öğrenenlerin duygusal durumu ile ilgili faktörler, çevrimiçi iletişimi etkileyen duygusal faktörlerdendir.*” Makbule ise bu konudaki görüşlerini şöyle dile getirmiştir:

....göz teması veya yüz yüze ilişki yoktur, bu yüzden öğrencilerin tepkilerini önceden tahmin edip ona göre tepkinizi veya mesajınızı yazmalısınız. Bazen öğrenciler cevaplarında kaba veya kendini beğenmiş olabilirler. Bu durumda öfkelenmemeli ve saygılı bir şekilde onları uyarmalısınız. Yüz yüze eğitime alışık olduklarında öğrenciler kendilerini yalnız hissedebilirler. Ders yöneticisi olarak çevrimiçi bir derste bu boşluğu yapıcı geribildirim vererek doldurabilirsiniz.

4.3.1.2. Öğrenenin Teknik Yeterliliği

Web ortamında verilen yabancı dil eğitiminde çevrimiçi iletişimi etkileyen faktörlerden olan öğrenenin teknik yeterliliği ile ilgili olarak Juliet görüşünü “çevrimiçi etkileşimi etkileyen faktörlerden biri de öğrencinin teknik becerisidir.” olarak belirtmiştir. Jane ise bu konudaki görüşünü şu şekilde dile getirmiştir:

...ayrıca Web sayfasını kullanan öğrencinin teknik yeterliliklerini de dikkate almalısınız. Mesela öğrenci ses dosyalarına erişemezse, sesli öğretim yapan bir sitede başarılı şekilde etkileşime geçemeyebilir.

4.3.1.3. Öğrenenin Dilsel Yeterliliği

Dilsel yeterlilik ile ilgili Juliet “çevrimiçi etkileşimi etkileyen faktörlerden bir diğeri de öğrencinin dilsel becerisidir.” diyerek görüş belirtmiştir. Jane ise aynı konuyla ilgili olarak şunları söylemiştir:

Web sayfasını kullanan öğrencilerin dil becerilerini de dikkate almalısınız. Açıklamaları anlamazlarsa uygun şekilde etkileşime geçemeyebilirler.

4.3.2. Zaman

Çevrimiçi etkileşimi etkileyen faktörlerden biri olan zaman ile ilgili 3 ortak temadan söz edilebilir. Bunlar:

- Zamanın sınırlı olması
- Zamanında geribildirim verme
- Ders yöneticisi-öğrenen arasındaki iletişimin sıklığı

4.3.2.1. Zamanın Sınırlı Olması

Çevrimiçi iletişimi etkileyen etkileşim faktörleri ile ilgili olarak Hale zamanın sınırlılığı ile ilgili olarak “... zaman kısıtlılığı (ders yöneticisinin veya öğrenenin yeterli vakti olmazsa etkileşim sınırlı olabilir.)” diye görüş bildirmiştir. Makbule

ise bu konudaki görüşlerini “...bu yüzden zaman ve gecikmeli geribildirim çevrimiçi iletişimi etkileyen önemli faktörler olarak düşünülebilir.” diyerek belirtmiştir.

4.3.2.2. Zamanında Geribildirim Verme

Katılımcılardan Makbule çevrimiçi derslerde zamanında ve yapıcı geribildirim vermenin önemini vurgulamıştır. Lale ise konu ile ilgili görüşlerini şöyle dile getirmiştir:

Önemli (belki de en önemli) faktör, geribildirim şeklidir. Çünkü yüz yüze eğitimde geribildirim hemen gerçekleşir ve sonraki uyarıcı öğrencilerin verdiği yanıtlara göre ayarlanır.

4.3.2.3. Ders Yöneticisi-Öğrenen Arasındaki İletişimin Sıklığı

Juliet ders yöneticisi-öğrenen arasındaki iletişimin sıklığının çevrimiçi iletişimi etkileyen faktörlerden olduğunu “öğretmenlerle olan iletişimin miktarı ve sıklığı önemlidir.” diyerek belirtmiştir. Makbule ise bu konudaki düşüncelerini şöyle dile getirmiştir:

Çevrimiçi iletişimde bazen öğrencilerden hemen geri dönüt alamazsınız. Siz de öğrencileriniz de bilgisayarın başında bütün gün oturamazsınız. Belirli aralıklarla onlar mesaj gönderir siz de cevaplırsınız.

4.3.3. Teknolojik Faktörler

Çevrimiçi etkileşimi etkileyen faktörlerden biri olan teknolojik faktörler ile ilgili 2 ortak temadan söz edilebilir. Bunlar:

- Teknolojik sınırlılıklar
- Sağlanan teknik desteğin miktarı

4.3.3.1. Teknolojik Sınırlılıklar

Teknolojik sınırlılıklarla ilgili Hale “*Teknolojik sınırlılıklar çevrimiçi iletişimi etkileyen faktörlerdendir.*” diye görüş bildirmiştir. Jale ise aynı konudaki görüşünü “*teknik özelliklerle ilgili faktörler çevrimiçi iletişimi etkileyen faktörlerdendir.*” diyerek belirtmiştir.

4.3.3.2. Sağlanan Teknik Desteğin Miktarı

Juliet bu konudaki görüşünü “*sağlanan teknik desteğin miktarı çevrimiçi iletişimi etkileyen faktörler açısından önemlidir.*” şeklinde belirtmiştir. Jane ise etkileşimin verimli bir şekilde gerçekleşebilmesi için kullanılan bilgisayarların teknik imkan ve kabiliyetlerinin de göz önüne alınması gerektiğini vurgulamıştır.

4.3.4. GÜDÜ

Çevrimiçi etkileşimi etkileyen faktörlerden biri olan güdü ile ilgili ders yöneticisinin ve öğrenenin istekliliği olmak üzere 1 ortak temadan söz edilebilir.

4.3.4.1. Ders Yöneticisinin ve Öğrenenin İstekliliği

Hale bu konuyla ilgili olarak ders yöneticilerin içerik ve teknolojik araçlarla ilgili geçmiş bilgilerinin isteklerini artıracaklarını belirtmiştir. Makbule de bu konuda zamanında yapıcı geribildirim vermenin öğrenenlerin istekliliğini artıracaklarını belirtmiştir. Juliet ise bireysel güdünün çevrimiçi iletişimi etkileyen faktörlerden olduğunu belirtmiştir.

4.3.5. Netlik

Çevrimiçi etkileşimi etkileyen faktörlerden biri olan netlik ile ilgili 2 ortak temadan söz edilebilir. Bunlar:

- Ders materyallerinin net olması
- Öğrenenden beklentilerin net olması

4.3.5.1. Ders Materyallerinin Net Olması

Juliet ders materyallerinin net ve anlaşılır olmasının çevrimiçi iletişimi etkileyen önemli faktörlerden olduğunu belirtmiştir.

4.3.5.2. Öğrenenden Beklentilerin Net Olması

Avustralya’da son zamanlarda çevrimiçi öğrenme beklentileri üzerine yapılmış bir çalışmada en önemli yönlendirmenin öğrenenden beklentilerin net olması gerektiği ve uzaktan ve çevrimiçi öğrenme ortamlarında özenle belirlenmiş öğrenen beklentilerinin etkili bir çevrimiçi öğrenme sağlayacağı belirtilmiştir (Hawkins ve Baker, 2009). Katılımcılardan yalnızca Juliet öğrenenlerden beklentilerin net olmasının çevrimiçi iletişimi etkileyen faktörlerden olduğuna vurgu yapmıştır.

4.3.6. Doğallık

Çevrimiçi etkileşimi etkileyen faktörlerden biri olan güdü ile ilgili ortamın doğala yakın olması olmak üzere 1 ortak temadan söz edilebilir.

4.3.6.1. Ortamın Doğala Yakın Olması

Makbule çevrimiçi ortamlarda olan iletişimin yüz yüze iletişime olabildiğince yakın olması gerektiğini söyleyerek bu konudaki görüşlerini belirtmiştir. James ise bu konudaki görüşlerini şöyle ifade etmiştir:

... genellikle doğallık önemlidir. Literatürde doğal ortamın (medya) katılımcıların akıcı ve fizyolojik açıdan canlı olmalarını sağladığı görülmektedir. Bu görüşle, çift yönlü etkileşim, çoklu site işletebilme ve sitedeki kolaylıklarla birlikte yeterli resim ve ses kalitesi önemlidir.

4.4. İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitiminde Bağlamsal Öğrenme İle İlgili Görüşler

Bu konuyla ilgili görüşler 3 alt başlık altında incelenmiştir. Bunlar:

- Anlamlılık
- Tasarım
- Otantik olma

4.4.1. Anlamlılık

İnternet ortamında yabancı dil eğitiminde anlamlılık ile ilgili 3 ortak temadan söz edilebilir. Bunlar:

- Web sayfasında sunulan her şeyin birbirleriyle ilişkili ve tek başlarına anlamlı olması
- Anlamlı öğrenme
- Öğrenenlerin konular arasındaki ilişkileri görmelerini sağlama

4.4.1.1. Web Sayfasında Sunulan Her Şeyin Birbirleriyle İlişkili ve Tek Başlarına Anlamlı Olması

Bu konuyla ilgili olarak 2 uzman görüş bildirmiştir. Hale bu konudaki görüşlerini şöyle ifade etmiştir:

Web sayfasında sunulan her şey anlamına da gelebilecek olan bağlam içinde yer alan içeriğin birbirleri ile ilişkisinin olması gereklidir. Ayrıca, bu içeriğin tek başına da bir anlamının olması önemlidir.

Lale ise bu konudaki görüşünü “Bir Web sayfasında, öğrenilen şey için uygun bir bağlamın sağlanması anlamında bağlamsal öğrenme mümkündür.” diyerek belirtmiştir.

4.4.1.2. Anlamlı Öğrenme

Anlamlı öğrenmeyle ilgili olarak 5 uzman görüş bildirmiştir. Jale, “Anlamli öğrenme: doğal bağlamında sunulan herhangi bir şey anlamli ve gerçek gibi görünür.” diyerek görüşünü bildirmiştir. Lale ise görüşünü şöyle ifade etmiştir:

Baglamsal öğrenme belirli bir öğeyi anlama ulaşip o öğeyi kullanmak amacıyla bir bağlam içinde öğretmektir. Bu tür bir öğretimde, öğrencilerin bir sonuca ulaşmasına yardımcı olmak için ders yöneticisi-öğrenci etkileşimi gereklidir.

Juliet bu konudaki görüşünü “Bağlamsal öğrenme, öğrenilmesi gerekenle doğrudan ilişkili etkinlikler sayesinde bilgi edinmedir.” diyerek belirtmiştir.

Jane ise bu konuda şöyle bir yorum yapmıştır:

Dil eğitiminde bağlamsal öğrenme öğrencinin yeni öğrendiklerini kendi yaşamlarına uygulayabilmesidir. Bu öğrenmeyi daha anlamlı hale getirir ve bunun sonucu olarak da öğrenilen şey daha fazla akılda kalır.

John ise bu konuda şunları söylemiştir:

Bence yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında bağlamsal öğrenme en önemli şey olacaktır. Dil bağlam olmadan var olamayacağına göre anlamdan bahsetmek de söz konusu olamaz. Dili, bağlam içinde öğrenirsek iyi öğreniriz. Bağlam dil ile ilgili farklı anlamlar gösterebilir.

4.4.1.3. Öğrenenlerin Konular Arasındaki İlişkileri Görmelerini

Sağlama

Makbule bu konudaki görüşlerini şöyle dile getirmiştir:

Bağlamsal öğrenme yeni öğrenilen şeylerin ediniminde öğreneni başarıya götüren önemli faktörlerden biridir. Öğrencilerin öğrenmesi için doğru ortamı hazırlamaya bağlamsallaştırma denir. Başka bir ifadeyle, öğretme tek başına gerçekleşmez. Öğrencilere konular arasındaki ilişkiyi görmeleri için fırsatlar sunmalısınız. Bu ilişkiyi kullanarak bilinenden bilinmeyene giderler. Bazı ipuçları vererek doğru seçeneği bulmalarını sağlayabilirsiniz. Mesela çevrimiçi dersimizde biz 3 ünite gösterdikten sonra tartışılmak üzere durumlar hazırladık. Bu şekilde öğrenciler 3 ünite içinde öğrendiklerini transfer etme şansı bulup konuyla ilgili güçlü ve zayıf yönlerini sorguluyorlar.

4.4.2. Tasarım

İnternet ortamında yabancı dil eğitiminde tasarım ile ilgili iyi tasarımın gerekliliğinden söz edilebilir.

4.4.2.1. İyi Tasarımın Gerekliliği

James'in bu konudaki yorumu şöyledir:

Literatüre göre öğrenenler bağlamsal öğrenme ortamlarında daha fazla öğrenmektedirler. İyi tasarlanmış takımlar, görevler, öğrenciler arasında etkileşim, eğitimli öğretmenler ve bu etkileşimi sağlayan alt yapılar gereklidir. ve önceden varsayılan durum, öğrenci açısından yeterli bilginin varlığıdır.

4.4.3. Otantik Olma

İnternet ortamında yabancı dil eğitiminde otantik olma ile ilgili 2 ortak temadan söz edilebilir. Bunlar:

- Konuyu bağlam içinde sunup öğrenenin ilgisini önemli noktalara çekme
- Dilin doğal olarak kullanıldığı sosyal ve dilsel çevre

4.4.3.1. Konuyu Bağlam İçinde Sunup Öğrenenin İlgisini Önemli Noktalara Çekme

Lale bu konudaki görüşünü "... bu yüzden bir Web sayfasında bağlamsal öğrenme yalnızca bağlamı sağlamak ve öğrenenlerin ilgisini önemli noktalara çekmektir. Bu tür etkileşimde hızlı öğrenci geribildirimini yoktur." şeklinde ifade etmiştir.

4.4.3.2. Dilin Doğal Olarak Kullanıldığı Sosyal ve Dilsel Çevre

Jale'nin bu konudaki yorumu "'Bağlam' derken bir ögenin doğal olarak kullanıldığı gerçek dilsel veya sosyal çevreyi kastediyorum." şeklindedir.

4.5. İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitiminde İletişimsel Yeterlilik İle İlgili Görüşler

Bu konuyla ilgili görüşler 3 alt başlık altında incelenmiştir. Bunlar:

- Farkındalık
- İletişimsel Yeterlilik
- Etkileşim

4.5.1. Farkındalık

Farkındalık ile ilgili görüşler cümle yapılarının, katılımcıların, ortamın ve üslubun farkında olma ortak teması altında incelenmiştir.

4.5.1.1. Cümle Yapılarının, Katılımcıların, Ortamın ve Üslubun Farkında Olma

Konuyla ilgili olarak Makbule görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

Çevrimiçi bir derste dili kullanırken üslup, katılımcılar, ortam, stil gibi birçok öğenin farkında olmalısınız. Öğretmenler de öğrenciler de hedef dili yüz yüze iletişimdeymiş gibi doğru kullanmalıdır.

4.5.2. İletişimsel Yeterlilik

İletişimsel yeterlilik ile ilgili 2 ortak temadan söz edilebilir. Bunlar:

- Durum ve bağlama bağlı olarak dilin kurallarını ve bunları doğru kullanabilmeyi bilme
- İnsanlara mesaj gönderebilme ve gelen mesajları anlayabilme yetisi

4.5.2.1. Durum ve Bağlama Bağlı Olarak Dilin Kurallarını ve Bunları Doğru Kullanabilmeyi Bilme

Hale bu konudaki görüşünü "*İletişimsel yeterlilik dilin kurallarını ve bağlam ve duruma göre bunları nasıl kullanacağını bilmedir.*" olarak belirtmiştir. Hale ise konu ile ilgili görüşünü "*İletişimsel yeterlilik iletişimsel hedeflere ulaşmak için dili doğru ve uygun şekilde kullanabilmedir.*" şeklinde ifade etmiştir.

Makbule ise konu ile ilgili şunları söylemiştir:

İletişimsel yeterlilik dilsel yeterliliği (gramer ve kelime bilgisinin bilinçaltı edinimi) ve performansını içerir.... Standardize edilmiş kurallar mesajlarda kullanılmalıdır. Öbür türlü kirlili İngilizce (uygun olmayan kelimelerin, dilbilgisi olarak doğru olmayan cümlelerin kullanımı) ortaya çıkabilir ve öğrencilerimizin İngilizce seviyelerinin doğru gelişimini engelleyebilir.

Lale'nin ise bu konudaki yorumu şöyledir:

'İletişimsel yeterlilik' kelime, gramer, sesletim, (dilin)konuşma kuralları bilgisi ve bu bilgiyi gerekli yer ve zamanda kullanabilme becerisidir. Bu yüzden, iletişimsel yeterlilik bir öğrencinin ulaşabileceği ve dersin vermeyi hedeflediği en üst noktadır. İster çevrimiçi ister yüz yüze olsun, sonunda herhangi bir dil kursunun öğrencilere bu yeterliliği kazandırması gerekir.

4.5.2.2. İnsanlara Mesaj Gönderebilme ve Gelen Mesajları Anlayabilme Yetisi

Konuyla ilgili olarak Juliet görüşünü "*İletişimsel yeterlilik, bir kişinin insanlara mesaj gönderebilme ve gelen mesajı anlayabilmedeki yeterlilik derecesidir.*" olarak belirtmiştir.

James ise bu konudaki görüşünü şöyle ifade etmiştir:

... Öğrencilerden genel olarak anladıkları konuları göstermeleri istenir. Öğrencilerden ayrıca özellikle işbirlikçi öğrenme ortamlarında etkileşime de geçmeleri istenir.

4.5.3. Etkileşim

Etkileşim ile ilgili görüşler web sayfasının öğrenenlere açık ve net bir etkileşim fırsatı sunması olmak üzere 1 ortak temadan söz edilebilir.

4.5.3.1. Web Sayfasının Öğrenenlere Açık ve Net Bir Etkileşim Fırsatı Sunması

Bu konuyla ilgili olarak Jane şunları söylemiştir:

İletişimsel yeterlilik Web sayfasının öğrencilerle açık ve net bir şekilde konuşabilmesidir. Öğretim dili anlaşılması kolay ve hatasız olmalıdır.

John'un ise aynı konuda yorumu şu şekildedir:

Bir Web sayfasında iletişimsel yeterlilik birinin başka birisiyle İnternet aracılığı ile etkileşimidir. Mesela, Tayvan'da bir okul öğrencilerini eğitmek için Amerikalı öğretmenler kiralayabilir. Bu yöntem de iletişimsel yeterliliği gösterir.

4.6. İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitiminde Öğrenen Hatalarının Ele Alınış Şekli İle İlgili Görüşler

Bu konuyla ilgili görüşler hata düzeltme şekli başlığı altında incelenmiştir.

4.6.1. Hata Düzeltme Şekli

Hata düzeltme şekli ile ilgili görüşler 6 ortak tema altında toplanabilir. Bunlar:

- Hatanın ne şekilde ele alınacağı
- Açık veya imalı düzeltme
- Öğrencilerin birbirlerinin hatalarını düzeltmesi
- Yapısal ve anlamsal hatalar
- Öğrenme fırsatı

4.6.1.1. Hatanın Ne Şekilde Ele Alınacağı

Hatanın ne şekilde ele alınacağı ile ilgili olarak 4 uzman görüş bildirmiştir. Hale görüşünü "*....ne öğrettiğinize bağlı. Ders veya etkinlik anlam veya doğruluk odaklıysa hataların düzeltilmesi geciktirilmemelidir.*" şeklinde bildirmiştir.

Jale'de Hale ile benzer olarak şunları belirtmiştir:

.... bu öğrenenlerin eğitim-öğretim sürecinden beklentilerine bağlıdır. Hatalara hemen müdahale edilebilir, daha sonra müdahale edilebilir (gecikmeli düzeltme) ve gerektiğinde hiç müdahale edilmez.

Lale'nin ise bu konuda yorumu şöyledir:

Dil eğitiminde gerekli yer ve zamanda hızlı hata düzeltme yapılmalıdır. Öte yandan, bazı etkinliklerde gecikmeli düzeltme gerekebilir. Bu yüzden öğrenen hataları dersin aşamalarına ve etkinliklerin türüne göre ele alınmalıdır. Hatalar, etkinliğin türüne, hatanın türüne ve dersin aşamasına göre ele alınmalıdır.

Juliet ise bu konuda şu şekilde görüş bildirmiştir:

Etkinliğin uygulamaya yönelik olup olmadığı, son etkinlik veya final sınavı olup olmadığına göre değişeceğinden zor bir soru. Her bir hata farklı şekilde ele alınmalıdır. Uygulama etkinliğinde telafi yapılabilir (hata sonra düzeltilebilir). Final sınavında ise not verilebilir.

4.6.1.2. Açık veya İmalı Düzeltme

Bu konuda Makbule şu şekilde görüş bildirmiştir:

Birçok insan hata düzeltme mesajını okuyacağı ve bunun sonucunda öğrenciler için istenmeyen durumlar ortaya çıkabileceği için gramer, heceleme ve kelime hataları ile ilgili açık hata düzeltmesi yapmaya gerek yoktur. Bunun yerine herhangi bir uyarı yapmadan öğrenenden gelen hatanın doğru halini ders yöneticisi tekrar edebilir. Fakat konuların içeriği ile ilgili yanlış anlamalardan kaynaklanan hatalarda durum farklıdır. Hızlı ve açık hata düzeltme veya ipuçları vermek, alternatifler sunmak veya cevabın yanlış tarafına dikkat çekmek gibi imalı hata düzeltme yapılabilir.

4.6.1.3. Öğrencilerin Birbirlerinin Hatalarını Düzeltmeleri

Makbule'nin yorumu şöyledir:

Ders yöneticisi mümkün oldukça kendi kendine hata düzeltme tekniklerini kullanmalıdır. Eğer bu işe yaramazsa öğrenenlerin birbirlerinin hatalarını düzeltmeleri veya öğretmenin hataları düzeltmesi (son rapor olarak) sağlanabilir.

James de Makbule'nin görüşüne paralel olarak öğrenenlerin birbirlerinin hatalarını

düzeltebileceği yorumunu yapmıştır.

4.6.1.4. Yapısal ve Anlamsal Hatalar

Hale yapısal hataların düzeltilmesi ile ilgili görüşünü "*Program (sanal öğrenme ortamı) öğrencileri hata ile ilgili uyarmalı ve öğrencilere doğru şekli göstermeli.*"

Şeklinde belirtmiştir.

James ise konuyla ilgili şöyle yorum yapmıştır:

.... basit hatalar otomatik olarak yazılım teknolojileri ile düzeltilebilir. Fakat bağlamsal hatalar ders yöneticisi veya öğrenenler tarafından düzeltilmelidir. Çok fazla öğrencisi olan Web tabanlı eğitim ortamları bütün bu hataları düzeltmede zorlanacaktır. Değerlendirme basit olacak ve sınıf sayısı arttıkça ders yöneticisi ve öğrenci arasındaki etkileşim azalacaktır.

John ise konuya şu şekilde bir yorum yapmıştır:

Web sayfalarında sunulan dil eğitimi uygun biçimde olmalı ve dersin yöneticisi içeriği veya testleri düzenli bir zaman aralığında kontrol etmeli. Sanırım öğrenen hataları bu şekilde kontrol altında olacaktır.

4.6.1.5. Öğrenme Fırsatı

Jane öğrenen hatalarının öğrenme sürecinde birer fırsat olarak görülmesi gerektiğini vurgulayarak şunları söylemiştir:

Öğrenmede hatalar olur. Bunlar öğrenme fırsatı olarak ele alınmalıdır. Öğrenen hatlardan dolayı azarlanmamalı. Bunun yerine öğrenene yanlış cevabı için ek bilgi verilmeli ve doğru cevabı bulmasında yardım edilmeli. Bazen sorunlarda çoklu denemeler gelecekteki hataların azalmasında yardımcı olur.

4.7. İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitiminde Geribildirim İle İlgili

Görüşler

Bu konuyla ilgili görüşler geribildirim türü başlığı altında incelenmiştir.

4.7.1. Geribildirim Türü

Geribildirim türü ile ilgili görüşler 7 ortak tema altında toplanabilir. Bunlar:

- Diğer öğrencilerin vermiş olduğu geribildirim
- Yazılı veya sözlü geribildirim
- Yapıcı geribildirim
- Etkinlikler ve sorularla ilgili yeterli geribildirim
- Bireysel geribildirim
- Zamanında ve düzenli geribildirim
- Ayrıntılı (grafik şeklinde) geribildirim

4.7.1.1. Diğer Öğrencilerin Vermiş Olduğu Geribildirim

Öğrenenlerin birbirlerine geribildirim vermesi ile ilgili olarak Hale *"İçeriğe bağlı olarak öğrenenler birbirlerine geribildirim verebilmelidirler."* şeklinde görüş bildirmiştir.

4.7.1.2. Yazılı veya Sözlü Geribildirim

Hale konuyla ilgili görüşünü *"İçeriğe bağlı olarak öğrenenlere yazılı veya sözlü geribildirim verilmelidir."* olarak belirtmiştir.

Juliet ise konuyla ilgili görüşünü *"...ayrıca öğrenciler doğru cevabı duyabilsinler diye ses formatında olmalıdır."* olarak açıklamıştır.

4.7.1.3. Yapıcı Geribildirim

Verilen geribildirim yapıcı olması gerektiği ile ilgili olarak Makbule şunları söylemiştir:

Birincisi, geribildirim yapıcı olmalı. Ders yöneticisi hem olumlu hem de olumsuz geribildirim teker teker vermeli. Bunlar öğrenciyi her zaman eleştirmemeli. Bu güdü düşürücü ve cesaret kırıcıdır. Ders yöneticisi önce hatanın çıkış merkezini sorgulamalı ve öğrenciye net ve tatmin edici bir cevap vermelidir.

Jane ise aynı konudaki görüşünü "*Yanlış cevaplarda veya yetersiz performansta dikkatlice yapılandırılmış cevaplar kullanılmalıdır.*" olarak belirtmiştir.

4.7.1.4. Etkinlikler ve Sorularla İlgili Yeterli Geribildirim

Yeterli geribildirim ile ilgili Makbule şöyle yorum yapmıştır:

Etkinliklerin, soruların ve quizlerin cevapları öğrencilere yeterli geribildirim sağlamalıdır. Mesela, öğrencilerin kendi hatalarını görmeleri sağlanmalıdır. Yanlış seçeneği seçtiklerinde sonraki adımda ne yapmaları gerektiği ve hangi bölümü tekrar etmeleri gerektiği konusunda geribildirim verilmelidir.

4.7.1.5. Bireysel Geribildirim

Lale bu konudaki görüşünü "*Dil kurslarında gerektiği gibi bireysel geribildirim de verilmelidir.*" olarak belirtmiştir. James'in ise konu ile ilgili görüşleri şöyledir:

... basit hatalar için otomatik geribildirim olabilir. Fakat öğrencilerin aldığı derslerde güdü ve tatmin olma önemli bir şekilde ders yöneticisinden ve bazı yönlerden de diğer öğrencilerden gelen geribildirime bağlıdır. Bu yüzden sınıf sayıları, ders yöneticilerin ve yardımcılarının gücünü aşmayacak şekilde yeterince küçük tasarlanmalıdır. Yerel asistanların varlığı önemlidir. Kıdemli öğrencilerin asistan olarak eğitilmeleri de yararlı olabilir.

4.7.1.6. Zamanında ve Düzenli Geribildirim

Geribildirim zamanında ve düzenli verilmesi ile ilgili Lale görüşünü şöyle ifade etmiştir:

Önemli (belki de en önemli) faktör, geribildirimdir. Çünkü yüz yüze eğitimde geribildirim hemen gerçekleşir ve sonraki uyarıcı öğrencilerin verdiği yanılara göre ayarlanır. Gerektiğinde hızlı geribildirim ve yazılı ödevler için gecikmeli geribildirim verilmelidir.

Juliet ise bu konuda "Geribildirim hızlı veya en azından zamanında olmalı."

diyerek görüşünü belirtmiştir. James ise bu konudaki görüşünü şöyle dile getirmiştir:

"Öğrenenlerin kesinlikle zamanında ve yeterli geribildirime ihtiyaçları vardır. Geribildirim, öğrencilerin öğrenme süreçlerini görmeleri ve ayarlamaları için düzenli bir şekilde sağlanmalıdır."

Makbule ise konuyla ilgili görüşlerini çevrimiçi iletişimi etkileyen etkileşim faktörleri ile ilgili görüşlerini belirtirken şu şekilde dile getirmiştir:

"Çevrimiçi iletişimde bazen öğrencilerden hemen geri dönüt alamazsınız. Siz de öğrencileriniz de bilgisayarın başında bütün gün oturamazsınız. Belirli aralıklarla onlar mesaj gönderir siz de cevaplırsınız."

4.7.1.7. Ayrıntılı (Grafik Şeklinde) Geribildirim

Katılımcılardan John konuyla ilgili görüşünü şöyle ifade etmiştir:

Mesela, öğrenciler Web ortamında bir sınava giriyorlarsa geribildirim öğrencilerin o sınava verdikleri yanıtlar olmalıdır. Web sayfasının sağladığı geribildirim sayfada grafik/tablo olarak gösterilmelidir. Grafik veya tablolar öğrencilerin birçok özelliğini gösterebilir.

4.8. İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitiminde Öğrenen Seviyesi ve Seviyeyi Belirleme ve Bunları Etkileyen Faktörler İle İlgili Görüşler

Bu konuyla ilgili görüşler geribildirim türü 4 alt başlık altında incelenmiştir.

Bunlar:

- Seviye belirleme sınavı
- Geçmiş yaşantı ve çevre

- Teknik yeterlilik
- Güdü

4.8.1. Seviye Belirleme Sınavı

Seviye belirleme sınavı ilgili görüşler aşağıdaki ortak tema altında toplanabilir:

- Dil seviyesi ve ve bunu belirlemeye yönelik testler

4.8.1.1. Dil Seviyesi ve Bunu Belirlemeye Yönelik Testler

Web sayfalarında öğrenen seviyesi ve bunun belirlenmesi ile ilgili Hale standart bir seviye belirleme sınavına sözel ve yazma yeterliliği eklenerek kullanılabilceğini belirtmiştir. Jale ise konuyla ilgili görüşlerini şöyle dile getirmiştir:

Bu çok zor bir soru. Bunu yapmanın tek bir güvenilir yolu olduğunu zannetmiyorum. En azından ben bilmiyorum. Öğrencilerin dil yeterliliklerindeki performansları kullanılan seviye belirleme sınavının türü ve takip ettikleri dersin türüne göre değişir. Eğer bunlar uyumlu değilse sonuçlar olumsuz olabilir.

Lale ise konuyla ilgili görüşünü "*...seviye belirleme sınavları kullanılabilir.*"

Olarak belirtmiştir.

Juliet ise bu konuda şnları söylemiştir:

Öğrenen seviyesi her disiplinde aynıdır. Öğrenenin başlangıç düzeyden ileri düzeye doğru seviyesini gösterir. Genellikle girişteki değerlendirme, önceki derslerde aldığı notlar ve konuşma sınavları ile belirlenir.

James ise konuyla ilgili görüşlerini ř şekilde belirtmiştir:

.... temel kelimeler ve gramer gibi temel dil yeteneği bu süreçte önemlidir. ....Standardize edilmiş testler önemlidir. Öğrenenin motivasyonunun ölçülmesi açısından görüşme veya yazılı sınav gereklidir.

Jane'in ise bu konudaki yorumu şöyledir:

"Öğrenen seviyesi öğrencinin okuma, konuşma ve dile katılabilme seviyesidir. Bu seviye, kelime ve gramer quizleri, yazılı ödevler ve hatta sesin kaydedilmesi ile belirlenebilir."

John ise bu konudaki görüşlerini *"Bence öğrenen seviyesi ilkökul, ortaokul, lise ve üniversite seviyesine benzer ve sınavların sonucu veya benzeri birşeyle belirlenmelidir."* Şeklinde belirtmiştir.

4.8.2. Geçmiş Yaşantı

Geçmiş yaşantı ve çevre ile ilgili görüşler aşağıda belirtilen ortak tema altında incelenmiştir:

- Geçmiş yaşantı ve bilgileri değerlendiren testler

4.8.2.1. Geçmiş Yaşantı ve Bilgileri Değerlendiren Testler

Uzmanlardan Makbule konuyla ilgili görüşünü şöyle ifade etmiştir:

Öğrenen seviyesi herhangi bir ders tasarımının çekirdeğidir. Öğrenenin dil seviyesi ve içerik ile ilgili geçmiş bilgiler ders tasarımın etkileyen anahtar faktörlerdir. Ders tasarımcıları çevrimiçi derslerini kendi görüş ve inanışlarına göre uyarlarlar. Fakat bu her zaman işe yaramaz. Mesela öğrencilerimizi ileri seviyede olduğunu ve İngiliz dili eğitimi ile ilgili temel kavramları bildiğini varsayıp içerik ve etkinlikleri buna göre hazırlarız. Ancak öğrencilerin yanıtları bizim hatalı olduğumuzu birçok şeyi bilmediklerini gösterir. .... Belki de öğrencilerin dil seviyelerini ve geçmiş bilgilerini değerlendiren çeşitli testler çevrimiçi derslerde ek yardım olarak kullanılabilir.

John ise konuyla ilgili görüşlerini *"Öğrenenlerin bilgisi ve şimdiye kadar aldıkları dersler bu süreci (seviye belirleme sürecini) etkileyecektir."* Olarak belirtmiştir.

James ise bu konuda çevrenin, sosyal tecrübelerin öğrenen seviyesini belirleme sürecini etkileyen faktörlerden olabileceğini söylemiştir.

4.8.3. Teknik Yeterlilik

Öğrenen seviyesini belirleme sürecinde teknik yeterlilik ile ilgili görüşler bilgisayar okuryazarlığı ortak teması altınca incelenmiştir.

4.8.3.1. Bilgisayar Okur Yazarlığı

James bu konuda bilgisayar okuryazarlığı ve iletişim teknolojilerindeki becerilerin ağlar aracılığı ile uzaktan eğitim gören öğrenciler için etkileyici olduğu şeklinde görüş bildirmiştir.

Jane ise görüşünü "*Karar verme süreci öğrencilerin teknolojik yetenekleri ve kullanılan bilgisayarların özelliklerine bağlıdır.*" olarak bildirmiştir.

4.8.4. Günü

Öğrenen seviyesi ve günü ile ilgili görüş öğrenen güdüsü ortak teması altında incelenmiştir.

4.8.4.1. Öğrenen Güdüsü

James bu konudaki görüşlerini şöyle dile getirmiştir:

Öğrenme motivasyonu da öğrenen seviyesini belirlemede önemlidir. Mesela çalışan (yetişkin) öğrenenlerin motivasyonunun yüksek olmasına karşın genç öğrenciler bazen öğrenme nedenlerini anlayamazlar.

4.9. Serbest Görüş: Araştırma Konusu ile İlgili Uzmanların Belirtmek

İstedığı Diğer Konular

Bu bölümde araştırmaya katılan uzmanlardan çalışmanın geneli ilgili ve anket sorularında belirtilmeyen ancak kendilerinin önemli gördüğü konuları belirtmeleri

istenmiştir. Bu konular 4 alt başlık altında incelenmiştir. Bunlar:

- Bireysel farklılıklar
- Ders yöneticisi eğitimi
- Görsel öğelere vurgu
- Geribildirim açısından yazılı ve sözlü iletişim arasındaki ayırım

4.9.1. Bireysel Farklılıklar

Bu konuya ilişkin ortak temalar 4 adettir:

- 1- Bireysel farklılıklar
  - b. Öğrenen değişkenleri
- 2- Ders yöneticisi Eğitimi
  - c. Çevrimiçi öğrenmede ders yöneticisi eğitimi
- 3- Görsel öğelere vurgu
  - d. İletişimsel özelliği artırma
- 4- Geribildirim açısından yazılı ve sözlü iletişim
  - e. Yazılı ve sözlü iletişim arasındaki ayırım

Uzmanlar serbest görüş bölümünde bireysel farklılıklarda çevre, geçmiş yaşantı ve sosyo-ekonomik durum gibi öğrenen değişkenlerinin de dikkate alınması gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca, ders yöneticilerinin İnternet ortamında eğitime karşı dirençlerinin en aza indirilmesi amacıyla ders yöneticilerinin eğitilmelerinin yararlı olacağı uzmanlar tarafından belirtilmiştir. Uzmanlar, iletişimsel özelliği artırma amacıyla görsel öğelere vurgu yapılması gerektiğini de belirtmişlerdir. Fakat araştırmacı iletişimsel özelliğin görsel öğelere

vurgu yapılarak artırılmayacağını, gerekli olduğu zaman kullanılan görsel öğelerin kalıcı öğrenmeye daha fazla katkı sağlayacağını düşünmektedir. Uzmanlar son olarak geribildirim verirken yazılı ve sözlü olarak 2 türlü geribildirim verilebileceğine vurgu yapmışlardır. İnternet ve teknolojiye gelişmeler göz önüne alındığında ders yöneticisinin kendi sesini kaydedip öğrenenlerin de bunu dinleyebileceği öğrenme ortamlarının sesli geribildirime olanak tanıdığı söylenebilir.

5. ÖZET, YARGI ve ÖNERİLER

Bu bölümde çalışmaya kısa bir bakış, elde edilen bulguların yorumu, bu bulgular doğrultusunda önerilere ve araştırmacılar için önerilere yer verilecektir.

5.1. Özet

Toplumsal dinamiklerden biri olan eğitim, bilişim ve iletişim alanlarındaki gelişmelerden doğal olarak etkilenmekte ve bunun sonucunda eğitim kurumları yapılanmalarını buna göre gerçekleştirmektedir. Bireyin istediği zaman ve yerde istediği bilgiye ulaşmasının kolay hale gelmesi ile birlikte yaşam boyu öğrenme kavramının önemi ortaya çıkmış ve sonuç olarak öğrenme kültüründe bir değişiklik kaçınılmaz hale gelmiştir.

Teknolojik gelişmeler beraberinde bazı yeni kuramların ortaya çıkmasına neden olmuştur. İnternetin henüz ortaya çıkmaya başladığı 1970'li yılların sonlarında, iletişim alanında da gerek teknolojik gerekse kuram olarak İletişim Ortamları Zenginliği (İOZ) ortaya çıkmıştır. İOZ kuramına göre farklı iletişim ortamlarının, belirsizliği çözmek, farklı yorumları tartışmak ve anlamı kolaylaştırmak için farklı kapasiteleri vardır. Daha çok iş dünyasındaki iletişim için ortaya çıkan İOZ kuramı, dinamik bir yapıya sahip olan eğitimin, teknolojik gelişmelere paralel olarak yapısının değişmesi ve eğitim kurumlarının da birer iş kurumu haline gelmesiyle eğitim iletişimi için de önemli hale gelmiştir.

Yabancı Dil Eğitiminde ise eğilimin öğrenen merkezli çağdaş yöntemlere kaydığı görülmektedir (Larsen-Freeman, 2003). Yabancı dil öğrenme kültürünün geleneksel yöntemlere yardımcı olan yeni iletişim teknolojileri destekli çağdaş ve

yakın gelecekte ise tamamen iletişim teknolojileri destekli yöntemlere doğru bir değişim göstermesi söz konusu olabilir. Yabancı dil eğitimi sunan kurumların, diğer eğitim alanlarında olduğu gibi, etkili ve verimli bir öğrenme sunmak için iletişim teknolojileri ile işbirliği yapması kaçınılmaz gözükmetedir. Yabancı dil eğitimi sunan Web sayfalarının tasarımı ve içeriği konusunda yabancı dil ve iletişim ortamları uzmanlarının görüşlerinin önem kazandığı söylenebilir.

Bu çalışmanın amacı İDE (İletişimsel Dil Eğitimi) yaklaşımı ve İOZ (İletişim Ortamları Zenginliği) kuramı'nı temel alarak uzman görüşleri doğrultusunda İngilizce eğitimi veren Web sayfalarında bulunması gereken özellikleri saptamaktır.

Alanyazın incelemesi sonucunda İletişim Ortamları Zenginliği Kuramı ve İletişimsel Dil Eğitimi Yaklaşımının temel ilkeleri belirlenmiş, bu ilkelere ortak olanları çapraz tablo yöntemiyle (bknz. Tablo 1) tespit edilerek hem iletişim hem de yabancı dil eğitimi alanında uzmanların görüşlerinin alınacağı 3 ana bölüme oluşan bir yoklama (anket) formu hazırlanmıştır.

Anlamlı olayların kendi doğal bağlamları içinde çalışılmak istenmesi ve araştırmacının uzmanların doğal davranışını etkilemeden yorumlayıcı bir rol üstlenmesi (Jensen, 2002 ve Seliger ve Shohamy, 1990) isteğinden dolayı nitel araştırma yöntemi seçilmiştir.

Çalışmaya yurt dışından 4 uzaktan eğitim uzmanı, yurt içinden 4 İngiliz dili eğitimi olmak üzere toplam 8 uzman katılmıştır. Araştırmacı, araştırma kapsamında görüşü alınacak uzaktan eğitim uzmanlarına eposta yöntemi ile ulaşmıştır. Yurt içindeki İngiliz dili eğitimi uzmanlarıyla ise yüz yüze görüşülmüştür.

Anketin birinci bölümünde katılımcılar ile ilgili demografik bilgiler sorulmuştur. Anketin ikinci bölümünde 8 adet açık uçlu soru bulunmaktadır. Anketin son bölümünde ise serbest görüş bölümü yer almaktadır.

Veri toplama işleminden sonra veri analizi aşamasına geçilmiştir. Bu çalışmada veriler aşağıdaki aşamalarda analiz edilmiştir:

1. Gelen verilerin düzenlenmesi,
2. Verilere ilişkin temaların belirlenmesi,
  - a. Araştırmacının uzaktan eğitim ve İngiliz dili eğitimi uzmanlarından gelen verilere ilişkin temaları çıkarması
  - b. Araştırmacı tarafından belirlenmiş temaların karşılaştırmasının yapılması için çalışmaya katılmamış bir uzaktan eğitim uzmanına (akademik kariyeri olan) gönderilmesi,
  - c. Araştırmacı tarafından belirlenmiş temaların karşılaştırmasının yapılması için çalışmaya katılmamış bir İngiliz dili eğitimi uzmanına (akademik kariyeri olan) gönderilmesi,
  - d. Araştırmacı tarafından belirlenmiş temaların karşılaştırmasının yapılması için çalışmaya katılmamış hem uzaktan eğitim hem de İngiliz dili eğitimi alanında olmayan akademik kariyeri olan birine

gönderilmesi,

3. Araştırmacı ve uzmanların çıkarmış olduğu temaların karşılaştırılması
4. Raporlaştırma

5.2. Yargı ve Öneriler

Bu bölümde iletişim ve yabancı dil eğitimi uzmanlarından elde edilen verilerin yorumu ve bunlarla ilgili önerilere yer verilmiştir.

5.2.1. Yabancı Dil Eğitimi Veren Bir Web Sayfasında Çeşitlilik Kavramı

Yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında çeşitlilik kavramı ile ilgili uzmanlar yöntemde, içerikte ve amaçta çeşitlilik ana başlıkları altında öğretim yöntemlerinin, içeriğin, geribildirim ve biçimin sunulmasında, bireylere ulaşmada, etkinliklerde, görsel ve işitsel öğelerde, görevlerde ve amaçta çeşitliliğe vurgu yapmışlardır.

Öğrenme sürecinde farklı bireylerin farklı öğrenme yöntemlerine sahip olduğu düşünüldüğünde tek bir araç, yöntem ve içeriği olan ortamların az sayıda öğrenene yarar sağlayacağı düşünülebilir. Eğitim içerikli bir Web sayfasının daha geniş bir kitleye hizmet vereceği düşünüldüğünde öğretim yöntemlerinde çeşitliliğin farklı öğrenme stratejilerine sahip bireylerin öğrenmelerine yardımcı olabileceği düşünülebilir. Fakat özellikle görsel ve işitsel öğelerde, yöntemde ve amaçta çeşitlilik yapmak amacıyla, Web sayfasının öğrenenler tarafından izlenmesini zorlaştırıcı hale gelmemesine dikkat edilmesi gerektiği söylenebilir.

Bireysel ve öğrenme yöntemlerindeki farklılıklardan dolayı yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasındaki etkinliklerin çeşitli olmasının en fazla sayıda öğrenene ulaşma açısından gerekli olduğu söylenebilir. Yabancı dil eğitimi veren Web sayfasında dil becerilerini geliştirmek için tek tip etkinlik kullanmak yerine farklı türde etkinlikler kullanmak öğrenenin öğrenme sürecine katılımını artırabilir.

5.2.2. Yabancı Dil Eğitimi Veren Bir Web Sayfasında Etkileşim Kavramı

Etkileşim kavramı ile ilgili olarak belirtilen uzman görüşlerine göre yabancı dil eğitimi veren bir Web sayfasında etkileşim, etkileşim zamanı, etkileşim türü ve etkileşimin unsurları olarak düşünülmüştür. Etkileşim zamanı olarak etkileşimin eş zamanlı ve eş zamansız olabileceği söylenmiştir. Etkileşim türünde ise, etkileşimin yüz yüze iletişimdeki olabildiğince yakın olması, iletişimin gerçekleştiği olaylar ve anlara vurgu yapılmıştır. Etkileşimin unsurlarında ise öğrenen, ders yöneticisi, içerik, arayüz ve çevre unsurlarının birbirleri ile etkileşimleri ifade edilmiştir. Kern (1995)'e göre gülümseme [(:)], surat asma [:(], göz kırpma [;)] gibi sayısal ortamda kullanılan dil ötesi işaretler ile birlikte sınıf içindeki etkileşimin bir benzerini Web ortamlarında oluşturmak mümkündür.

5.2.3. Yabancı Dil Eğitimi Veren Bir Web Sayfasında Çevrimiçi İletişimi Etkileyen Etkileşim Faktörleri

Etkileşim faktörleri ile ilgili uzman görüşleri zaman, teknolojik olanaklar, güdü, bireysel yeterlilik, içeriğin ve beklentilerin net olması ve iletişim sıklığı olarak belirtilmiştir. Zaman kavramı ile zamanın sınırlı olması ve zamanında

geribildirimden söz edilmiştir. Teknolojik olanaklar ile de İnternet ve bilgisayar ve sağlanan teknik desteğe vurgu yapılmıştır. GÜdü kavramı ile de öğrenenin ve ders yöneticisinin istekliliğinden ve öğrenenin psikolojik durumundan söz edilmiştir. Bireysel yeterlilik ile de öğrenenin teknik ve dilsel yeterliliğine vurgu yapılmıştır. İçeriğin ve beklentilerin net olması ile de ders materyallerinin ve öğrenenden beklentilerin net bir şekilde belirtilmesi anlaşılmıştır. Son olarak iletişim sıklığı olarak da katılımcıların birbirleri iletişime geçme sıklıklarının çevrimiçi iletişimi etkileyen faktörler olarak görüldüğünü söyleyebiliriz.

Web sayfalarında öğrenenlerin sınırlı zaman geçirdiği düşünüldüğünde aktivitelerin öğrenenin Web ortamında geçireceği süreyi verimli hale getirecek şekilde düzenlemesinin gerekli olduğu söylenebilir. Geribildirim zamanının ise aktivitenin türüne göre değişebileceği söylenebilir.

Gelişen teknoloji ile birlikte farklı disiplinlerin birbirlerini bütünleyici hale geldiği düşünüldüğünde teknolojik olanaklar ve teknik desteğin bu işte uzman kurumlardan alınabileceği söylenebilir. Yine iletişim teknolojilerindeki gelişmeler bu kurumların da hizmetlerini Web ortamına kaydırmalarına neden olmuş ve bu da teknik desteğe ihtiyacı olan kurum ve kişilerin yine Web ortamında bu hizmetleri alabilmesini olanaklı kılmıştır.

Diğer bir faktör olan güdü kavramıyla ilgili olarak Donaghy (2005) İnternet'in özgün materyaller sunması, ders kitaplarında yer almayan kültürel öğeleri barındırması, çoklu ortam uygulamalarının kullanılması ve öğrenenin daha fazla

sorumluluk alması gibi nedenlerden dolayı güdüleyici özelliğine vurgu yapmıştır. Warschauer (1996) ise öğrenenlerin hedef dil ana dili olan kişilerle iletişime geçmek istemelerine olanak tanıdığı için Web sayfalarının güdüleyici olduklarını belirtmiştir.

Bireysel yeterlilik faktörü ile ilgili olarak bireyin Web sayfasından yarar sağlayabilmesi için dilsel yeterliliğinin ve bilgisayar okuryazarlığının olması gerektiğine vurgu yapılmaktadır. Dilsel yeterliliği az olan öğrenenler için grafiksel öğelerin kullanılabilmesi düşünülebilir. Bilgisayar okuryazarlığı konusunda ise Dudeney, G. ve Hockly, N. (2007) yeni neslin doğuştan sayısal olarak adlandırılan bir kategoride olduğunu ve teknolojik yenilikler ve Web ortamları konusunda becerikli olduklarını belirtmiştir.

İçeriğin ve beklentilerin net olmasının öğrenme sürecini anlamlı kılacağı ve bunun sonucunda kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine yardımcı olacağı söylenebilir. İletişim sıklığının ise geribildirimde olduğu gibi aktivite türüne bağlı olduğu düşünülebilir. Öğrenenin daha çok kendi kendine öğrendiği Internet ortamında ders yöneticisi ile iletişiminin sık olmayacağı söylenebilir.

5.3.4. Yabancı Dil Eğitimi Veren Bir Web Sayfasında Bağlamsal Öğrenme

Bağlamsal öğrenme kavramı ile ilgili olarak uzmanlar, sunulan materyallerin tek başlarına ve bütün olarak anlamlı olmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca, öğretilecek konunun doğal olarak kullanıldığı ortama yakın olması gerektiğini,

öğrenenlerin konular arasında anlamlı ilişkiyi görmelerini sağlayacak ve öğrenenin ilgisini önemli noktalara çekecek bir tasarımın gerekliliğini vurgulamışlardır. Ervin-Tripp, Susan (1996) dil öğrenmede kullanılan kitaplar ve sözlüklerin bağlamları vermede yeterli olmayacağını vurgulamışlardır. Bu durumda Web ortamının günlük yaşamdaki bağlamı öğrenene sunmak açısından önemli olduğu söylenebilir.

5.3.5. Yabancı Dil Eğitimi Veren Bir Web Sayfasında İletişimsel Yeterlilik

Uzmanlar, iletişimsel yeterlilik konusunda görüşlerini, dili durum ve bağlama göre kullanabilme ve buna olanak tanıyan bir ortamın hazırlanması ve dilsel öğelerin farkında olma olarak belirtmişlerdir.

Web ortamında iletişimsel yeterliliğin yalnızca Web sayfasının hazırlandığı dilde yeterlilik olarak düşünülmemesi gerektiği söylenebilir. Öğrenenin iletişimsel yeterliliğine İnternet sayfasını anlayabilmeyi de eklemek yerinde olacaktır. Öğrenenin Web sayfasının hazırlandığı dilde yeterli olmasa bile görsel öğelerden çıkarımlarda bulunup dilsel yeterliliğini geliştirmek için adım attığı düşünülebilir. Charupan ve diğerleri (2001)' e göre İnternet becerileri ve İngilizce bilgisi birlikte öğrenenlerin iletişimsel yeterliliğini artırmaktadır.

5.3.6. Yabancı Dil Eğitimi Veren Bir Web Sayfasında Öğrenen Hatalarının Ele Alınış Biçimi

Uzmanlar tarafından öğrenen hataları, hatanın şekli, ele alınış ve düzeltme biçimi olarak belirtilmiş ve hataların öğrenme fırsatı olarak görülmesi gerektiğine vurgu yapılmıştır. Özellikle yazma aktivitelerinde öğrenenlerin önce birbirlerinin yazılarını düzeltmesi ve daha sonra ders yöneticisine iletmesi olarak yapılabilir. Ayrıca, bazı ÖYS'lerin basit öğrenen hatalarını otomatik olarak düzeltebildiği ve öğrenenlerin birbirlerinin hatalarını düzeltme ve bu hatalar ile ilgili yorum yapabilmelerine olanak sağladığı bilinmektedir.

5.3.7. Yabancı Dil Eğitimi Veren Bir Web Sayfasında Geribildirim

Uzmanlar, geribildirim ile ilgili görüşlerini geribildirim türü, yeterli olup olmadığı ve geribildirim şekli olarak belirtmişlerdir. Geribildirim öğrenenlerin birbirlerine veya ders yöneticisinin öğrenenlere verdiği türden mi verileceği geribildirim türü olarak açıklanmıştır. Aktiviteler ve sorularla ilgili yeterli geribildirim verilmesi gerektiği uzmanlar tarafından belirtilmiştir. Donaghy (2005) eposta uygulamalarının hem öğrenen hem de öğretene açısından geribildirim verme ve almada yararlı olduğunu ve ana dili öğrenilen hedef dil olan kişilerden alınan epostaların da öğrenenler tarafından geribildirim olarak görüldüğünü belirtmiştir. Ayrıca geribildirim yapıcı ve aktivite türüne bağlı olarak hızlı veya gecikmeli olabileceği söylenebilir.

5.3.8. Yabancı Dil Eğitimi Veren Bir Web Sayfasında Öğrenen Seviyesi ve Nasıl Belirleneceği

Öğrenen seviyesi konusunda uzmanlar seviye belirleme sınavları, öğrenenin geçmiş yaşantısı, bilgisayar bilgisi ve güdü başlıkları altında görüş bildirmişlerdir. Uzmanlar, dil seviyesini belirlemek için standart testler kullanılabileceğinden bahsetmişlerdir. Bu testleri belirlemede öğrenenin ihtiyacı ve geçmiş yaşantısını göz önünde bulundurmak gerekli olabilir. Web ortamında yabancı dil eğitimi verileceği için bireyin bilgisayar okuryazarlığı da önemli öğeler arasındadır. Carrier (1997) birçok Internet sitesinin seviye belirleme sınavı yaptığını ancak, öğrenenlerin kendi başlarına bu sınava girdikleri için okulların bu testlere sıcak bakmadığını belirtmiştir. Fakat hedef dilde var olan ve var olmayan kelimelerin bir arada verildiği ve öğrenenin yalnızca “bu kelimeyi biliyorum” veya “bu kelimeyi bilmiyorum” şeklinde cevaplandırabileceği sorular gibi iyi yapılandırılmış seviye belirleme sınavlarının bu sorunu en aza indireceği düşünülebilir.

5.3.9. Serbest Görüş

Serbest görüş bölümünde uzmanlardan araştırma konusu ile ilgili olarak belirtmek istedikleri fakat ankette sorulmayan veriler ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Uzmanlar bireysel farklılıkların göz önünde bulundurulması, ders yöneticisi eğitimi, yazılı ve sözlü iletişim arasında ayırım yapılması ve görsel öğelere vurgu yapılması konularında görüş bildirmişlerdir. Özellikle ders yöneticisinin ve öğrenenin kullanılacak Web ortamları ile ilgili eğitilmelerinin her ikisinin de az bildikleri ya da hiç bilmedikleri ortama karşı olumsuz tutum ve görüşlerini azaltacağı veya tamamen ortadan kaldıracağı söylenebilir.

5.4. Araştırmacılar İçin neriler

Bu alışmada İletişim Ortamları Zenginliği kuramı ve İletişimsel Dil Eğitimi yaklaşımı esas alınmıştır. İngilizce ğretim yöntemlerinden diğerleri ve iletişim kuramlarından yeniliklerin yayılma süreci kuramı temel alınarak benzer bir çalışma yapılabilir. Bu çalışmada sadece yabancı dil eğitimi sunan Web sayfaları temel alınmıştır. İletişim Ortamları Zenginliği kuramı örgütlerdeki iletişimi açıkladığından eğitim dışındaki kurumlar için de benzer bir çalışma desenlenebilir. Bu alışma niteliksel araştırma türlerinden metinsel çözümlene yöntemi kullanılarak desenlenmiştir. Geleceğe ilişkin uzman görüşleri doğrultusunda öngörü ve tahminlerin yapılabilceği bir araştırma yöntemi seçilerek esnek bir model nerisi hazırlamak amacıyla benzer bir çalışmanın yapılması düşünülebilir.

EKLER

EK A- UZAKTAN EĞİTİM VE YABANCI DİL EĞİTİMİ	
UZMANLARINA VERİLEN ANKET FORMU	111
EK B- TEMA ÇIKARMAK İÇİN UZMANLARA GÖNDERİLEN ANKET	
VERİLERİ.....	113
EK C- ANKET VERİLERİNDEN ÇIKARILAN ORTAK TEMALAR.....	122

EK -A
UZAKTAN EĞİTİM VE YABANCI DİL EĞİTİMİ UZMANLARINA
VERİLEN ANKET FORMU

FOREIGN LANGUAGE EDUCATION ON THE INTERNET

This is a survey which focuses on understanding the distance education expert expectations toward designing educational Web pages in TESOL. The questions in this survey were generated through the principles of *Communicative Language Teaching Theory* and *Media Richness Theory*.

There are three parts in this survey: 1) There are five *demographic data*, which are to get information about your job, and the frequency of the activities you perform in the Internet for what purposes; 2) In this section, there are eight open-ended questions which you are expected to answer; 3) There is a free speech place if you want to add your comments about the content and layout of this survey.

The name of your institution and yours will be confidential and will not be published or used by any means without your permission. If you would like to communicate with me and my advisors for any reasons, please do not hesitate to contact with us via the given communication addresses below.

Advisee:

Mesut Aydemir

Email: mesutaydemir@gmail.com

Phone: +90 222 237 44 00/Ext. 114

Fax: +90 222 237 99 13

Advisors:

Dr. Volkan YUZER

Email: yyuzer@anadolu.edu.tr

Phone: +90 222 3350580/Ext. 2573

Fax: +90 222 335

Dr. Gulsun KURUBACAK

Email: gkrubac@anadolu.edu.tr

+90 222 3350580/Ext. 2573

+90 222 335

SECTION 1: In this section there are five demographic questions about your demographic background.

1. Job:....

Qualification: .....

Expertise area in distance online education: .....

Years of Experience: .....

2. How many online course(s) have you taught so far? _____

How many online course(s) have you taken so far? _____

3. How long have you been interested in educational Web sites?

Less than 1 year   1-3 years   3-6 years   6-8 years   8-more years

How many hours do you spend weekly in educational Web pages?

Less than 2 hrs   2-5 hrs   5-10 hrs   10-20 hrs   more than 20 hrs

4. How many times have you taken part in designing an educational Web site?

None   once   twice   more than twice

5. Which course(s) have you taken to be trained in designing educational Web site?

SECTION 2: In this section there are eight questions to get your opinions about the educational Web sites that provide language education.

1. In a Web site that provides language education what does the term *variety* mean to you?

2. In a Web site that provides language education what does the term *interaction* mean to you?

3. In a Web site that provides language education what are the *interaction factors* that affect online communications?

In the Web sites that provide language education what does the term *contextual learning* mean to you?

4. In a Web site that provides language education what does the term *communicative competence* mean to you?

5. In a Web site that provides language education how should the *learner errors* be handled?

6. In a Web site that provides language education how should the *feedback* be provided for the learners?

7. In a Web site that provides language education what is *learner level* and how should it be determined? Are there any *factors* affecting this *determination process*?

SECTION 3 Free Speech (If you have any other ideas about the discussion topic, the survey questions, so on, please share with us)

THANK YOU!!!

EK-B

TEMA ÇIKARMAK İÇİN UZMANLARA GÖNDERİLEN ANKET VERİLERİ

Item 1- In a Web site that provides language education what does the term <i>variety</i> mean to you?		
Name	Answer	Theme(s)
Hale	Variety in terms of everything. The variety in presenting the content using various multimedia devices such as video, Internet, photos, audiovisual materials, graphs, charts, etc. And also variety in presenting formats; individual work, pair work, group work activities, etc. Variety in education, variety in giving feedback, variety in addressing individual differences etc.	
Jale	Variety of tasks	
Makbule	Variety accounts for the use of many different activities and presentation techniques within the interest of students. In other words, it simply means not establishing boring and monotonous lessons. For example, our on-line course; as course designers and writers we did not present the content of the lesson in a bookish style. We did not want our students to read the information presented in a book-page design. Instead, we tried to give the gist of the topic as much as possible in brief summaries and then prepared various activities and tasks to make students practice the things they've learned. The students have hands-on experience thanks to these activities since they are required to choose the right options in jigsaw puzzles, info-gap activities, problem solution activities, typical classroom cases, matching activities etc. Colorful pictures containing motion, flashes to make students notice the important parts are used as visual aids.	
Lale	Variety means variety in activities the students are expected to do. Variety in the learning material given to the students (for example, texts, articles etc.)	
Juliet	I don't really understand this question. Perhaps it is because I am not in language education. To me, variety means "a large number of different..."	
James	.....Educational programs, contents and methods, will differ according to three criterions, language, learner's level and application areas. And the variety of language education is supposed to come from these criteria. For example, teaching staffs, social objective, economical situations will be different according to different language courses. Methods will be different between the courses for beginners and advanced learners. And the application areas of the language, the purpose of language learning will affects the program structures. For example, terms and speaking situations are different between industrial engineers, language educators and administrators.	
Jane	<i>Variety</i> means the availability of different activities for different learning styles.	
John	In my opinion that the term variety means making something difference. To construct the educational web sites that just for language education, the web sites should provide many kinds of learning methods like pictures, voice, video, and etc.	

Item 2- In a Web site that provides language education what does the term <i>interaction</i> mean to you?		
Name	Answer	Theme(s)
Hale	Interaction between the teacher and the learner in various ways. Interaction between the learner and the content. Interaction among the learners. Interaction between the teacher and the content.	
Jale	Teacher to student interaction, student to student interaction. These can be synchronous or asynchronous.	
Makbule	The term interaction is establishing rapport with the students. In my opinion, the interaction achieved in a face to face instruction and the interaction created in an on-line lesson should not be different. That's to say, as a teacher in a typical class, you greet your students, give information about the syllabus, the procedure of the lessons, the scope of exams, you correct their errors and use farewell words. You can do all of these things in an on-line course, only the medium is different; you're required to write not speak. Of course, in on-line lessons, you cannot use the paralinguistic features to support your talk; therefore, you need to make more explanations, give more examples and be more patient.	
Lale	Interaction means to send stimuli to a student such as a question or a prompt and to get a response to that stimulus. And this response should be evaluated through a reinforcement or with a following stimuli. But in a web site, this interaction is a delayed one.	
Juliet	Again, I am not in language education. But interaction should be the same in all disciplines. If you mean online interaction, it is the inter-communication between participants. If you mean interaction in general, it would be the events or times that communication occurs.	
James	...Literatures often argue that there are three or four types of interaction teacher: learner, learner: learner, learner: contents, learner: interface, learner: environment. In a web-based learning, learner:contents or learner:interface interaction is supposed to be important. But, students are always wanting human interaction and motivated or satisfied by the teacher: learner interaction. How to integrate this function even in the web centered education is important.	
Jane	<i>Interaction</i> means opportunities for students to read or hear information and then react to it on the Web site. It could be via a questionnaire/quiz or by listening to or watching A/V files, etc.	
John	The term interaction means more than two different kinds of people or computers can do the same thing and give different responses to each other.	

Item 3- In a Web site that provides language education what are the <i>interaction factors</i> that affect online communications?		
Name	Answer	Theme(s)
Hale	Time constraints (if the teacher or the learners do not have much time, interaction will be limited. Technological limitations. Psychological readiness of the learners and teachers. Background knowledge of teachers about the content and technological devices.	
Jale	Affective factors: factors related to the emotional state of learners in a social context. Factors related to technicalities.	
Makbule	In on-line communications, sometimes you may not get immediate feedback from your students. You cannot sit frozen in front of your computer and your students cannot either. At specific intervals, they send their messages and you send your responses. So, time and giving delayed feedback can be considered as important factors affecting online communications. There is no eye contact or other face to face relationship, so you should anticipate the students' reactions to your responses and write your messages accordingly. Sometimes, the students can be very rude and arrogant in their responses. You should not lose your temper and warn them in a respectful manner. The students may feel themselves alone since they're used to achieve face-to-face instruction. As a teacher, in an on-line lesson, you should try to fill in this gap by giving constructive feedback on time.	
Lale	One important (maybe the most important factor) is the type of the reinforcement. Because, in face-to-face teaching, the reinforcement is immediate and the following stimulus is adjusted according to the response students give. However, in on-line teaching materials, the following step is always pre-decided, pre-planned. Therefore, students' responses are only guessed not considered. Even if the students have queries, hesitations or different answers, the following step is already there. That would lead to a gap between teacher-student interaction. I thought these are the factors which have a negative effect upon effective, real kind of interaction. For this reason, interaction factors need explaining and maybe the question was designed in order to inform whether negative effects are in question or any other effects. However, I cannot think of any other effects rather than negative effects. So, I answered the question upon my assumption.	
Juliet	Factors that affect interaction online are technical ability of the student, language facility, individual motivation, amount of technical support provided, clarity of course materials and expectations, amount and frequency of communication from instructors or tutors.	
James	...Generally, naturalness is important. Literatures argue that natural media gives participants fluency and physiological arousal. In this notion, two-way interaction, multi-site operability and easiness are included as well as sufficient picture and audio qualities. Even for the web-based courses, these factors should be emphasized as much as possible.	
Jane	You must consider the language skills of the students using the Web site. If they cannot understand the instructions, they will not be able to interact appropriately. You must also consider the technical abilities of the students and their computers. For example, if a student cannot access audio files, they will not be able to successfully interact with a site that uses audio for teaching. Keeping interactions simple is also effective.	
John	In fact, there are lots of educational web sites provide some little games and tests to let the end-users can interact with each other or computers, and I think many of these factors can affect online communications.	

Item 4- In the Web sites that provide language education what does the term <i>contextual learning</i> mean to you?		
Name	Answer	Theme(s)
Hale	The content which is provided in a context- that's everything presented in the web should be related to each other and have a meaning on its own.	
Jale	Meaningful learning: anything which is presented in a natural context would sound meaningful and real. By ' <i>context</i> ' I mean the actual linguistic and / or social environment in which an item is used naturally.	
Makbule	Contextual learning is one of the key factors which lead to success in the acquisition of newly learned things. Contextualization means setting the right scene for the students to learn something. In other words, teaching does not take place in isolation. You provide opportunities to your students to see a relationship among the topics and by using this relationship, they go from known to unknown. By presenting some clues, you can help them to find the right option. In our on-line course, for instance, we prepared cases to be discussed after displaying 3 units. In this way, the students have a chance to transfer the things they've learned in 3 units and question their weak and strong points about that topic.	
Lale	Contextual learning means to teach a particular item within a context to reach the meaning and use. This kind of teaching needs teacher – student interaction to help students to arrive at a conclusion. In a web site, contextual learning is possible in the sense that an appropriate context is provided for the teaching point. However, eliciting and teacher – student interaction would not be the same as required. So, contextual learning in a web site is only providing the context and attracting student's attention to the important points. This kind of interaction would lack immediate student feedback.	
Juliet	Contextual learning is gaining knowledge through activities directly related to what has to be learned.	
James	...Literatures argue that learners learn much more in the contextual learning environment. Well designed teams, tasks, interaction between students, trained instructors and infrastructures that allows such interaction are essential. And the presupposed condition is sufficient knowledge in student side. Under insufficient condition, the contextual learning seems not effective. Steps and structure are to be well discussed.	
Jane	Contextual learning in language education means the student is able to apply their new knowledge to their own lives. It makes learning more meaningful for the student, which leads to increased retention.	
John	I think the contextual learning in the web sites that provide language education will be the most important. Because of the language can not exist without the context, that can't mean more. We can learn language well, if we should learn through the context. Context can show different means about the language.	

Item 5- In a Web site that provides language education what does the term <i>communicative competence</i> mean to you?		
Name	Answer	Theme(s)
Hale	Communicative competence means knowing the rules of the language and knowing how to use them appropriately depending on the context and situation.	
Jale	The ability to use the language correctly and appropriately to achieve communicative goals.	
Makbule	Communicative competence involves linguistic competence (subconscious knowledge of grammar and lexicon) and its performance. It is the actual use of the language. While using the language, you should be aware of several things such as register, participants, setting, style etc. in an on-line lesson, both the teachers and students should use the target language appropriately as if they are in a typical face-to-face instruction. The standardized language rules should be implemented in the messages. Otherwise, dirty English (the use of inappropriate words, ungrammatical sentences) may occur and this may hinder the right development of our students' English level.	
Lale	' <i>Communicative Competence</i> ' is defined as the knowledge of vocabulary, grammar, phonetics, phonology, of rules of speaking (of language) and to be able to use this knowledge where and when needed. So, communicative competence is the ultimate point a student is required to teach and the course aims to give. Either online or face to face, any language course should enable students to gain this competence eventually. Therefore, I think what is meant by "communicative competence" in this question is not clear and is not "communicative competence". It may be the communication between teacher and the students, which I would refer as interaction. On the other hand, if what's meant with this question is something such as "do you think it's possible to reach communicative competence through a web site / online courses?" then the question should be reformulated. That's what I think about this question but as I said, I can only speculate as to what it means.	
Juliet	Communicative competence is the degree of proficiency a person has in his or her ability to send messages to people and understand messages from people.	
James	...Students are required to present their understanding subjects in general. They are also required to interact between students especially in collaborative learning environments. Communicative competence building depends on the web structure and it's pedagogical strategy.	
Jane	<i>Communicative competence</i> is the ability of the site to speak to students in a clear and concise manner. The language for instructions should be easy to understand, free of errors, etc.	
John	In a web site, communicative competence means the interaction with one another through the internet. For example, some school in Taiwan may hire American teachers to teach their students. This way also represents the communicative competence.	

Item 6- In a Web site that provides language education how should the <i>learner errors</i> be handled?		
Name	Answer	Theme(s)
Hale	It depends on what you are teaching. If the focus of the course / activity is on meaning, then errors should not be paused on. But if the focus is on accuracy, then they should be corrected immediately. The program should warn students that there is a mistake and should let students see the correct version.	
Jale	This depends on the needs of expectations of the learners from the teaching-learning process. They can be: <ul style="list-style-type: none"> • treated immediately • treated later (delayed correction) • left unattended when / if necessary 	
Makbule	There is no need to make explicit error correction related to the grammar, spelling, vocabulary mistakes, this may cause embarrassing situations for the students since lots of people read these messages. Instead, recasting (using the right form the language without any warning) should be used in the responses. But things should be different for the errors consisting of misunderstandings related to the content of the topics. Immediate and explicit error correction or implicit error correction techniques such as giving clues, providing alternatives or signaling the wrong part of the answer can be used. The teacher should use self-error correction techniques as much as possible. If this doesn't work, peer-correction and teacher correction (as a last report) can be made.	
Lale	In language teaching, immediate error correction should be given where and when needed. On the other hand, in some activities, delayed error correction is needed. So, learners' errors should be handled according to the stage of the lesson and to the nature of the activities. Error correction as far as language teaching is considered, depends on the stage of the lesson and the type of the activities. Handling errors should be decided according to the nature of the activity, type of the error and the stage of the lesson.	
Juliet	That is a difficult question, since it depends on whether the activity is a practice item, a culminating activity, or a final test item. Each error would be handled differently. In a practice item, remediation would be given. In a final test, a final score would be given.	
James	...Simple errors will be automatically pointed out by software technologies. But contextual, philosophy errors are to be corrected by instructors or peer students. Web-based educational environments that contains too many students will face the difficulty to correct all these errors. The assessment will be forced to get simple and the interaction between instructor and students will be smaller when class size becomes larger.	
Jane	Errors will occur in learning. They should be handled as learning opportunities. The learner should not be reprimanded or scolded for errors, but should be provided with additional information about their incorrect answer and aided in finding the correct answer. Sometimes multiple attempts at problems helps decrease future errors.	
John	The language course that the web sites teach should put in the right way, and administrator of the course should check the content or tests on a regular time schedule. I think the learner errors will be under control.	

Item 7- In a Web site that provides language education how should the <i>feedback</i> be provided for the learners?		
Name	Answer	Theme(s)
Hale	Peer feedback, oral feedback and written feedback should be given depending on the content.	
Jale	This depends on the needs of expectations of the learners from the teaching-learning process. They can be: <ul style="list-style-type: none"> • treated immediately • treated later (delayed correction) • left unattended when / if necessary 	
Makbule	First of all, feedback should be constructive. The teacher should give both positive and negative feedback at a time. They should not always criticize their students. This is very discouraging and demotivating. The teachers should question the origin, source of the error first and then write a clear and satisfying answer to the students. The answers of the activities or the questions, the quizzes should provide sufficient feedback to the students. For example, pathways should be designed for the students to make them notice their errors. If they choose the wrong option, they should be directed about what to do next, which part to study again in the feedback they see.	
Lale	There should be immediate feedback when needed and delayed feedback with the written assignments / homework. Individual feedback should also be given as required in a language course. If that is what's meant by the question, no problem otherwise, my views on question 6 are valid for this question, too.	
Juliet	Feedback must be immediate (or at least very timely). Also the feedback should be in audio format to enable the language learner to hear the correct response.	
James	...For some simple issues, automatic feedback may be possible. But motivation and satisfaction of courses the students are involved deeply depend on the feedback from instructors and to some extent from peer students. So, class size will have to be designed smaller enough that instructors, including assistants, can afford. The existence of local assistants is important. The training of senior students to adopt as such assistants is also helpful.	
Jane	Learners most definitely need timely and adequate feedback. It should be offered regularly so students know how they are progressing and may make adjustments to their learning, if necessary. Positive feedback/ reinforcement is very important to maintaining student morale. However, when a student does not answer questions correctly, they do need to be aware of their problem. Carefully constructed responses to incorrect answers or inadequate performance should be used.	
John	For example, if students have tests in the web sites, the feedback should mean the answers for the tests when they have done their tests. The feedback that the web sites should provide will show in the page in the form of chart. The chart can show many attributes of the learner.	

Item 8- In a Web site that provides language education what is <i>learner level</i> and how should it be determined? Are there any <i>factors</i> affecting this <i>determination process</i> ?		
Name	Answer	Theme(s)
Hale	A standard proficiency test might be given. Oral proficiency & writing proficiency should also be added.	
Jale	That's a very difficult question. I do not think there's a reliable way of doing this. Not that I know of. Students' performance in language proficiency may be affected by: <ul style="list-style-type: none"> - the type of the proficiency tests used, - the type of instruction learners go through. If they are not compatible, results can be negative. 	
Makbule	Learner level is the nucleus of any type of course design. Learner's language level and background knowledge about the content are the key factors affecting the course design. Course designers tailor their online lessons according to their own beliefs and opinions of learner level, but this doesn't always work. For instance, we think that our learners are at the advanced level and know the basic terms about ELT and prepare the content and activities accordingly, but the students' answers show that we are wrong. They are not aware of many things. So, while answering their questions we try to explain every simple detail. This forms a big gap, indeed. Perhaps, various tests evaluating students' language level & background knowledge can be used as a prerequisite for the online course.	
Lale	I absolutely have no idea about the learner level and the factors affecting this determination process. But, if proficiency is meant by level, proficiency tests can be used.	
Juliet	Learner level is the same in every discipline. It marks where the learner is on a scale of beginner to advanced. It is usually determined through an entrance evaluation, previous course scores, speaking tests, or conversation.	
James	...(1)Multimedia literacy or IT skills is influential for the distance education students through networks. Sometimes it affects the outcomes of the students. (2)Basic language ability, such as basic words, grammar, is of course important. (3)The learning motivation is also considered to be classified as a learner level. For example, young learner can not see sometime the reason of that learning although many working learners have higher motivation for learning. And if "learner level" is concerned with achievement of courses, language fluency, communicative competency, understanding of the culture, etc. are included. Standardized test are required for the first two issues. The interviewing or written report will be necessary for (3). Environments, social, logistic and experiences, may be the affecting factors.	
Jane	<i>Learner level</i> is the level at which the student is able to read, speak, participate in language. It may be determined through word and grammar quizzes, writing assignments, and even recording of speech. The determination process is dependent on the student's technological skills and the capabilities of the student's computer.	
John	I think the learner level just like the level of elementary school, junior high, senior high or university, and it should be determined through tests' result or something else. Learners' knowledge and the course what they have taken will affect this determination process.	

FREE SPEECH Free Speech (If you have any other ideas about the discussion topic, the survey questions, so on, please share with us)		
Name	Answer	Theme(s)
Hale	“Language education” is a very broad concept. Learner’s age, needs, aims, etc. all determine what kind of a program you’ll follow. Teacher training for online education is the first necessary step that should be taken into consideration.	
Jale	What about taking the following into consideration? <ul style="list-style-type: none"> • Differences between written and oral communication as this may affect the type of feedback provided. • The possibility of including a video component as this may ensure a more communicative environment. 	
Makbule	-	
Lale	I think I have already shared my opinions about individual questions.	
Juliet	Since my area is not language, I may not have answered the same way a person trained in language education might answer. However, I think that the terms you examine are universal to all educators, and not just to language educators. So I hope that my answers are helpful. I think that the survey questions will give you a good database for examining the meanings of the terms you have here. Good luck!	
James	-	
Jane		
John	- No additional comments. Good luck with your survey!	

EK-C
ANKET VERİLERİNDEN ÇIKARILAN ORTAK TEMALAR

Item 1- In a Web site that provides language education what does the term variety mean to you?	Theme 1
<p>Variety in terms of everything. The variety in presenting the content using various multimedia devices such as video, Internet, photos, audiovisual materials, graphs, charts, etc. And also variety in presenting formats; individual work, pair work, group work activities, etc. Variety in education, variety in giving feedback, variety in addressing individual differences etc.</p> <p>Variety of tasks</p> <p>Variety accounts for the use of many different activities and presentation techniques within the interest of students. In other words, it simply means not establishing boring and monotonous lessons. For example, our on-line course; as course designers and writers we did not present the content of the lesson in a bookish style. We did not want our students to read the information presented in a book-page design. Instead, we tried to give the gist of the topic as much as possible in brief summaries and then prepared various activities and tasks to make students practice the things they've learned. The students have hands-on experience thanks to these activities since they are required to choose the right options in jigsaw puzzles, info-gap activities, problem solution activities, typical classroom cases, matching activities etc. Colorful pictures containing motion, flashes to make students notice the important parts are used as visual aids.</p> <p>Variety means variety in activities the students are expected to do. Variety in the learning material given to the students (for example, texts, articles etc.)</p> <p>I don't really understand this question. Perhaps it is because I am not in language education. To me, variety means " a large number of different..."</p> <p>.....Educational programs, contents and methods, will differ according to three criterions, language, learner's level and application areas. And the variety of language education is supposed to come from these criteria. For example, teaching staffs, social objective, economical situations will be different according to different language courses. Methods will be different between the courses for beginners and advanced learners. And the application areas of the language, the purpose of language learning will affects the program structures. For example, terms and speaking situations are different between industrial engineers, language educators and administrators.</p> <p>Variety means the availability of different activities for different learning styles.</p> <p>In my opinion that the term variety means making something difference. To construct the educational web sites that just for language education, the web sites should provide many kinds of learning methods like pictures, voice, video, and etc.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. multimedia 2. differentiated learning 3. individual and group activities 4. tasks and applications according to learning styles 5. content based instruction 6. flexibility in addressing language level and learning needs 7. materials 8. activities 9. presentation of the content 10. methodology 11. purpose 12. learning styles

Item 2- In a Web site that provides language education what does the term interaction mean to you?	Theme 2
<p>Interaction between the teacher and the learner in various ways. Interaction between the learner and the content. Interaction among the learners. Interaction between the teacher and the content.</p> <p>Teacher to student interaction, student to student interaction. These can be synchronous or asynchronous.</p> <p>The term interaction is establishing rapport with the students. In my opinion, the interaction achieved in a face to face instruction and the interaction created in an on-line lesson should not be different. That's to say, as a teacher in a typical class, you greet your students, give information about the syllabus, the procedure of the lessons, the scope of exams, you correct their errors and use farewell words. You can do all of these things in an on-line course, only the medium is different; you're required to write not speak. Of course, in on-line lessons, you cannot use the paralinguistic features to support your talk; therefore, you need to make more explanations, give more examples and be more patient.</p> <p>Interaction means to send stimuli to a student such as a question or a prompt and to get a response to that stimulus. And this response should be evaluated through a reinforcement or with a following stimuli. But in a web site, this interaction is a delayed one.</p> <p>Again, I am not in language education. But interaction should be the same in all disciplines. If you mean online interaction, it is the inter-communication between participants. If you mean interaction in general, it would be the events or times that communication occurs.</p> <p>...Literatures often argue that there are three or four types of interaction teacher:learner, learner:learner, learner:contents, learner:interface, learner:environment. In a web-based learning, learner:contents or learner:interface interaction is supposed to be important. But, students are always wanting human interaction and motivated or satisfied by the teacher:learner interaction. How to integrate this function even in the web centered education is important</p> <p>Interaction means opportunities for students to read or hear information and then react to it on the Web site. It could be via a questionnaire/quiz or by listening to or watching A/V files, etc.</p> <p>The term interaction means more than two different kinds of people or computers can do the same thing and give different responses to each other.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. teacher to learner 2. learner to learner 3. stimuli and response 4. delayed reinforcement 5. interaction between teacher and content 6. interaction between learner and content 7. asynchronous and synchronous communication 8. interaction between learner and interface

Item 3- In a Web site that provides language education what are the interaction factors that affect online communications?	Theme 3
<p>Time constraints (if the teacher or the learners do not have much time, interaction will be limited. Technological limitations. Psychological readiness of the learners and teachers. Background knowledge of teachers about the content and technological devices.</p> <p>Affective factors: factors related to the emotional state of learners in a social context. Factors related to technicalities.</p> <p>In on-line communications, sometimes you may not get immediate feedback from your students. You cannot sit frozen in front of your computer and your students cannot either. At specific intervals, they send their messages and you send your responses. So, time and giving delayed feedback can be considered as important factors affecting online communications. There is no eye contact or other face to face relationship, so you should anticipate the students' reactions to your responses and write your messages accordingly. Sometimes, the students can be very rude and arrogant in their responses. You should not lose your temper and warn them in a respectful manner. The students may feel themselves alone since they're used to achieve face-to-face instruction. As a teacher, in an on-line lesson, you should try to fill in this gap by giving constructive feedback on time.</p> <p>One important (maybe the most important factor) is the type of the reinforcement. Because, in face-to-face teaching, the reinforcement is immediate and the following stimulus is adjusted according to the response students give. However, in on-line teaching materials, the following step is always pre-decided, pre-planned. Therefore, students' responses are only guessed not considered. Even if the students have queries, hesitations or different answers, the following step is already there. That would lead to a gap between teacher-student interaction. I thought these are the factors which have a negative effect upon effective, real kind of interaction. For this reason, interaction factors need explaining and maybe the question was designed in order to inform whether negative effects are in question or any other effects. However, I cannot think of any other effects rather than negative effects. So, I answered the question upon my assumption.</p> <p>Factors that affect interaction online are technical ability of the student, language facility, individual motivation, amount of technical support provided, clarity of course materials and expectations, amount and frequency of communication from instructors or tutors.</p> <p>...Generally, naturalness is important. Literatures argue that natural media gives participants fluency and physiological arousal. In this notion, two-way interaction, multi-site operability and easiness are included as well as sufficient picture and audio qualities. Even for the web-based courses, these factors should be emphasized as much as possible.</p> <p>You must consider the language skills of the students using the Web site. If they cannot understand the instructions, they will not be able to interact appropriately. You must also consider the technical abilities of the students and their computers. For example, if a student cannot access audio files, they will not be able to successfully interact with a site that uses audio for teaching. Keeping interactions simple is also effective.</p> <p>In fact, there are lots of educational web sites provide some little games and tests to let the end-users can interact with each other or computers, and I think many of these factors can affect online communications.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. time constraints 2. technological limitations 3. psychological readiness 4. delayed feedback 5. reinforcement gap 6. need to give constructive feedback 7. natural interaction and responses 8. adjust communication for lack of body language 9. individual factors 10. positive feedback 11. motivation 12. clarity of course materials

Item 4- In the Web sites that provide language education what does the term contextual learning mean to you?	Theme 4
<p>The content which is provided in a context- that's everything presented in the web should be related to each other and have a meaning on its own.</p> <p>Meaningful learning: anything which is presented in a natural context would sound meaningful and real. By 'context' I mean the actual linguistic and / or social environment in which an item is used naturally.</p> <p>Contextual learning is one of the key factors which lead to success in the acquisition of newly learned things. Contextualization means setting the right scene for the students to learn something. In other words, teaching does not take place in isolation. You provide opportunities to your students to see a relationship among the topics and by using this relationship, they go from known to unknown. By presenting some clues, you can help them to find the right option. In our on-line course, for instance, we prepared cases to be discussed after displaying 3 units. In this way, the students have a chance to transfer the things they've learned in 3 units and question their weak and strong points about that topic.</p> <p>Contextual learning means to teach a particular item within a context to reach the meaning and use. This kind of teaching needs teacher – student interaction to help students to arrive at a conclusion. In a web site, contextual learning is possible in the sense that an appropriate context is provided for the teaching point. However, eliciting and teacher – student interaction would not be the same as required. So, contextual learning in a web site is only providing the context and attracting student's attention to the important points. This kind of interaction would lack immediate student feedback.</p> <p>Contextual learning is gaining knowledge through activities directly related to what has to be learned</p> <p>...Literatures argue that learners learn much more in the contextual learning environment. Well designed teams, tasks, interaction between students, trained instructors and infrastructures that allows such interaction are essential. And the presupposed condition is sufficient knowledge in student side. Under insufficient condition, the contextual learning seems not effective. Steps and structure are to be well discussed.</p> <p>Contextual learning in language education means the student is able to apply their new knowledge to their own lives. It makes learning more meaningful for the student, which leads to increased retention.</p> <p>I think the contextual learning in the web sites that provide language education will be the most important. Because of the language can not exist without the context, that can't mean more. We can learn language well, if we should learn through the context. Context can show different means about the language.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. varied interaction patterns 2. natural context 3. meaningful learning 4. setting the scene 5. establish relationships between topics 6. gain knowledge through activities 7. apply new knowledge to own circumstances 8. authenticity

Item 5- In a Web site that provides language education what does the term communicative competence mean to you?	Theme 5
<p>Communicative competence means knowing the rules of the language and knowing how to use them appropriately depending on the context and situation</p> <p>The ability to use the language correctly and appropriately to achieve communicative goals.</p> <p>Communicative competence involves linguistic competence (subconscious knowledge of grammar and lexicon) and its performance. It is the actual use of the language. While using the language, you should be aware of several things such as register, participants, setting, style etc. in an on-line lesson, both the teachers and students should use the target language appropriately as if they are in a typical face-to-face instruction. The standardized language rules should be implemented in the messages. Otherwise, dirty English (the use of inappropriate words, ungrammatical sentences) may occur and this may hinder the right development of our students' English level.</p> <p>'Communicative Competence' is defined as the knowledge of vocabulary, grammar, phonetics, phonology, of rules of speaking (of language) and to be able to use this knowledge where and when needed. So, communicative competence is the ultimate point a student is required to teach and the course aims to give. Either online or face to face, any language course should enable students to gain this competence eventually. Therefore, I think what is meant by "communicative competence" in this question is not clear and is not "communicative competence". It may be the communication between teacher and the students, which I would refer as interaction. On the other hand, if what's meant with this question is something such as "do you think it's possible to reach communicative competence through a web site / online courses?" then the question should be reformulated. That's what I think about this question but as I said, I can only speculate as to what it means.</p> <p>Communicative competence is the degree of proficiency a person has in his or her ability to send messages to people and understand messages from people.</p> <p>...Students are required to present their understanding subjects in general. They are also required to interact between students especially in collaborative learning environments. Communicative competence building depends on the web structure and it's pedagogical strategy.</p> <p>Communicative competence is the ability of the site to speak to students in a clear and concise manner. The language for instructions should be easy to understand, free of errors, etc.</p> <p>In a web site, communicative competence means the interaction with one another through the internet. For example, some school in Taiwan may hire American teachers to teach their students. This way also represents the communicative competence.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ability of students to send messages to people and understand messages 2. ability of the site to speak to students in a clear and concise manner 3. awareness 4. interaction 5. communication

Item 6- In a Web site that provides language education how should the learner errors be handled?	Theme 6
<p>It depends on what you are teaching. If the focus of the course / activity is on meaning, then errors should not be paused on. But if the focus is on accuracy, then they should be corrected immediately. The program should warn students that there is a mistake and should let students see the correct version.</p> <p>This depends on the needs of expectations of the learners from the teaching-learning process. They can be:</p> <ul style="list-style-type: none"> · treated immediately · treated later (delayed correction) · left unattended when / if necessary <p>There is no need to make explicit error correction related to the grammar, spelling, vocabulary mistakes, this may cause embarrassing situations for the students since lots of people read these messages. Instead, recasting (using the right form the language without any warning) should be used in the responses. But things should be different for the errors consisting of misunderstandings related to the content of the topics. Immediate and explicit error correction or implicit error correction techniques such as giving clues, providing alternatives or signaling the wrong part of the answer can be used. The teacher should use self-error correction techniques as much as possible. If this doesn't work, peer-correction and teacher correction (as a last report) can be made.</p> <p>In language teaching, immediate error correction should be given where and when needed. On the other hand, in some activities, delayed error correction is needed. So, learners' errors should be handled according to the stage of the lesson and to the nature of the activities. Error correction as far as language teaching is considered, depends on the stage of the lesson and the type of the activities. Handling errors should be decided according to the nature of the activity, type of the error and the stage of the lesson.</p> <p>That is a difficult question, since it depends on whether the activity is a practice item, a culminating activity, or a final test item. Each error would be handled differently. In a practice item, remediation would be given. In a final test, a final score would be given</p> <p>...Simple errors will be automatically pointed out by software technologies. But contextual, philosophy errors are to be corrected by instructors or peer students. Web-based educational environments that contains too many students will face the difficulty to correct all these errors. The assessment will be forced to get simple and the interaction between instructor and students will be smaller when class size becomes larger.</p> <p>Errors will occur in learning. They should be handled as learning opportunities. The learner should not be reprimanded or scolded for errors, but should be provided with additional information about their incorrect answer and aided in finding the correct answer. Sometimes multiple attempts at problems helps decrease future errors.</p> <p>The language course that the web sites teach should put in the right way, and administrator of the course should check the content or tests on a regular time schedule. I think the learner errors will be under control.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. recasting in responses 2. self-corrections 3. peer-correction 4. correction according to nature of activity 5. correction according to type of error 6. correction according to stage of lesson 7. errors are learning opportunities

Item 7- In a Web site that provides language education how should the feedback be provided for the learners?	Theme 7
<p>Peer feedback, oral feedback and written feedback should be given depending on the content.</p> <p>This depends on the needs of expectations of the learners from the teaching-learning process. They can be:</p> <ul style="list-style-type: none"> · treated immediately · treated later (delayed correction) · left unattended when / if necessary <p>First of all, feedback should be constructive. The teacher should give both positive and negative feedback at a time. They should not always criticize their students. This is very discouraging and demotivating. The teachers should question the origin, source of the error first and then write a clear and satisfying answer to the students. The answers of the activities or the questions, the quizzes should provide sufficient feedback to the students. For example, pathways should be designed for the students to make them notice their errors. If they choose the wrong option, they should be directed about what to do next, which part to study again in the feedback they see.</p> <p>There should be immediate feedback when needed and delayed feedback with the written assignments / homework. Individual feedback should also be given as required in a language course. If that is what's meant by the question, no problem otherwise, my views on question 6 are valid for this question, too.</p> <p>Feedback must be immediate (or at least very timely). Also the feedback should be in audio format to enable the language learner to hear the correct response.</p> <p>...For some simple issues, automatic feedback may be possible. But motivation and satisfaction of courses the students are involved deeply depend on the feedback from instructors and to some extent from peer students. So, class size will have to be designed smaller enough that instructors, including assistants, can afford. The existence of local assistants is important. The training of senior students to adopt as such assistants is also helpful.</p> <p>Learners most definitely need timely and adequate feedback. It should be offered regularly so students know how they are progressing and may make adjustments to their learning, if necessary. Positive feedback/ reinforcement is very important to maintaining student morale. However, when a student does not answer questions correctly, they do need to be aware of their problem. Carefully constructed responses to incorrect answers or inadequate performance should be used.</p> <p>For example, if students have tests in the web sites, the feedback should mean the answers for the tests when they have done their tests. The feedback that the web sites should provide will show in the page in the form of chart. The chart can show many attributes of the learner.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. constructive feedback 2. timely and adequate feedback 3. positive feedback/reinforcement 4. negative feedback 5. delayed feedback 6. avoid criticism 7. oral (audio) feedback 8. automatic feedback

Item 8- In a Web site that provides language education what is learner level and how should it be determined? Are there any factors affecting this determination process?	Theme 8
<p>A standard proficiency test might be given. Oral proficiency & writing proficiency should also be added.</p> <p>That's a very difficult question. I do not think there's a reliable way of doing this. Not that I know of. Students' performance in language proficiency may be affected by:</p> <ul style="list-style-type: none"> - the type of the proficiency tests used, - the type of instruction learners go through. If they are not compatible, results can be negative. <p>Learner level is the nucleus of any type of course design. Learner's language level and background knowledge about the content are the key factors affecting the course design. Course designers tailor their online lessons according to their own beliefs and opinions of learner level, but this doesn't always work. For instance, we think that our learners are at the advanced level and know the basic terms about ELT and prepare the content and activities accordingly, but the students' answers show that we are wrong. They are not aware of many things. So, while answering their questions we try to explain every simple detail. This forms a big gap, indeed. Perhaps, various tests evaluating students' language level & background knowledge can be used as a prerequisite for the online course.</p> <p>I absolutely have no idea about the learner level and the factors affecting this determination process. But, if proficiency is meant by level, proficiency tests can be used.</p> <p>Learner level is the same in every discipline. It marks where the learner is on a scale of beginner to advanced. It is usually determined through an entrance evaluation, previous course scores, speaking tests, or conversation.</p> <p>...(1)Multimedia literacy or IT skills is influential for the distance education students through networks. Sometimes it affects the outcomes of the students. (2)Basic language ability, such as basic words, grammar, is of course important. (3)The learning motivation is also considered to be classified as a learner level. For example, young learner can not see sometime the reason of that learning although many working learners have higher motivation for learning. And if "learner level" is concerned with achievement of courses, language fluency, communicative competency, understanding of the culture, etc. are included.</p> <p>Standardized test are required for the first two issues. The interviewing or written report will be necessary for (3). Environments, social, logistic and experiences, may be the affecting factors.</p> <p>Learner level is the level at which the student is able to read, speak, participate in language. It may be determined through word and grammar quizzes, writing assignments, and even recording of speech. The determination process is dependent on the student's technological skills and the capabilities of the student's computer.</p> <p>I think the learner level just like the level of elementary school, junior high, senior high or university, and it should be determined through tests' result or something else. Learners' knowledge and the course what they have taken will affect this determination process.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. proficiency test 2. background knowledge 3. multimedia literacy 4. learning motivation 5. language fluency 6. cultural knowledge 7. communicative competency 8. environment

FREE SPEECH Free Speech (If you have any other ideas about the discussion topic, the survey questions, so on, please share with us)	Theme FREE SPEECH
<p>“Language education” is a very broad concept. Learner’s age, needs, aims, etc. all determine what kind of a program you’ll follow. Teacher training for online education is the first necessary step that should be taken into consideration.</p> <p>What about taking the following into consideration?</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Differences between written and oral communication as this may affect the type of feedback provided. b) The possibility of including a video component as this may ensure a more communicative environment. <p>I think I have already shared my opinions about individual questions.</p> <p>Since my area is not language, I may not have answered the same way a person trained in language education might answer. However, I think that the terms you examine are universal to all educators, and not just to language educators. So I hope that my answers are helpful. I think that the survey questions will give you a good database for examining the meanings of the terms you have here. Good luck!</p> <p>No additional comments. Good luck with your survey!</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. teacher training for online education 2. learner needs analysis 3. feedback varies between written and oral communication

KAYNAKLAR

- Abdul, M.; Aly, S. (2008) “An Evaluative Study of Some Online Websites for Learning and Teaching English as a Foreign Language”.
http://www.eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2sql/content_storage_01/000019b/80/3b/6c/ac.pdf, Erişim tarihi: 23.08.2007
- Abrams, Z. (2003). “The Effect of Synchronous and Asynchronous CMC on Oral Performance in German”. *The Modern Language Journal*, 87, 157-167.
- Alptekin, Y. ve Ertem, O. “Eğitim için Internet, Internet için Eğitim: Elektronik İletisim ve Etik”
<http://inet-tr.org.tr/inetconf5/tammetin/alptekin.doc>,
Erişim tarihi, 21.08.2007
- Anderson, T. (2003) “Modes of Interaction in Distance Education: Recent Developments and Research Questions” in *Handbook of Distance Education*, Editörler: Moore, G.M. ve Anderson, G. W., 2003, Lawrence Erlbaum Associates, USA.
- Armstrong, T. (1994). *Multiple Intelligences in the Classroom*. Alexandria, WA: ASCD.
- Asher, J. (1996). *Learning Another Language through Actions: The Complete Teacher’s Guidebook*. (5th Edn.)
- Aslım, V., (2004). “Fransızca Yabancı Dil ğrencilerinin İnternet’in Eđitimlerinde Kullanılmasına Yönelik Tutum ve Düşünceleri”, *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, Cilt 14, Sayı 1, ss. 1-16
- Ayhan, İ. (2005). “Web Tabanlı Yabancı Dil ğretimi- SAÜİDO rneği”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

- Bingöl, A., N. (2003). "Issues in the Design and Implementation of Web-Based Language Courses", Unpublished master's thesis, The Institute of Economics and Social Sciences, Bilkent University, Ankara
- Brosio, R. A. (1994). *A Radical Democratic Critique of Capitalist Education*. New York, NY: Peter Lang.
- Burnham, B., & Walden, B. (1997). "Interactions in distance education: A report from the other side". In Proceedings of the Adult Education Research Conference, Oklahoma State University.
<http://www.edst.educ.ubc.ca/aerc/1997/97burnham.html>,
Erişim tarihi: 13.05.2008
- Canning, C., W. (2000) "E-Learning, E-Teaching, E-Assessment: Aspects of Course Design for On-Line Web Based Courses used with EFL/ESL Learners". URL:
http://www.eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2sql/content_storage_01/000019b/80/16/d4/d3.pdf, Erişim tarihi: 17.08.2008
- Carrier, M. 1997 "ELT online: The rise of the Internet", *ELT Journal*, 51/3. URL:
<http://eltj.oxfordjournals.org/cgi/reprint/51/3/279.pdf> Erişim tarihi:
14.04.2007
- Chastain, K. 1988 *Developing Second-Language Skills: Theory and Practice*, 3rd ed. Harcourt Brace Jovanovich, USA.
- Charupan, S., Soranastaporn, S., & Suwattananand, N. (2001). "The Use of the Internet for ELT in Thai Public Universities". URL:
http://www.sc.mahidol.ac.th/sc/sg/sllt/internet_use.pdf,
Erişim tarihi: 26.04.2009
- Christonson, M. (1996). "Teaching and Learning Language Through MI", *TESOL Journal*, Autumn, 10-14.

- Conrad, M. R. (2009). "Assessing Collaborative Learning", in *Encyclopedia of Distance Learning* 2. basım, Editörler: Rogers, P. ve diğerleri, Information Science Reference, USA.
- Curran, C., A. (1976). *Counseling-learning in second language*. East Dubuque, III.: Counseling-Learning Publications.
- Cyristal, D. (2006). *Language and The Internet* 2nd Edn. CUP, UK
- Daft, R.L. ve Lengel, R.H. (1986). "Organizational information requirements, media richness and structural design". *Management Science* 32(5), 554-571.
- Donaghy, K. (2005). "Using the Internet to Motivate Learners", http://brasyl.co.uk/e-mesh/members/teachers/pdf/tc_art_CALL003.pdf,
Erişim tarihi: 06.05.2009
- Dooley, K. (1999). "Towards a holistic model for the diffusion of educational technologies: An integrative review of educational innovation studies." http://www.ifets.info/journals/2_4/kim_dooley.html,
Erişim tarihi: 30.09.2007
- Dudeny, G. ve Hockly, N. (2007). *How to Teach English with Technology*. Pearson Education Limited, Malaysia.
- Ervin-Tripp, Susan, M. (1996) *Context in language*.
<http://ist-socrates.berkeley.edu/~ervintrp/pdf/context.pdf>,
Erişim tarihi: 14.05.2009
- Evans, T. ve Nation, D. (1996). *Opening Education Policies and Practices from Open and Distance Education*, UK. Routledge,

- Fabos, B., ve Young, M.D. (1999). "Telecommunication in the classroom: Rhetoric versus reality". *Review of Educational Research*, 69 (3), 217-259.
- Felix, U. (1998). "Virtual language learning: potential and practice". *ReCALL Journal*, 10(1), 53-58.
<http://www.eurocall-languages.org/recall/pdf/rvol10no1.pdf>,
Erişim tarihi: 03.06.2007
- Felix, U. (1999). "Exploiting the web for language teaching: selected approaches". *ReCALL Journal*, 11(1), 30-37.
<http://www.eurocall-languages.org/recall/pdf/rvol11no1.pdf>,
Erişim tarihi: 21.07.2007
- Galbraith, J. (1977). *Organization Design*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Gardner, H. *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. New York: Basic Books., 1983
- Grauss, J. (1999) "An evaluation of the usefulness of the Internet in the EFL classroom". Unpublished master's thesis. University of Nijmegen, The Netherlands. (Eposta ile)
- Harmer, J., (2007) *How to teach English*, Pearson Education Limited, Malaysia.
- Hawkins, W.G. ve Baker, D.J. (2009) "Online Learner Expectations", in *Encyclopedia of Distance Learning* 2. basım, Editörler: Rogers, P. ve diğerleri, Information Science Reference, USA.
- Irgat, E. (2002). "Bir Üniversite Web Sayfasını Tasarlama Ve Geliştirme: Üniversite Öğretim Elemanlarının Üniversite Web Sayfalarına İlişkin Görüşleri", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

- İlin, Ç., Ş. (2006) “An Evaluation Of On-Line Language Course At Adana Vocational School Of Çukurova University” Unpublished master’s thesis, Çukurova University, The Institute of Social Sciences, Adana
- İspir, B. (2003). “Uzaktan Eğitimde Öğrenme-Öğretme Sürecinin Dijital Televizyon Yayıncılığı ile Desteklenmesi- Açıköğretim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı İçin Model Önerisi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Jensen, K. (2002). *A handbook of media and communication research: Qualitative and quantitative methodologies.* (e-Kitap). Newyork: Routledge
- Kern, R. G. (1995). “Restructuring classroom interaction with networked computers: Effects on quantity and characteristics of language production”. *The Modern Language Journal*, 79, 457-476
- Kinginger, C. (1998). “Writing on networked computers: Effects on ESL Writer Attitudes and Apprehension”. *Asian Journal of English Language Teaching*, 6, 85-92
- Kurubacak ve Irgat, 2006 “Critical Online Communications For Social Justice Activism: Designing Educational Web Pages Through Media Communication Theory”, 4th International Symposium Communication in the Millennium. <http://cim.anadolu.edu.tr/pdf/2006/KurubacakIrgat.pdf>, Erişim tarihi: 18.09.2007
- Larsen-Freeman, D. (2003) *Techniques and Principles in Language Teaching.* 2nd Edn. Oxford University Press
- Lazanov, G. (1978) *Suggestology and Outlines of Suggestopedy.* Philadelphia, PA: Gordon and Breach

LeLoup, J. W. ve Ponterio, R. (1995). "Addressing the Need for Electronic Communication in Foreign Language Teaching". In Richard Steinfeldt, Ed., *Educational Technologies*, monograph of the New York State Council of Educational Associations; 39-54.
<http://www.cortland.edu/flteach/articles/nyscea.html>.
Erişim tarihi: 14.05.2007

Miles, B. M. ve Huberman, A.M. (1994) *An Expanded Sourcebook Qualitative Data Analysis 2*. Baskı. Sage Publications, the USA

McQuail, D. ve Windahl, S. (1997). *Communication Models for the Study of Mass Communication*, Pearson Education Limited.

Martz ve Reddy (2005). "Looking for Indicators of Media Richness Theory in Distance Education". Proceedings of the 38th Hawaii International Conference on System Sciences – 2005
<http://www2.computer.org/portal/web/csdl/abs/proceedings/hicss/2005/2268/01/22680005cabs.htm>, Erişim tarihi: 02.08.2007

McGrath, L.L. ve Johnson, M. (2009). *Asynchronous Online Foreign Language Courses*, Rogers, P. ve diğerleri. (2009). *Encyclopedia of Distance Learning*. 2nd edn.

Ming, K.T. ve Seng, K.S. (2009). "Asynchronous vs. Synchronous Interaction", in *Encyclopedia of Distance Learning 2*. basım, Editörler: Rogers, P. ve diğerleri, Information Science Reference, USA.

Ortega, L. (1997). *Processes and outcomes in networked classroom interaction: defining the research agenda for L2 computer-assisted classroom discussion*. *Language Learning and Technology*, 1(1), 82–93.

- Osuna, M., ve Meskill, C. (1998). "Using the world wide web to integrate Spanish language and culture: a pilot study".
<http://llt.msu.edu/vol1num2/pdf/article4.pdf>, Erişim tarihi: 21.04.2007
- Peterson, M. (1997). "Language Teaching and Networking". Elsevier Science Ltd. Vol. 25, No. 1, pp. 29-37
- Posa, M. I. C., (2005). The Effects of Asynchronous Computer Voice Conferencing on Learners' Anxiety When Speaking a Foreign Language.
- Rivers, W. M. (1987). *Interactive language teaching*. Cambridge: CUP
- Richards, J., & Rodgers, T. (2001). *Approaches and methods in language Teaching* (2nd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Rogers, E. M. ve Shoemaker, F. (1973), *Communication of Innovations*, Free Press, Glencoe in McQuail, D., Windahl, S. (2005) *İletişim Modelleri-Kitle İletişim Çalışmalarında- 2. Baskı*, İmge Kitabevi.
- Rogers, E. M. (1995) *Diffusion of innovations*, New York, NY: The Free Press.
- Ryan, S.; Scott, B.; Freeman, H. ve Patel, D. (2000). *A changing context- education and the internet*. In: The virtual university. The internet and resource based learning. London: Kogan Page, pp. 7-28.
- Seliger, W., H. Ve Shohamy, E. (1990). *Second Language Research Methods*. OUP.
- Seferoğlu, S. S. (2006). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Sherry, L., Billig, S., Tavalin, F., ve Gibson, D. (2000)." New insights on technology adoption in schools". THE Journal, 27(7), 43-46.
<http://www.thejournal.com/articles/14594>, Erişim tarihi: 07.07.2007

- Shumin, K. (2002). "Factors to Consider: Developing Adult EFL Student's Speaking Abilities" in *Methodology in Language Teaching: An Anthology of Current Practice*, Editörler Richards, J. C. ve Renandya, W. A., 2002, CUP.
- Sitkin, S.B., Sutcliffe, K.M. & Barrios-Choplin, J.R. (1992). "A Dual-Capacity Model of Communication Media Choice in Organizations." *Human Communication Research*, 18 (4): 536-598.
- Singhal, M. (1997). "The Internet and foreign language education: benefits and challenges". *The Internet TESL Journal*, III (6).
<http://iteslj.org/Articles/Singhal-Internet.html>, Erişim tarihi: 14.07.2007
- Small, R.V. ve Arnone, M.P. (2000). *Evaluating the Effectiveness of Web Sites*. In S. Clarke and B. Lehaney,(Eds.). *Human Centered Methods in Information Systems: Current Research and Practice*, Hershey, PA: Idea Group Publishing.
- Soh, B.-L. ve Soon, Y.-P. (1991). "English by e-mail: creating a global classroom via the medium of computer technology". *ELT Journal*, 45(4), 287-292.
- Surry, D. W., Farquhar, J., D. (1997). "Diffusion Theory and Instructional Technology".
<http://www.usq.edu.au/electpub/e-jist/docs/old/vol2no1/article2.htm>,
Erişim tarihi: 10.12.2007
- Szendeffy, J. (1998). "Is the web ready for TESL (and vice versa?)" *MTSOL Currents*.
<http://www.bu.edu/celop/ml/call/web-tesl.html>,
Erişim tarihi: 13.05.2008

- Şimşir, İ. (2007) “Nitel Analiz Teknikleri”.
<http://web.sakarya.edu.tr/~skuyucu/sunum/ismail.ppt>,
Erişim tarihi: 13.05.2008
- Trevino, L.K., Lengel, R.K. ve Daft, R.L. (1987). “Media Symbolism, Media Richness and media Choice in Organizations”. *Communication Research*, 14(5), 553-574
- Warschauer, M., ve Healey, D. (1998). “Computers and language learning: an overview. *Language Teaching*”, 31, 57–71,
<http://www.gse.uci.edu/person/markw/overview.html>,
Erişim tarihi: 21.10.2007
- Warschauer, M. (1996). “Comparing face-to-face and electronic discussion in the second language classroom”.
<http://www.gse.uci.edu/person/markw/comparing.html>,
Erişim tarihi: 15.11.2007
- Warschauer, M. (1996). “Motivational aspects of using computers for writing and communication”. <http://nflrc.hawaii.edu/NetWorks/NW01.pdf>,
Erişim tarihi: 11.8.2008
- Weggman, S. (2009). “Interactions Online” in *Encyclopedia of Distance Learning* 2. basım, Editörler: Rogers, P. ve diğerleri, Information Science Reference, USA.
- Widdowson, H. G. (1978). *Teaching Language as Communication*, Oxford. OUP.
- Windeatt, S., Hardisty, D., ve Eastment, D. (2000). *The Internet*. Oxford: Oxford University Press.

Wright, C., R. (2003) *Criteria for Evaluating the Quality of Online Courses*.
<http://elearning.typepad.com/thelearnedman/ID/evaluatingcourses.pdf>,
Erişim tarihi: 13.9.2007

Internet Adresleri:

- <http://www.mantis.biz/glossary>
- <http://www.sursite.com/Questions/TechnologyGlossary.aspx>
- <http://www.balianti.com/techterms.asp?bg=9>
- <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/WBI/0,,contentMDK:20169611~isCURL:Y~menuPK:654498~pagePK:209023~piPK:207535~theSitePK:213799,00.html>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Virtual_learning_environment
- www.yaffs.net/glossary
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/PHP>
- <http://en.wikipedia.org/wiki/SCORM>
- http://www.ojp.usdoj.gov/BJA/evaluation/glossary/glossary_t.htm
- http://en.wikipedia.org/wiki/Virtual_learning_environment
- www.greyfoxwebworks.com/webterms.html
- <http://homepages.ius.edu/BARB/i300/syllabus.htm>